

Kanadas strategiska omorientering

Säkerhets-, försvars- och försvarsindustriell
utveckling samt implikationer för Sverige

Björn Ottosson

Kanadas strategiska omorientering

Säkerhets-, försvars- och
försvarsindustriell utveckling samt
implikationer för Sverige

Björn Ottosson

Titel	Kanadas strategiska omorientering Säkerhets-, försvars- och försvarsindustriell utveckling samt implikationer för Sverige
Title	Canada's Strategic Reorientation The evolving Security, Defence, and Defence Industrial Landscape and Its Implications for Sweden
Rapportnummer	FOI-R--5957--SE
Månad	September
År	2026
Antal sidor	90
ISSN	1650-1942
Kund	Försvarsdepartementet
Forskningsområde	Säkerhetspolitik
Projektnummer	A12602
Godkänd av	Måns Nilsson
Ansvarig avdelning	Försvarsanalys

Omslagsbild: Canadian soldiers on patrol during the Operation Nanook-Nunavut exercise near the Shingle Point North Warning System radar facility in the Northwest Territories, Canada, March 5, 2025. (Gavin John/The New York Times)

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, vilket bl.a. innebär att citering är tillåten i enlighet med vad som anges i 22 § i nämnd lag. För att använda verket på ett annat sätt som inte medges direkt av svensk lag krävs särskild överenskommelse.

Sammanfattning

DENNA RAPPORT GER en introduktion till Kanadas säkerhets-, försvars- och försvarsindustriella utveckling. Kanada befinner sig under växande strategisk press och genomgår en omfattande omorientering av sin säkerhets- och försvarspolitik. Landet söker stärka sin försvarsförmåga, öka sin ekonomiska motståndskraft och hävda sina intressen i en alltmer osäker omvärld, samtidigt som det hanterar ett djupt beroende av USA – en relation som utgör både Kanadas främsta strategiska tillgång och dess viktigaste strukturella sårbarhet.

Kanada genomför en omfattande upprustning med särskilt fokus på Arktis, moderniseringen av NORAD och stärkt nationell motståndskraft. Parallellt fördjupar landet sina relationer med Europa, Nato och den indo-pacifiska regionen för att bredda sina partnerskap, stärka försvarsindustriella samarbeten och öka sitt strategiska handlingsutrymme. Ambitionen är inte att ersätta relationen till USA, utan att minska sårbarheter genom ökad diversifiering och fler säkerhets-, teknologi- och industripolitiska alternativ.

Omställningen sker dock från en utgångspunkt präglad av långvarig underinvestering, personalbrist och betydande institutionella utmaningar. Om Kanada lyckas omsätta ökade resurser och reformer i faktisk operativ förmåga har landet goda förutsättningar att spela en större roll inom Nato, i Arktis och för den europeiska säkerheten. För Sverige och övriga nordiska länder innebär denna utveckling nya möjligheter till fördjupat samarbete inom säkerhet, försvar, försvarsindustri och forskning.

Nyckelord: Kanada, USA, säkerhetspolitik, försvarspolitik, strategisk kultur, Arktis, Nato, försvarsindustri, internationella relationer

Summary

THIS REPORT PROVIDES AN introduction to Canada's evolving security, defence, and defence industrial landscape. Canada faces growing strategic pressures and is undergoing a significant security and defence reorientation. The country seeks to strengthen military capabilities, enhance economic resilience, and safeguard its interests in an increasingly uncertain world, while managing its deep dependence on the United States—a relationship that is both its greatest strategic asset and most significant structural vulnerability.

Canada is undertaking a major military buildup focused on the Arctic, NORAD modernization, and national resilience. At the same time, it is deepening engagement with Europe, NATO, and the Indo-Pacific to broaden partnerships, strengthen defence industrial cooperation, and increase strategic room for manoeuvre. The objective is not to replace the relationship with the United States, but to reduce vulnerabilities through greater diversification and a wider range of security, technological, and industrial options.

This transformation is taking place against a backdrop of decades of underinvestment, personnel shortages, and institutional challenges. If Canada succeeds in translating increased resources and reforms into operational capability, it will be well positioned to play a larger role within NATO, in the Arctic, and in support of European security. For Sweden and the Nordic countries, these developments create new opportunities for deeper cooperation in security, defence, defence industry, and research.

Keywords: Canada, United States, security policy, defence policy, strategic culture, Arctic, NATO, defence industry, international relations

Förord

TOTALFÖRSVARETS FORSKNINGSinSTITUTS säkerhetspolitiska forskningsprojekt Nordeuropeisk och transatlantisk säkerhetspolitik (NOTS) följer och analyserar den säkerhets- och försvarspolitiska utvecklingen i Sveriges när-område (Danmark, Norge, Finland, Estland, Lettland, Litauen och Polen) samt Arktis, liksom utvecklingen i de tre europeiska stormakterna (Storbritannien, Tyskland och Frankrike) och USA, med fokus på den transatlantiska länken.

Kanada är sedan länge en viktig aktör i både nordeuropeisk och transatlantisk säkerhet, bland annat genom sitt engagemang i Nato, sitt omfattande stöd till Ukraina och sitt ledarskap i Natos multinationella brigad i Lettland. Landets betydelse förväntas öka i takt med aviserade försvarssatsningar samt Arktis växande strategiska betydelse för nordeuropeisk och transatlantisk säkerhet. Samtidigt har Kanada hittills inte fått den systematiska uppmärksamhet inom NOTS löpande analysarbete som dess roll motiverar. Denna studie utgör ett första steg i att åtgärda denna brist och syftar till att ge en översikt av Kanadas säkerhets- och försvarspolitik, dess försvarsmakt samt försvarsindustriella inriktning.

Vi vill framföra vårt tack till Johannes Malminen, som har granskat rapporten, samt till övriga kollegor som har bidragit med värdefulla synpunkter. Karin Blext tackas också för stöd avseende layout, figurer och kartor.

Albin Aronsson,
Biträdande projektledare, NOTS

Stockholm, juni 2026

Förkortningsordlista

APEC	Asia-Pacific Economic Cooperation	ITAR	International Traffic in Arms Regulations
AUKUS	säkerhetssamarbete mellan Australien, Storbritannien och USA	NAFTA	North American Free Trade Agreement
CAF	Canadian Armed Forces (Kanadas försvarsmakt)	NATO	North Atlantic Treaty Organization
CETA	Canada–EU Comprehensive Economic and Trade Agreement	NORAD	North American Aerospace Defense Command
CJFC	Canadian Joint Forces Command	NORTHCOM	United States Northern Command
CJOC	Canadian Joint Operations Command	NTIB	National Technology and Industrial Base
CPTPP	Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership	PJBD	Permanent Joint Board on Defense
CRPG	Canadian Ranger Patrol Groups	QUAD	Quadrilateral Security Dialogue
DIA	Defence Investment Agency	RCAF	Royal Canadian Air Force
DND	Department of National Defence (Kanada)	RCN	Royal Canadian Navy
EEZ	Exclusive Economic Zone (exklusiv ekonomisk zon)	SAFE	Security Action for Europe
ESA	European Space Agency (Europeiska rymdorganisationen)	SIPRI	Stockholm International Peace Research Institute
EUCOM	United States European Command	SNMG1–2	Standing NATO Maritime Groups 1 and 2
FN	Förenta nationerna (United Nations)	SNMCMG1–2	Standing NATO Mine Countermeasures Groups 1 and 2
ICC	International Control Commission	UDCG	Ukraine Defense Contact Group
IAMD	Integrated Air and Missile Defence	USMCA	United States–Mexico–Canada Agreement
IMF	International Monetary Fund (Internationella valutafonden)	WEF	World Economic Forum
IPEF	Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity	WTO	World Trade Organization

Innehåll

1. Introduktion	11
1.1 Syfte och frågeställning	12
1.2 Teoretiska utgångspunkter: strategisk kultur och maktposition	12
1.3 Metod	13
2. Kanadas strategiska kultur	15
2.1 Kanadas tre strategiska kulturer	16
2.2 Kanadas säkerhetsöverskott och dess konsekvenser	21
3. Kanadas strategiska och säkerhetspolitiska omorientering	23
3.1 Kanada och USA - djup integration och växande spänningar	23
3.2 Kanada och den indopacifiska regionen - strategisk omorientering	28
3.3 Kanada och Europa – fördjupade relationer	32
3.4 Kanada och Arktis – geopolitikens återkomst i norr	36
3.5 Samlad bedömning	40
4. Kanadas försvarsmakt	43
4.1 Militär ledningsstruktur	43
4.2 Armén	45
4.3 Flottan	47
4.4 Flygvapnet	48
4.5 Rangers	50
5. Kanadas försvarsekonomi och materielanskaffning	53
5.1 Makroekonomiska förutsättningar	53
5.2 Översikt av Kanadas försvarsutgifter	53
5.3 Försvarsindustriell bas	54
5.4 Planer för försvarsmaterielanskaffning och större pågående projekt	57
5.5 Armén	58
5.6 Flottan	60
5.7 Flygvapnet	61
5.8 Teknologidrivna försvarssatsningar: cyber, rymd, obemannat och ledning	64
5.9 Samlad bedömning	65

6. Tre strategiska kulturer i en föränderlig värld	67
6.1 En strategisk karta som ritas om	67
6.2 Tre strategiska kulturer i en ny omvärld	68
6.3 Tre kulturer – en strategisk balansgång	70
6.4 En högre kostnad för den kanadensiska modellen	70
6.5 Strategiska kulturer i en ny tid	71
7. Sverige och Kanada: nya möjligheter till strategiskt samarbete	73
7.1 Strategisk och normativ konvergens	73
7.2 Möjligheter till fördjupat försvars- och säkerhetssamarbete	73
7.3 Potential för försvarsindustriell och teknologisk samverkan	74
7.4 Samlad bedömning	74
Appendix	77
Litteraturförteckning	81

Tabeller

Tabell 4.1 Armén – större materielsystem	46
Tabell 4.2 Flottan – större materielsystem	48
Tabell 4.3 Flygvapnet – större materielsystem	49

Kartor

Karta 4.1 Kanadas försvarsmakts militär installationer	49
Karta 4.2 Kanadas försvarsmakts geografiska utbredning	51

Exekutiv sammanfattning

KANADA BEFINNER SIG I en period av omfattande strategisk omorientering. Det globala säkerhetsläget har försämrats, stormaktskonkurrensen har tilltagit och den regelbaserade internationella ordningen utsätts för växande påfrestningar. Samtidigt ökar Arktis strategiska betydelse i takt med klimatförändringarna, medan snabb teknologisk utveckling förändrar förutsättningarna för säkerhet, försvar och ekonomisk konkurrenskraft. Tillsammans har dessa utvecklingar skapat ett ökat behov av att stärka Kanadas säkerhet, försvarsförmåga och nationella motståndskraft.

Utvecklingen i USA har ytterligare förstärkt behovet av denna omorientering. President Donald Trumps strävan att sätta USA på en ny kurs utmanar flera av de institutionella och politiska grundvalar som Kanada länge har förlitat sig på. USA:s mer transaktionella hållning till allianser och delvis nymerkantilistiska handelspolitik skapar osäkerhet kring de institutionella ramar som traditionellt har gett Kanada inflytande och förutsägbarhet. Samtidigt står Trumps kritik mot den regelbaserade internationella ordningen och de multilaterala institutioner som bär upp den i kontrast till Kanadas självbild som en av dess främsta försvarare. Utvecklingen har därmed synliggjort de risker som följer av Kanadas djupa beroende av USA. Det beroende som länge betraktats som landets främsta strategiska tillgång framstår i dag också som en av dess viktigaste strukturella sårbarheter.

Rapportens centrala slutsats är att Kanada inte eftersträvar strategisk autonomi i egentlig mening. I stället försöker landet stärka sitt handlingsutrymme genom selektiv diversifiering; att minska sårbarheter och skapa fler strategiska alternativ utan att bryta med de beroendestrukturer som fortsatt utgör grunden för landets säkerhet. Som svar på förändrade omvärldsförutsättningar genomgår Kanada därför en omfattande säkerhets- och försvarspolitisk omställning, och denna utveckling står i centrum för rapportens analys.

Rapporten syftar dels till att ge en introduktion till Kanadas säkerhets-, försvars- och försvarsindustriella utveckling, dels till att erbjuda ett analytiskt ramverk för att förstå hur landet agerar i en föränderlig omvärld. Studien är uppdelad i två delar. Den första analyserar

Kanadas strategiska kultur och hur landets position som mellanstor makt med USA som granne påverkar relationer och policyval gentemot USA, Europa, den indopacifiska regionen och Arktis. Den andra delen kartlägger den kanadensiska försvarsmaktens organisation, ledningsstruktur och försvarsgrenar samt redogör för försvarsindustrin, centrala materiellprojekt, pågående reformer och de utmaningar som präglar försvarsanskaffning och förmågeutveckling. Den första delen förklarar varför Kanada agerar som landet gör. Den andra undersöker i vilken utsträckning försvarsmakten, försvarsindustrin och försvarsförvaltningen har förmåga att omsätta dessa ambitioner i praktiken. Tillsammans ger de båda delarna en sammanhållen analys av Kanadas säkerhets- och försvarspolitik, militära förmåga och strategiska utveckling.

För att förstå Kanadas säkerhets- och försvarspolitik använder rapporten strategisk kultur som analytiskt perspektiv. Analysen identifierar tre överlappande strategiska kulturer som tillsammans formar hur kanadensiska beslutsfattare uppfattar hot, definierar nationella intressen och värderar olika handlingsalternativ. Kontinentalismen utgår från att Kanadas säkerhet är oupplösligt knuten till USA genom geografi, ekonomi och integrerade försvarsstrukturer. Atlantismen betonar betydelsen av multilateralt samarbete, Nato och den regelbaserade internationella ordningen. Imperieorienteringen har sina rötter i relationen till det brittiska imperiet och Samväldet och speglar en tradition av internationellt engagemang samt föreställningen om Kanada som en aktiv global aktör med ansvar för internationell stabilitet och säkerhet. Samspelet mellan dessa tre kulturer hjälper till att förklara både kontinuitet och förändring i kanadensisk säkerhets- och försvarspolitik.

Rapporten visar att spänningen mellan autonomi, beroende och anpassning är central för att förstå dagens Kanada. Som mellanstor makt har landet ambitioner att påverka sin omvärld men saknar möjlighet att ensidigt forma den. Samtidigt söker Ottawa stärka sitt handlingsutrymme genom att bredda sina internationella relationer och etablera fler säkerhets-, teknologiska och industripolitiska alternativ. Till skillnad från sin företrädare Justin Trudeau har premiärminister Mark

Carneys regering i högre grad betonat ekonomisk säkerhet, nationell motståndskraft och strategisk pragmatism. Regeringen har varit ovanligt tydlig med behovet av att minska Kanadas sårbarheter och reducera beroendet av enskilda externa aktörer, i praktiken främst USA. Ambitionen är dock inte att bryta med USA, utan att skapa större flexibilitet, redundans och motståndskraft.

Denna strategi kommer tydligt till uttryck i Kanadas relationer med Europa, den indopacifiska regionen och Arktis. Genom ett fördjupat engagemang i Nato, ett starkt stöd till Ukraina, deltagande i europeiska försvarsindustriella initiativ och närmare samarbete med europeiska partner söker Kanada bygga alternativa nätverk för säkerhet, teknologi och industriell försörjning. I den indopacifiska regionen har Kanada samtidigt fördjupat relationerna med bland annat Japan, Sydkorea och Indien. Carneys regering har dessutom signalerat en mer pragmatisk hållning än sin företrädare i frågor som rör Kina och Indien. Syftet har inte varit att normalisera relationerna, utan att skapa större handlingsutrymme för ekonomiskt, teknologiskt och industriellt samarbete där kanadensiska intressen bedöms gynnas. Gemensamt för dessa initiativ är att de syftar till att bredda Kanadas internationella handlingsutrymme utan att utmana de grundläggande banden till USA.

En liknande logik präglar Kanadas politik i Arktis. Omfattande investeringar i militär förmåga, kritisk infrastruktur och modernisering av NORAD syftar inte enbart till att stärka den nationella suveräniteten, utan också till att säkerställa att Kanada förblir en aktiv aktör i utformningen av den säkerhetspolitiska utvecklingen i norr. Arktis har därmed utvecklats från att främst vara en fråga om regional utveckling och internationellt samarbete till att bli ett kärnområde för kanadensisk säkerhets- och försvarspolitik.

Rapporten visar samtidigt att Kanada har inlett den mest omfattande försvarspolitikens satsningen sedan kalla krigets slut. Försvarsutgifterna ökar kraftigt, försvarsmakten moderniseras och ett stort antal materielanskaffningar, infrastrukturprojekt och organisatoriska reformer genomförs. Omställningen drivs av ambitionen att stärka nationell kapacitet, öka motståndskraften och

ge landet större möjligheter att hävda sina intressen i en mer konkurrensutsatt omvärld. Liksom många andra Natoländer genomgår Kanada samtidigt en omfattande militär anpassning där tyngdpunkten gradvis förskjuts från mindre expeditionära insatser till större och mer sammanhållna förband anpassade för högintensiv konflikt mot kvalificerade motståndare.

Samtidigt är genomförandeutmaningarna betydande. Kanadas långvariga säkerhetsöverskott har under decennier minskat det politiska trycket att investera i försvaret, vilket bidragit till underfinansiering, åldrande materiel och eftersatt infrastruktur. Personalbrist, institutionella trögheter och ett sedan länge kritiserat försvarsanskaffningssystem fortsätter att begränsa förmågan att omsätta politiska ambitioner i operativ effekt. Rapporten visar att flera reformer har initierats för att effektivisera anskaffningsprocesserna och stärka genomförandeförmågan, men att det ännu är för tidigt att avgöra i vilken utsträckning dessa kommer att ge varaktiga resultat.

För Sverige och de övriga nordiska länderna innebär denna utveckling nya möjligheter till fördjupat samarbete. Kanadas ökade fokus på Europa, Arktis och Nato, tillsammans med landets pågående militära och försvarsindustriella omställning, skapar förutsättningar för närmare samverkan inom säkerhet, försvar, försvarsindustri, forskning och innovation. I takt med att Kanada aktivt söker nya partnerskap och stärker sin närvaro i det euroatlantiska området framstår landet som en allt viktigare partner för Sverige och Norden.

Kanadas strategiska utveckling handlar därför ytterst inte om att frigöra sig från USA, utan om att skapa större handlingsfrihet inom ramen för ett fortsatt beroende. Hur framgångsrik denna strategi blir kommer i hög grad att avgöras av landets förmåga att omsätta politiska ambitioner, ökade resurser och nya partnerskap i faktisk och uthållig strategisk effekt. Denna balansgång mellan autonomi, beroende och anpassning framstår som det mest centrala kännetecknet för dagens kanadensiska säkerhets- och försvarspolitik och kommer sannolikt att fortsätta prägla landets strategiska utveckling under överskådlig framtid.

1. Introduktion

KANADAS SÄKERHETSPOLITIK HAR i hög grad formats av landets historia, dess geografi och det grundläggande faktum att landet är granne med supermakten USA. Dessa strukturella förutsättningar har över tid skapat en till synes motsägelsefull säkerhets- och försvarspolitik: en låg försvarsbudget har kombinerats med omfattande internationella åtaganden; ett starkt multilateralt engagemang och en tydlig normativ betoning av internationell rätt har samexisterat med en pragmatisk anpassning till amerikansk maktpolitik. Under de senaste decennierna, då Kanada har varit relativt säkert, har landet kunnat nedprioritera strategiskt tänkande, säkerhetspolitik och försvarsförmåga, men de internationella förutsättningarna förändras nu i snabb takt.

Under det senaste decenniet har det förändrade globala säkerhetsläget satt Kanada under ökad strategisk press. Landet engagerade sig tidigt i stödet till Ukraina efter Rysslands aggression, mot bakgrund av en stor ukrainsk diaspora. Efter Rysslands fullskaliga invasion 2022 har kraven ökat på ett mer långsiktigt och resurskrävande engagemang i europeisk säkerhet samt på att Kanada ska leva upp till Natos riktlinjer för försvarsutgifter och förmågemål. Samtidigt har USA:s deklarerade strategiska tyngdpunktsförskjutning mot den indopacifiska regionen ökat förväntningarna på Ottawa att ta ett större ansvar i hanteringen av Kinas växande makt. Parallellt har Arktis utvecklats till en arena för intensifierad stormaktskonkurrens i takt med issmältningen och växande geostrategiska och ekonomiska intressen, vilket ställer krav på ökade investeringar i övervakning, infrastruktur och militär närvaro.

Utvecklingen i USA har ytterligare ökat trycket på Kanada. President Donald Trumps strävan att omorientera USA:s politik, som inleddes under hans första mandatperiod, utmanar centrala delar av den ordning som Kanada länge har förlitat sig på. USA:s mer transaktionella hållning till allianser och handel skapar osäkerhet kring de institutionella ramar som traditionellt har gett Kanada inflytande och förutsägbarhet, och Trumps kritik mot den regelbaserade internationella ordningen och de multilaterala institutioner som bär upp den står i kontrast till Kanadas självbild som en av ordningens främsta försvarare. Samtidigt är Trumps ambition att omförhandla handelsavtal på mer ensidigt amerikanska

villkor, inklusive användning av tullar som politiskt påtryckningsmedel, särskilt kännbar, då ingen annan större industrination är lika beroende av en enskild handelspartner som Kanada. Kanada står således inför ökade krav i fyra strategiska riktningar: Europa, den indopacifiska regionen, Arktis och relationen till USA.

Sammantaget har dessa förändringar drivit Kanada mot en strategisk brytpunkt. Vid Världsekonomiskt forum i Davos i januari 2026 argumenterade premiärminister Mark Carney för att den era då mellanstora stater kunde förlita sig på en stabil, regelbaserad världsordning – förankrad i amerikansk hegemoni och institutioner som FN, WTO och Nato – i praktiken är över.

Carney beskrev utvecklingen som en övergång från en relativt förutsägbar ordning, där ekonomisk integration genererade ömsesidiga vinster och inte krävde mycket mer än selektiv regeltillämpning – där de starkaste kunde undanta sig själva medan de svagare i stor utsträckning anpassade sig – till en internationell miljö präglad av öppen stormaktsrivalitet och svagare institutionella begränsningar, där stormakter kan vända integrationen mot svagare stater och tvinga dem till underordning.¹

I denna nya miljö kan suveränitet inte längre förstås enbart som en funktion av normer och institutioner, utan som något som också måste understödjas av materiell styrka. Carney menade att Kanada nu aktivt söker anpassa sig och uppmanar andra att göra detsamma. För Kanada innebär detta i praktiken satsningar på nationell motståndskraft: höjda försvarsanslag, investeringar i energi och kritiska mineraler, diversifierade handelsrelationer och fördjupade säkerhetssamarbeten. Målet är att minska sårbarheten för ekonomisk och politisk påtryckning – särskilt i relation till USA – samt att bygga flexibla koalitioner kring specifika frågor. Detta speglar en ambition att stärka och bredda det strategiska handlingsutrymmet utan att överge den multilaterala grund som länge har präglat landets utrikes- och säkerhetspolitik.

Samtidigt kvarstår de strukturella förutsättningarna: historien, geografin och närheten till USA sätter fortsatt ramarna för landets handlingsutrymme. Det är mot denna bakgrund som denna studie tar sin utgångspunkt.

¹ Prime Minister of Canada, "Principled and Pragmatic: Canada's Path: Prime Minister Carney Addresses the World Economic Forum Annual Meeting," 20 January 2026.

1.1 Syfte och frågeställning

Kanada är en etablerad aktör i den transatlantiska säkerhetsordningen genom sitt medlemskap i Nato, sitt långvariga engagemang i alliansen, sitt omfattande militära och politiska stöd till Ukraina samt sitt ledarskap i Natos multinationella brigad i Lettland. Landets säkerhetspolitiska betydelse förväntas samtidigt öka i takt med omfattande försvarssatsningar, ambitioner att bredda strategiska partnerskap samt Arktis växande roll i den transatlantiska säkerhetsmiljön.

Trots detta har Kanada i begränsad utsträckning behandlats som ett sammanhållet analysobjekt i relation till sin roll i europeisk och transatlantisk säkerhet. Det finns därmed ett behov av en samlad och strukturerad genomgång av landets säkerhets- och försvarspolitik, dess militära förmågeutveckling samt försvarsindustriella inriktning.

Syftet med denna studie är att ge en analytiskt orienterad översikt av Kanadas säkerhets- och försvarspolitik samt försvarsmaktens utveckling, centrala materielprojekt och industripolitiska prioriteringar. Studien avser därmed att bidra till en fördjupad förståelse av Kanada och dess roll i den transatlantiska säkerhetsstrukturen samt dess betydelse för europeisk och nordisk säkerhet, nu och framgent.

Studien är uppdelad i två delar med skilda men analytiskt sammanlänkade syften. Den första delen, kapitel 2 och 3, tar sin teoretiska utgångspunkt i Kanadas position i det internationella systemet, särskilt i litteraturen om mellanstora staters handlingsutrymme, där spänningen mellan autonomi och beroende är central, samt i begreppet strategisk kultur.

Genom att analysera de strukturella spänningar och handlingsdilemman som följer av Kanadas position som mellanstor makt med USA som grannland, samt hur dessa historiskt har hanterats genom föreställningar, normer och erfarenheter, skapas förutsättningar för en bred förståelse för Kanadas nuvarande ståndpunkter och för hur landets säkerhets- och försvarspolitik kan komma att utvecklas.

Den första delens övergripande forskningsfrågor är följande: (1) Vad utmärker Kanadas strategiska kultur i termer av hotuppfattningar, rollförståelse och syn på användningen av militär makt? (2) Hur kommer

Kanadas position som mellanstor makt med USA som granne, i kombination med landets strategiska kultur, till uttryck i Kanadas nuvarande relationer och policyval gentemot USA, den indopacifiska regionen, Europa och Arktis?

Den andra delen, kapitel 4 och 5, har en mer empiriskt kartläggande karaktär. Den syftar till att ge en samlad översikt över den kanadensiska försvarsmaktens organisation och centrala förband samt dess utmaningar och reformplaner, liksom att redogöra för huvuddragen i Kanadas försvarsindustriella bas, dess utmaningar och policyinriktningar, samt att kortfattat beskriva centrala planer för försvarsmaterielanskaffning, inklusive större pågående materielprojekt.

Sammantaget ger del två ett underlag för att bedöma i vilken utsträckning Kanadas materiella resurser och institutionella strukturer stödjer eller begränsar de strategiska ambitioner som identifieras i studiens första del. Tillsammans ger studien en sammanhållen och översiktlig analys av Kanadas säkerhets- och försvarspolitik samt landets militära förmåga.

1.2 Teoretiska utgångspunkter: strategisk kultur och maktposition

Studien tar sin teoretiska utgångspunkt i begreppet strategisk kultur, som används för att analysera hur historiska erfarenheter, geografiska förutsättningar, institutionella arrangemang och identitetsföreställningar formar staters syn på säkerhet, hot, användning av militärt våld och internationellt samarbete över tid.

I linje med klassiska bidrag av bland andra Colin S. Gray förstås strategisk kultur som ett relativt varaktigt men inte oföränderligt ramverk som påverkar strategiskt tänkande genom att avgränsa vad som politiskt och militärt anses möjligt.² Den fungerar inte som en deterministisk eller direkt kausal modell, utan som ett analytiskt ramverk som strukturerar hur aktörer uppfattar valmöjligheter, prioriteringar och tolkningar, samt bidrar till att förklara varför vissa handlingsalternativ över tid framstår som naturliga, legitima eller otänkbara.³

Samtidigt ansluter studien till vidareutvecklingen av begreppet som gjorts av forskare som Alastair Iain

2 Se exempelvis: Colin S. Gray, *Modern Strategy* (Oxford: Oxford University Press, 1999); Colin S. Gray, "Strategic Culture as Context: The First Generation of Theory Strikes Back," *Review of International Studies* 25, no. 1 (1999): 49–69; Colin S. Gray, "Out of the Wilderness: Prime Time for Strategic Culture," *Comparative Strategy* 26, no. 1 (2007): 1–20; Jack Snyder, *The Soviet Strategic Culture: Implications for Nuclear Options* (Santa Monica, CA: RAND Corporation, 1977).

3 Strategisk kultur som teoretisk förklaringsmodell har kritiserats för begreppslik vaghet, risk för statiska tolkningar och begränsad operationaliserbarhet, bland annat av Antulio J. Echevarria II. Samtidigt används ansatsen här i en avgränsad och analytisk form för att strukturera historiskt framvuxna strategiska mönster snarare än att förklara enskilda beslut deterministiskt. Antulio J. Echevarria II, *Operationalizing Strategic Culture* (Carlisle, PA: Strategic Studies Institute, U.S. Army War College, 2006).

Johnston och Peter J. Katzenstein, där strategisk kultur förstås som pluralistisk, omstridd och situationsberoende.⁴ I linje med andra och tredje generationens strategisk kulturlitteratur om betraktas strategisk kultur därmed som dynamisk snarare än enhetlig och statisk: stater kan rymma flera samtidigt existerande strategiska kulturer eller subkulturer, vars relativa genomslag varierar beroende på den internationella kontexten, hotmiljön, inrikespolitiska förhållanden, institutionella arrangemang och ledarskap.⁵

Detta perspektiv är särskilt användbart för analysen av mellanstora stater, vars säkerhets- och försvarspolitik formas av deras maktposition och av spänningen mellan strukturella begränsningar och normativa ambitioner. Sådana stater saknar ofta möjlighet att ensidigt forma sin strategiska omgivning, men strävar samtidigt efter handlingsfrihet, legitimitet och inflytande. Deras strategiska val präglas därför av återkommande avvägningar mellan autonomi, beroende och anpassning gentemot starkare aktörer och rådande institutionella ordningar. Givet dessa förutsättningar utvecklar de ofta en preferens för multilaterala lösningar som ett sätt att utöva inflytande och sprida risker. Strategisk kultur möjliggör härigenom en analys av hur dessa spänningar tolkas och hanteras över tid, och varför vissa handlingsmönster framstår som mer politiskt och militärt gångbara än andra i varierande säkerhetspolitiska miljöer.

Kanada utgör i detta avseende ett empiriskt särskilt intressant fall. Landets säkerhets- och försvarspolitik uppvisar återkommande drag av både kontinuitet och ambivalens: en relativt låg försvarsbudget kombineras med omfattande internationella åtaganden; ett starkt multilateralt engagemang och en tydlig normativ betoning av internationell rätt har samexisterat med en pragmatisk anpassning till amerikansk maktpolitik. Begreppet strategisk kultur erbjuder därmed ett analytiskt verktyg för att förstå dessa återkommande men till synes motsägelsefulla mönster och hur de relaterar till Kanadas position som mellanstor makt med en djup strukturell beroendeställning till USA i ett komplext internationellt system.

1.3 Metod

Med avstamp i de ovan redovisade teoretiska utgångspunkterna genomförs studien som en kvalitativ och tolkande analys av Kanadas säkerhets- och försvarspolitik. Strategisk kultur används som ett övergripande analytiskt verktyg för att identifiera återkommande föreställningar, prioriteringar och handlingsmönster som över tid strukturerar kanadensiskt strategiskt tänkande och politiskt handlande.

Strategisk kultur betraktas inte som en på förhand given egenskap hos staten, utan som ett analytiskt rekonstruerbart mönster. Identifieringen av eventuella strategiska kulturer eller subkulturer utgör därmed ett resultat av analysen. I praktiken innebär detta att såväl explicita policyutsagor som implicita antaganden, normativa utgångspunkter och återkommande prioriteringar analyseras systematiskt genom en tematiskt strukturerad genomgång av materialet.

Kontinuitet och förändring i hotuppfattningar, rollförståelse, synen på användningen av militär makt samt graden av multilateralt engagemang analyseras samlat över tid, med fokus på perioden efter kalla kriget, men särskilt på de senaste fem åren. Särskild vikt läggs vid hur relationen till centrala aktörer – framför allt USA och Nato, men även Europa, den indopacifiska regionen och Arktis – framställs, samt hur olika prioriteringar ges varierande tyngd. Även frånvaro, nedtoning eller selektiv betoning av vissa frågor betraktas som analytiskt relevanta, eftersom de bidrar till att synliggöra uppfattade handlingsalternativ och politiskt tänkbara vägval.

Kanadas maktposition i det internationella systemet utgör en genomgående analytisk referenspunkt. Som mellanstor stat med begränsat strukturellt handlingsutrymme präglas landets säkerhets- och försvarspolitik av en återkommande spänning mellan autonomi och beroende, särskilt i relationen till USA och inom ramen för multilaterala institutioner. Denna strukturella grundförutsättning behandlas inte som ett separat analysområde, utan integreras i tolkningsramen och ligger till grund för bedömningen av strategiska

4 Se exempelvis: Alastair Iain Johnston, "Thinking about Strategic Culture," *International Security* 19, no. 4 (1995): 32–64; Alastair Iain Johnston, *Cultural Realism: Strategic Culture and Grand Strategy in Chinese History* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1995); Peter J. Katzenstein (ed.), *The Culture of National Security: Norms and Identity in World Politics* (New York: Columbia University Press, 1996).

5 Jeffrey W. Legro, "Culture and Preferences in the International Cooperation Two-Step," *American Political Science Review* 90, no. 1 (1996): 118–137; John S. Duffield, "Political Culture and State Behavior," *International Organization* 53, no. 4 (1999): 765–803.

vägval, institutionella bindningar och prioriteringar i olika sammanhang, inklusive hur Kanada söker handlingsutrymme genom institutionellt samarbete och selektiv specialisering.

Material

Det empiriska underlaget består huvudsakligen av officiella kanadensiska policydokument från perioden efter kalla krigets slut. Dessa omfattar försvarspolitiska vitböcker, strategidokument, uppdaterade försvarspolitiska inriktningar samt centrala policyuttalanden från regeringen samt försvars- och utrikesdepartementet. I materialet ingår även relevanta styrdokument och strategiska publikationer från den kanadensiska försvarsmakten och dess försvarsgrenar.

Därtill inkluderas relevanta bilaterala och multilaterala avtal, särskilt dokument och överenskommelser kopplade till relationen med USA och det kontinentala försvaret, inklusive arrangemang inom ramen för North American Aerospace Defense Command (NORAD), samt dokument som rör Kanadas engagemang i Nato. Redovisningen av ekonomiska data avseende försvarsutgifter och försvarsindustri baseras huvudsakligen på statistik och rapporter från kanadensiska myndigheter, IMF, WTO, Nato samt SIPRI. Materialet kompletteras med sekundärlitteratur i form av akademiska studier, policyanalyser och historiska översikter över Kanadas säkerhets- och försvarspolitik.

Disposition och läsanvisningar

Eftersom studien utgör en översiktlig introduktion är den utformad så att de fyra empiriska kapitlen i huvudsak kan läsas fristående, samtidigt som de tillsammans bildar en sammanhållen analys.

Kapitel 2 fungerar som ett analytiskt bakgrundskapitel och relaterar till den första forskningsfrågan. Det analyserar hur Kanadas säkerhetspolitik och strategiska kultur har vuxit fram och formats av historiska erfarenheter, geografiska förutsättningar och relationen till USA. Kapitlet visar att Kanadas strategiska kultur kan förstås som bestående av tre delvis konkurrerande subkulturer – imperieorientering, kontinentalism och atlantism – vilka drar politiken i olika riktningar.

Kapitel 3 relaterar till den andra forskningsfrågan och analyserar Kanadas samtida säkerhetspolitiska relationer och prioriteringar. Fokus ligger på relationen till USA, men även på landets ökade engagemang i Europa, den indopacifiska regionen och Arktis. Kapitlet visar hur Kanada, trots ett djupt strukturellt beroende av USA, samtidigt försöker bredda sina partnerskap och därigenom stärka sin handlingsfrihet.

Kapitel 4 ger en översikt över den kanadensiska försvarsmaktens organisation, inklusive ledningsstruktur och de tre försvarsgrenarna – armén, flottan och flygvapnet – samt Canadian Rangers. Kapitlet behandlar även centrala utmaningar kopplade till personal, materiel och operativ förmåga.

Kapitel 5 analyserar Kanadas försvarsindustriella bas, dess strukturella förutsättningar, utmaningar och policyinriktningar. Kapitlet avslutas med en genomgång av centrala materielanskaffningsplaner och större pågående projekt.

Kapitel 6 återvänder till rapportens teoretiska utgångspunkter och fungerar som en analytisk syntes av de empiriska kapitlen. Med utgångspunkt i Kanadas position som mellanstor makt och de tre strategiska kulturerna – imperieorientering, kontinentalism och atlantism – analyserar kapitlet hur dessa tillsammans formar Kanadas strategiska vägval i en förändrad omvärld. Särskilt fokus ligger på spänningen mellan strukturellt beroende och ambitionen att stärka det egna strategiska handlingsutrymmet, samt på de ökade krav och kostnader som följer av att förena de tre strategiska kulturerna. Kapitlet diskuterar avslutningsvis hur denna utveckling kan förstås i ett längre strategiskt perspektiv.

Kapitel 7 är ett avslutande och framåtblickande kapitel som kortfattat sammanfattar studiens centrala slutsatser och diskuterar deras relevans ur ett svenskt perspektiv. Utifrån analysen av Kanadas strategiska kultur, säkerhetspolitik, försvarsmakt och försvarsindustri identifieras områden där förutsättningarna för fördjupat svensk-kanadensiskt samarbete är särskilt goda. Fokus ligger på säkerhets- och försvarssamarbete inom Nato, utvecklingen i Arktis samt möjligheter till fördjupad försvarsindustriell, forsknings- och teknologisk samverkan. Rapporten avslutas med ett appendix som innehåller en förteckning över större projekt inom ramen för moderniseringen av NORAD.

2. Kanadas strategiska kultur

DEN LÄMPLIGASTE UTGÅNGSPUNKTEN FÖR att förstå Kanadas säkerhetspolitik och strategiska kultur är landets geografi. "Om vissa länder har för mycket historia, så har vi för mycket geografi", konstaterade premiärminister Mackenzie King i ett berömt tal inför parlamentet 1936.⁶ Med en landmassa på över 9 miljoner kvadratkilometer är Kanada till ytan världens näst största land. Omgivet av hav har landet världens överlägset längsta kustlinje, och en stor del av det arktiska landet är mörkt och kallt sex månader om året. Detta ställer Kanadas försvarsmakt inför en rad specifika utmaningar – hav, skärgård, svårframkomlig och glesbefolkad terräng, enorma avstånd, is, kyla, mörker, rymdväder och geomagnetiska störningar.

Kanada gränsar också till supermakten USA, och denna gräns har varit definierande för landets utrikes- och säkerhetspolitik genom hela dess historia. Runt två tredjedelar av Kanadas relativt lilla befolkning, på drygt 41 miljoner invånare, bor inom tio mils avstånd från gränsen, och ingen annan välutvecklad industristad i världen är så beroende av en enskild handelspartner som Kanada. Kanadas ekonomi är tätt bunden till USA:s, och den kanadensiska ekonomiska utvecklingen är därmed starkt beroende av utvecklingen i USA. Relationen med USA har en svåröverskattad påverkan på Kanadas ekonomi och dess utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik, och Kanadas nationella identitet är till stor del formad av denna relation. Premiärminister Pierre Trudeau beskrev 1969 Kanadas relation till USA på ett sätt som är giltigt än idag: "Living next to you is in some ways like sleeping with an elephant. No matter how friendly and even-tempered is the beast, if I can call it that, one is affected by every twitch and grunt."⁷

Givet sin storlek, befolkning och ekonomi kan Kanada beskrivas som en mellanstor makt. Landet är för litet – och alltför beroende av USA – för att fullt ut staka ut en självständig säkerhets- och försvarspolitisk kurs eller utveckla en helt oberoende försvarsindustriell bas. Kanada är därför beroende av allianser och partnerskap och måste samverka med andra, såväl i militära operationer som i materielutveckling. Samtidigt är landet tillräckligt betydande för att upprätthålla utrikespolitiska ambitioner och för att dess allierade och partners

ska förvänta sig substantiella kanadensiska bidrag till kollektiv säkerhet och multilaterala insatser. Detta innebär att handlingsutrymmet i praktiken ofta begränsas av allianspolitiska hänsyn och krav på interoperabilitet. För Kanada är det därför strategiskt centralt att utveckla och anskaffa materiel som är kompatibel med de staters system med vilka landet redan samverkar eller kommer att samverka i framtiden.

Kanada är en konstitutionell monarki med kung Charles III som statschef och en del av det brittiska samväldet. Landet är samtidigt en förbundsstat och räknas till världens minst centraliserade federala system, där de tio provinserna och tre territorierna skiljer sig markant åt vad gäller ekonomi, kultur, språk, demografi och politisk identitet. Detta gäller inte minst Québec, vars officiella språk är franska och som 2006 erkändes av Kanadas parlament som en nation inom den kanadensiska federationen.⁸ Indelningen i provinser och territorier präglar därmed det politiska systemets funktionssätt och maktfördelning.

Kanada är exempelvis part i ett stort antal internationella frihandelsavtal, samtidigt som det kvarstår betydande handelshinder mellan provinserna. I praktiken innebär detta att det inom vissa sektorer kan vara mer komplicerat att sälja varor och tjänster mellan provinser än att handla med USA. Den federala regeringen ansvarar för nationellt försvar och utrikespolitik, men både försvarsmakten och försvarsindustrin har starka regionala förankringar, trots att de ofta framställs i nationella termer.

Kanadas parlamentariska system är, likt det brittiska, bikameralt och bygger på en konfrontativ dynamik mellan regering och opposition. Partidisciplinen är dock generellt starkare i de två dominerande partierna – Liberal Party of Canada och Conservative Party of Canada – än i Storbritannien. Få politikområden undgår politisering, vilket även gäller säkerhets- och försvarspolitiken. Detta förstärks av det decentraliserade federala systemet, där provinsiella och territoriella intressen regelmässigt måste samordnas på federal nivå, vilket gör Ottawa till en central förhandlingsarena där politiska beslut ofta formas genom omfattande avvägningar och kohandel mellan olika regionala och federala intressen.

6 Mackenzie King, "Canada as an International Power," tal i House of Commons, Ottawa, 18 juni 1936 (författarens översättning).

7 Pierre Trudeau, "Speech to the National Press Club," Washington, DC, 25 mars 1969.

8 Québec betraktas ofta som ett klassiskt fall inom forskning om federalism, multinationala stater, nationalism och territoriell autonomi.

I Kanada produceras få strategiska dokument där det går att utröna landets säkerhets- och försvarspolitik. De dokument som produceras publiceras i regel tidigt efter att en ny regering har tillträtt, och de framstår snarare som policydokument än som strategidokument.⁹ Det är tydligt att ett av deras huvudsyften är att markera avstånd mellan den nya premiärministerns politik och företrädarens.¹⁰ Dokumenten är således politiska i sin karaktär. Sedan det kalla krigets slut har det endast producerats fyra försvarspolitiska vitböcker. Jean Chrétien's liberala regering publicerade 1994 *White Paper on Defence*; Chrétien's liberala efterträdare, Paul Martin, publicerade 2005 *International Policy Statement*, vilket innehöll en försvarspolitisk del; Stephen Harpers konservativa regering publicerade *Canada First Defence Strategy* 2008; och 2017 publicerade Justin Trudeau's liberala regering *Strong, Secure, Engaged: Canada's Defence Policy* (SSE).¹¹ På grund av det förändrade säkerhetsläget publicerades 2024 *Our North, Strong and Free* (ONSF).¹² Dokumentet är dock ingen fristående vitbok, utan snarare en uppdatering av SSE.

Trots de politiska övertonerna är dessa fyra vitböcker slående lika på ett fundamentalt plan. Samtliga understryker idén att Kanadas försvarspolitik har tre huvudsyften: att försvara Kanada från externa hot, att bidra till försvaret av Nordamerika och att bidra till internationell fred och säkerhet. Dokumenten uttrycker dessa syften på något olika sätt, men kontinuiteten mellan premiärministrarna är påtaglig. Vad som också är slående är frånvaron av geografi. Inget av dessa dokument tar upp frågan om hur Kanadas geografiska lokalisering påverkar landets säkerhet och de är formulerade som om geografi inte spelar någon avgörande roll.¹³

Naturligtvis har Kanadas geografiska lokalisering ändå en helt avgörande betydelse för landets säkerhets- och försvarspolitik. Omgivet av tre hav, en arktisk vildmark i norr, och en supermakt som granne i söder, har

Kanadas territorium historiskt varit väl skyddat från militära angrepp.¹⁴ Ändå är denna geografiska förutsättning sällan uttalad i de försvarspolitiska vitböckerna, utan snarare implicit och underförstådd. Detta kan i sig förstås som ett uttryck för en strategisk kultur som i hög grad har formats av Kanadas geografiska position.

2.1 Kanadas tre strategiska kulturer

Alla stater utvecklar över tid en eller flera strategiska kulturer som formar hur de uppfattar hot, definierar sina säkerhetsintressen och organiserar sina militära resurser. Dessa kulturer fungerar som relativt varaktiga tolkningsramar som avgränsar vad som uppfattas som möjligt, legitimt och önskvärt inom säkerhets- och försvarspolitiken. Strategisk kultur förstås här som ett dynamiskt och pluralistiskt fenomen: den är inte nödvändigtvis enhetlig, utan kan rymma flera samtidiga och delvis konkurrerande föreställningsvärldar.

Kanada kan i detta avseende sägas präglas av tre övergripande och partiöverskridande strategiska kulturer: imperieorientering, kontinentalism och atlantism. Dessa kulturer har vuxit fram ur skilda historiska erfarenheter och geopolitiska förutsättningar – relationen till det brittiska imperiet, närheten till USA samt engagemanget i det euroatlantiska säkerhetssamarbetet – och erbjuder olika tolkningar av Kanadas roll i världen. De samexisterar inom staten och deras relativa inflytande varierar beroende på hotmiljö, internationell kontext, inrikespolitiska prioriteringar och ledarskap. Att analysera dessa kulturers innehåll, deras inbördes spänningar och ömsesidiga förstärkningar bidrar till att förklara både kontinuitet och förändring i Kanadas säkerhets- och försvarspolitik.

9 Med strategidokument avses här ett övergripande och långsiktigt dokument som anger statens huvudsakliga mål, prioriteringar och strategiska vägval, medan ett policydokument främst preciserar ställningstaganden och prioriteringar inom ett mer avgränsat politikområde.

10 Kim Richard Nossal, "New Wineskin, Old Wine: The Future of Canadian Contributions to North American Security," i *North American Strategic Defense in the 21st Century: Security and Sovereignty in an Uncertain World*, ed. Christian Leuprecht, Joel J. Sokolsky och Thomas Hughes (New York: Springer, 2018), 97–107.

11 Government of Canada, *1994 White Paper on Defence* (Ottawa: Government of Canada, 1994); Government of Canada, *A Role of Pride and Influence in the World: International Policy Statement* (Ottawa: Government of Canada, 2005); Government of Canada, *Canada First Defence Strategy* (Ottawa: Government of Canada, 2008); Government of Canada, *Strong, Secure, Engaged: Canada's Defence Policy* (Ottawa: Government of Canada, 2017).

12 Government of Canada, *Our North, Strong and Free: A Renewed Vision for Canada's Defence* (Ottawa: Department of National Defence, April 2024).

13 Kim Richard Nossal, "The Imperatives of Canada's Strategic Geography," i *Canadian Defence Policy in Theory and Practice*, ed. Thomas Juneau, Philippe Lagassé och Srdjan Vucetic (New York: Palgrave Macmillan, 2020).

14 Douglas Alan Ross, "Canadian International Security Policy in the 21st Century: Closing the Book on the Sutherland Era? Not at All," i *Readings in Canadian Foreign Policy: Classic Debates and New Ideas*, 3rd ed., ed. Duane Bratt och Christopher Kukucha (Toronto: Oxford University Press, 2015).

Imperieorientering

Det brittiska imperiets inflytande på Kanada är svårt att överskatta. Under mitten av 1800-talet dominerades den nordamerikanska kontinenten av två konkurrerande imperier: Storbritannien och USA, som redan hade drabbat samman i 1812 års krig. Storbritanniens ombildning av sina nordamerikanska kolonier till en kanadensisk konfederation 1867 var i hög grad riktad mot USA och syftade till att förhindra att kolonierna gradvis uppslukades av det snabbt expanderande USA, som samma år köpte Alaska av Ryssland och även undersökte möjligheterna att förvärva Grönland och Island från Danmark. Kanadas enande utmynnade dock inte i något som liknade en stark och självständig stat. Den kanadensiska konfederationen visade ett ytterst begränsat intresse för att bygga upp en egen försvarsmakt och fäste i stället tilltro till Storbritannien och dess flotta för sin säkerhet.¹⁵ Kanadas ursprungliga strategiska kultur var således imperieorienterad och formade en rolluppfattning där landet betraktade sig självt som en lojal dominion snarare än en autonom säkerhetspolitisk aktör.¹⁶

I denna kultur definierades hotbilden dels i relation till det brittiska imperiets globala rivaler och dels i förhållande till USA. Föreställningen om USA:s militära överlägsenhet var också en grundpremiss och bidrog till att dämpa säkerhetsdilemmat på den nordamerikanska kontinenten. Ottawas beslut att inte bygga upp någon betydande militärmakt baserades på risken att det kunde tolkas som en fientlig handling i Washington och således leda till höjda röster för en invasion av Kanada.¹⁷ Redan vid den kanadensiska nationens födelse var policyn således klar: vad du än gör, hota inte USA. Kanadas försvarsmakt har alltid varit inriktad på andra uppgifter och kom tidigt att fokusera på expeditionära insatser inom ramen för imperiet.

Synen på användandet av militärt våld var i detta sammanhang tydligt kopplad till lojalitet och plikt gentemot London. Den rådande föreställningen var att landet i utbyte mot brittiskt beskydd hade en skyldighet att bidra till försvaret av det brittiska imperiet med soldater, materiel, och livsmedel runt om i världen. Detta tog konkret uttryck i att Kanada bland annat sände över 8 000 soldater till boerkriget i Sydafrika och slöt upp direkt bakom Storbritannien i båda världskrigen. Den neutralitet som fick USA att gå med i första världskriget

först i april 1917 och i andra världskriget i december 1941 var helt otänkbar i Kanada. Landets säkerhet och identitet var sammanvävda med brittiska imperiets öde.

Med det brittiska imperiets nedgång efter det andra världskriget reducerades denna strategiska kulturens dominerande ställning. Parallellt ökade de andra två kulturernas betydelse, men dess grundläggande föreställningar om internationellt ansvarstagande, expeditionärt deltagande och lojalitet gentemot större maktcentra levde kvar. Dessa mönster har även fortsatt att understödjas av Kanadas starka historiska och kulturella band till Storbritannien, inte minst genom samväldet och en bredare anglosfärisk gemenskap.

Kontinentalism

Kanadas geografiska läge är konstant, men den strategiska geografin varierar, och det kraftigt försämrade säkerhetsläget under 1930-talet omformade den i grunden. I augusti 1938 deklarerade USA:s president Franklin D. Roosevelt att en attack mot Kanada skulle betraktas som en attack mot USA. Premiärminister Mackenzie King svarade att Kanada skulle anstränga sig för att ingen fientlig makt skulle kunna nå USA via kanadensiskt territorium. Detta ömsesidiga åtagande institutionaliserade en ny rolluppfattning: Kanada som den nordamerikanska kontinentens norra försvarslinje i samverkan med USA. I ett svep förvandlades USA från ett hot till en säkerhetsgarant. Relationen var emellertid djupt asymmetrisk och innebar i praktiken att USA skulle skydda Kanada i utbyte mot att landet inte blev en strategisk belastning. Den kontinentala strategiska kulturen etablerade därmed ett mönster där autonomi underordnades behovet av att bekräfta tillförlitlighet gentemot Washington.

I alla deklARATIONER som följde på detta, såsom Ogdenburg-avtalet 1940, 1947 års Joint Declaration on North American Defense och de drygt 80 andra försvarsavtal som länderna tecknat sedan dess, framställs parterna som jämlika och suveräna. I praktiken har dock asymmetrin skapat en varaktig spänning mellan suveränitet och beroende. Kanada vill vara en suverän stat med kontroll över sin säkerhets- och försvarspolitik. Samtidigt står landets beslutsfattare inför dilemmat att antingen acceptera USA:s hotbilder och stödja dess policyer för att demonstrera tillförlitlighet, eller riskera

15 Desmond Morton, "Defending the Indefensible: Some Historical Perspectives on Canadian Defence, 1867–1987," *International Journal* 42, no. 4 (1987): 699–718.

16 Nossal, "The Imperatives of Canada's Strategic Geography."

17 William T. R. Fox, *A Continent Apart: The United States and Canada in World Politics* (Toronto: University of Toronto Press, 1985), 45–46, 97.

kostnaderna av amerikansk unilateralism. Kanadas hotbild definieras således i hög grad i samklang med USA:s bedömningar, eftersom avvikelse riskerar att tolkas som bristande solidaritet.

Under det kalla kriget har Kanadas säkerhetsstrategi träffande sammanfattats som "defense against help", det vill säga att Kanada upprätthöll ett eget försvar för att undvika att unilateralt "hjälpas" av USA och därmed riskera att förlora handlingsutrymme och suveränitet.¹⁸ I vilken utsträckning denna beskrivning fortfarande är träffande är omtvistat, men det är talande att frågan fortsatt debatteras.¹⁹ Skapandet av det gemensamma North American Aerospace Defense Command (NORAD) 1958 kan betraktas som ett resultat av denna avvägning. Bakgrunden var bland annat hotet från sovjetiska interkontinentala ballistiska missiler och bombflyg som förväntades nå Nordamerika via Arktis. NORAD institutionaliserade därmed ett gemensamt hotperspektiv och förstärkte ett kontinentalt säkerhetstänkande, samtidigt som det begränsade utrymmet för en självständig kanadensisk linje. Parallellt har det återkommande funnits en oro för att ett alltför nära försvarssamarbete med USA också kan göra landet till en måltavla.

Denna strategiska kultur bidrar till förklaringen varför Kanada sällan producerar strategiska dokument som explicit definierar hot, mål och medel. En medveten strategisk tvetydighet bevarar flexibilitet och minskar risken för öppen divergens från USA:s linje. Detta gör det ofta svårt att få en tydlig bild av Kanadas säkerhets- och försvarspolitik och pekas också ut som ett demokratiproblem.²⁰

I fredstid styr kontinentalismen tänkandet mot frågan om hur Kanada till lägsta möjliga politiska och ekonomiska kostnad kan bidra till det kontinentala försvaret och samtidigt värna formell suveränitet. Synen på användandet av militärt våld präglas i detta sammanhang av en defensiv och avskräckande logik: våld legitimeras primärt som territoriellt försvar av Nordamerika, snarare än som ett medel för självständig maktprojektion. Samtidigt formas tröskeln för våldsanvändning i hög grad av USA:s hotuppfattningar och strategiska

prioriteringar, vilket innebär att kanadensiskt deltagande ofta motiveras som anpassning till och solidaritet med den amerikanska hotbilden.

Detta perspektiv påverkar även försvarsmaktens utformning och materielanskaffning. Hög interoperabilitet med USA framstår som strategiskt nödvändig. Samarbetet inom NORAD ställer krav på båda parterna att kunna samverka sömlöst, vilket i praktiken innebär att Kanada i regel anpassar sig till USA:s system och doktriner. Interoperabiliteten knyter också länderna närmare varandra och stärker det kontinentala tänkandet. Asymmetrin i relationen skrivs sällan ut explicit i Kanadas officiella dokument; i stället betonas gemensamma värderingar och vikten av ett nära samarbete med USA.

I och med det kalla krigets slut förändrades den strategiska geografin. Mulroneyregeringens ambitiösa målsättning 1987 om att Kanada skulle anskaffa tio till tolv atomdrivna attackubåtar gick om intet, och guldåldern av försvarssatsningar driven av det kalla kriget ersattes under det tidiga 1990-talet av en era av stora nedskärningar, ofta benämnd inom försvarskretsar som "the decade of darkness".²¹ Samtidigt minskade NORAD:s omedelbara strategiska betydelse och trycket från USA avtog. Trots dessa förändringar valde ingen regering att i grunden ompröva eller bryta med den kontinentala ordningen. Nedskärningarna innebar en minskning av kapaciteten, men inte ett avsteg från den underliggande logiken.²²

Kontinentalismen fortsätter att utöva ett starkt inflytande, och i den förändrade säkerhetsmiljön – från terrorism till förnyad stormaktskonkurrens och kinesisk närvaro i Arktis – strukturerar den hur hot uppfattas, hur risker definieras och hur handlingsalternativ värderas.

Atlantism

Atlantismen utgör Kanadas tredje strategiska kultur och betonar landets euro-atlantiska identitet samt självförståelse som en del av en bredare västlig gemenskap, vilket

18 Nils Ørvik, "Defence Against Help—A Strategy for Small States?" *Survival* 15, no. 3 (1973): 228–231.

19 P. Whitney Lackenbauer, "'Defence Against Help': Revisiting a Primary Justification for Canadian Participation in Continental Defence with the United States," *Journal of Military and Strategic Studies* 20, no. 2 (2021); Andrea Charron och James Fergusson, "Canada and Defence Against Help: The Wrong Theory for the Wrong Country at the Wrong Time," i Juneau et al., *Canadian Defence Policy*, 99–115.

20 James Rodman, "You've Got It All Backwards," i Juneau et al., *Canadian Defence Policy*, 273–293.

21 Douglas Dempster, "Capability Acquisition and Canadian Defence Policy: Programme Achievability and Resilience?," i Juneau et al., *Canadian Defence Policy*.

22 Nossal, "The Imperatives of Canada's Strategic Geography"; Alex Macleod, David Morin och Stéphane Roussel, "Hobson's Choice? Does Canada Have Any Options in Its Defence and Security Relations with the United States?," *International Journal* 55, no. 3 (2000): 415–431.

framhäver Kanadas historiska, kulturella och säkerhetspolitiska band till Europa.

Kanada har sedan länge nära relationer med flera europeiska stater vid sidan av Storbritannien. Före den brittiska dominansen tillhörde stora delar av nordöstra Nordamerika Frankrike, och de kulturella banden mellan länderna är fortfarande betydande och mångfaceterade, inte minst genom Québec. Frankrike betraktas därför ofta som Kanadas "andra moderland". Kanada har även en särskilt nära relation till Nederländerna, vilken går tillbaka till Andra världskriget, då kanadensiska styrkor spelade en central roll i befrielsen av landet samtidigt som den nederländska kungafamiljen levde i exil i Kanada.

De två världskrigen fick avgörande betydelse för framväxten av denna atlantiska identitet. Kanada var djupt engagerat i första världskriget och led mycket stora förluster på europeisk mark.²³ Slag som Vimy Ridge och Somme kom att inta en central plats i den kanadensiska nationella självbilden och bidrog till framväxten av en mer självständig kanadensisk identitet inom det brittiska imperiet. De omfattande uppoffringarna stärkte kraven på internationellt erkännande, vilket bland annat resulterade i att Kanada fick en separat signatur vid Versaillesfreden och ett eget medlemskap i Nationernas förbund. I detta avseende finns tydliga paralleller till Australien och Nya Zeeland, där erfarenheterna från Gallipoli och västfronten på liknande sätt bidrog till utvecklingen av en starkare nationell identitet och ökad internationell självständighet.

Kanada var även djupt engagerat i andra världskriget. Av de omkring 150 000 allierade soldater som deltog under D-dagen var cirka 14 000 kanadensare. Över 5 000 kanadensiska soldater dödades under slaget om Normandie, och omkring 6 000 under den italienska kampanjen. Krigens betydelse lever kvar i det kollektiva minnet och syns i monument, minnesmärken och krigsgravar i samhällen över hela Kanada.

Dessa historiska erfarenheter har bidragit till en rolluppfattning där Kanada ser sig som en naturlig aktör i frågor som rör Europas säkerhet och den bredare västliga säkerhetsordningen. Atlantismen förstärker därmed föreställningen om Kanada som en internationellt orienterad stat med ansvar att bidra till kollektiv säkerhet, multilateralt samarbete och försvar av den regelbaserade internationella ordningen.

Efter andra världskriget institutionaliserades denna kultur framför allt genom Nato. Kanada var vid denna tid en av de få stater som kom ur kriget ekonomiskt och militärt stärkta, vilket bidrog till en uppfattning om ett särskilt ansvar för Europas säkerhet. Kanada var därmed en av de tolv ursprungliga medlemsstaterna i Nato och en av organisationens tidiga och mest aktiva bidragsgivare till europeiskt försvar.

Atlantismen förstärktes ytterligare under kalla kriget genom Kanadas Nato-engagemang, och det var i denna kontext som nära band till Tyskland utvecklades. Västtyskland utgjorde då den centrala frontlinjen i Europas delade säkerhetsordning, och Kanada upprätthöll en permanent militär närvaro i Förbundsrepubliken från början av 1950-talet till 1994.²⁴ Denna närvaro innebar integrerad planering, gemensamma övningar och operativt samarbete inom ramen för Natos kollektiva försvar, vilket bidrog till att förankra Tyskland som ett strategiskt nav i Kanadas euro-atlantiska rollförståelse.

Kanada har deltagit i eller bidragit till samtliga av Natos större operationer sedan organisationen bildades. Hotbilden har i detta perspektiv traditionellt definierats i termer av systemhot mot den liberala regelbaserade ordningen, snarare än enbart territoriella hot mot Natos territorium. Tre strategiska mål formade Kanadas inträde i den transatlantiska alliansen: att skydda och främja liberala och demokratiska värderingar; att stärka de politiska och ekonomiska banden till nyckelländer; och att balansera amerikansk unilateralism genom att förankra USA i en bredare multilateral ram tillsammans med europeiska makter, inte minst Frankrike.²⁵ Dessa mål påverkar Kanadas Natopolitik än i dag och speglar en mellanstor stats strävan efter inflytande genom institutioner.

Synen på användandet av militärt våld inom den atlantiska kulturen präglas av multilateral legitimitet. Våldsanvändning uppfattas som politiskt och moraliskt försvarbar när den sker inom ramen för kollektiva säkerhetsarrangemang, gärna med tydlig rättslig och normativ förankring. Kanada betraktar sig i detta sammanhang som en "lagspelare" och eftersträvar ett rykte som en pålitlig och solidarisk allierad. Att stödja Nato-insatser framstår därför inte enbart som säkerhetspolitik, utan också som ett sätt att upprätthålla internationell legitimitet och stärka Kanadas inflytande.

23 Omkring 66 000 kanadensiska soldater dödades och ytterligare omkring 172 000 sårades i detta krig.

24 Under kalla kriget upprätthöll Kanada mellan cirka 5 000 och 12 000 militär personal i Västtyskland, med en mekaniserad brigad och understödande flygenheter som kärna, vilket gjorde det till ett av Kanadas mest betydande och långvariga militära utlandsåtaganden.

25 Justin Massie, *Francosphère: L'importance de la France dans la culture stratégique du Canada* (Québec: Presses de l'Université du Québec, 2013).

Även underrättelsesamarbetet Five Eyes – mellan Kanada, USA, Storbritannien, Australien och Nya Zeeland – betraktas ofta som ett uttryck för ”multilateralism in action”, vilket illustrerar hur även exklusiva samarbeten tolkas genom ett institutionellt och gemenskapsorienterat raster.²⁶ Givet denna strategiska kultur är det inte förvånande att det finns flera röster i Kanada som vill bjuda in Frankrike i denna klubb i en eller annan form.²⁷

Den atlantiska strategiska kulturen kommer även till uttryck i Kanadas starka engagemang för FN. Mellan 1948 och 1988 deltog Kanada i samtliga FN:s fredsbevarande insatser och stod för omkring tio procent av de blå hjälmarna.²⁸ Här framträder en rolluppfattning som normbärare och medlare, där militär makt används selektivt och i syfte att bevara eller återställa fred, upprätthålla den regelbaserade internationella ordningen och bidra till ansvarsutkrävande. Kanada är medgrundare till Internationella brottmålsdomstolen, tog initiativ till och stödde International Commission on Intervention and State Sovereignty, vars arbete bidrog till utvecklingen av principen *Responsibility to Protect*, och spelade en central roll i arbetet med förbudet mot truppminor genom Ottawafördraget.

Den atlantiska strategiska kulturen bidrar också till att förklara varför Kanada engagerade sig djupt i Koreakriget men valde att inte stödja USA i Vietnamkriget. Den kontinentala kulturen skapade visserligen ett visst tryck att visa politisk solidaritet med Washington, men Vietnamkriget betraktades inte som ett direkt hot mot Nordamerika eller Kanadas territorium, utan snarare som ett regionalt inbördeskrig i Sydostasien. Ur ett atlantiskt perspektiv framstod interventionen dessutom som svagt förankrad i den regelbaserade internationella ordning som Kanada eftersträvade att stödja. Till skillnad från Koreakriget saknades ett tydligt FN-mandat, vilket gjorde ett militärt deltagande svårare att legitimera inom ramen för Kanadas multilateralistiska rolluppfattning.

Kanadas medlemskap i International Control Commission (ICC), etablerad genom Genèveöverenskommelsen 1954, förstärkte denna hållning. Uppdraget innebar att Kanada förväntades bidra till övervakning och stabilisering snarare än att bli en part i konflikten, och ett militärt deltagande på USA:s sida riskerade därmed att undergräva denna institutionella roll samt den internationella trovärdighet som följde av den. Därtill bedömde Pearsonregeringen den amerikanska interventionen som strategiskt osäker och potentiellt

utsiktslös. Under Pierre Trudeau kom Kanada också att mer öppet kritisera kriget, ofta på humanitära grunder, och det faktum att landet blev en tillflyktsort för amerikanska värnpliktsvägrare bidrog till att försämra relationen med USA. Samtidigt stödde Kanada dock indirekt den amerikanska krigsinsatsen genom försäljning av stora mängder krigsmateriel, inklusive napalm och Agent Orange.

Ett liknande mönster återkom under konflikterna i Irak. Kanada deltog aktivt i den USA-ledda koalitionen under Gulfkriget 1990–1991, men valde att stå utanför invasionen av Irak 2003. *Operation Desert Storm* genomfördes inom ramen för en bred internationell koalition och vilade på ett tydligt mandat från FN:s säkerhetsråd efter Iraks invasion av Kuwait. Interventionen kunde därmed förenas med Kanadas multilateralistiska självbild och stöd för den regelbaserade internationella ordningen. Den USA-ledda invasionen av Irak 2003 saknade däremot ett nytt och uttryckligt FN-mandat, vilket gjorde den betydligt svårare att legitimera ur ett kanadensiskt perspektiv.

Även om säkerhetsstrategin *Strong, Secure, Engaged* betonar att den globala maktbalansen i ökande grad förskjuts mot den indopacifiska regionen och understryker vikten av nya partnerskap, är det tydligt att Ottawa fortsatt prioriterar att bevara och fördjupa de euro-atlantiska banden. Detta illustrerar atlantismens bestående inflytande och hur den strukturerar prioriteringar även i en tid av global maktförskjutning. Trots att en växande grupp Natoländer tidigt började formulera strategier för den indopacifiska regionen, saknade Kanada länge en tydligt artikulerad indopacifisk-strategi. Samtidigt var landet tidigt och djupt engagerat i stödet till Ukraina, vilket ytterligare understryker atlantismens tyngd i Kanadas säkerhetspolitiska självförståelse.

Strategiska kulturer i samspel och konflikt

De tre strategiska kulturerna och deras relativa styrka och inbördes relationer hjälper oss att förstå den kanadensiska säkerhets- och försvarspolitikens till synes motsägelsefulla karaktär. Tillsammans utgör de ett analytiskt raster som belyser hur hot uppfattas, hur handlingsalternativ värderas och hur säkerhetspolitiska beslut legitimeras. När kulturerna sammanfaller tenderar de att förstärka varandra. Samtidigt kan dilemman uppstå när de strategiska kulturerna pekar mot olika handlingsalternativ. Kanada var exempelvis tidigt ute med

²⁶ Government of Canada, *Strong, Secure, Engaged*.

²⁷ Ferry De Kerckhove, "The Strategic Outlook for Canada 2016," CDA Institute, *Vimy Paper* 27 (2016).

²⁸ Rodman, "You've Got It All Backwards"; Nossal, "The Imperatives of Canada's Strategic Geography."

att stödja återopandet av Natos artikel 5 efter terrorattackerna den 11 september 2001 och skickade kort därefter stridande förband till Afghanistan. Samtidigt vägrade landet att delta i invasionen av Irak 2003, men deltog i stor omfattning i den internationella kampen mot Islamiska staten från 2014.

Efter terrorattackerna den 11 september 2001 sammanföll kontinentalismens fokus på nordamerikansk säkerhetssamverkan, atlantismens betoning av allianssolidaritet inom NATO samt imperieorienteringens mer expeditionära tradition av internationellt ansvarstagande, vilket skapade en stark konvergens kring ett omfattande kanadensiskt engagemang. I Irakkriget 2003 uppstod däremot en spänning mellan kontinentalismens strukturella närhet till USA och atlantismens krav på multilateral legitimitet, vilket ledde till en mer restriktiv hållning. I kampen mot IS återkom i stället en högre grad av konvergens mellan de strategiska kulturerna.

Med hjälp av detta perspektiv, där den kanadensiska säkerhetspolitiken delvis förstås som ett resultat av hur flera historiskt förankrade strategiska kulturer samexisterar och i vissa situationer konkurrerar om tolkningsföreträde, fördjupas förståelsen för motsägelsefullheten i den kanadensiska politiken. Detta perspektiv möjliggör därmed en mer nyanserad tolkning av hur olika strategiska idéer och historiska erfarenheter påverkar politiska vägval och bidrar till variation i säkerhetspolitiskt agerande över tid.

2.2 Kanadas säkerhetsöverskott och dess konsekvenser

Kanada har länge åtnjutit ett säkerhetsöverskott. Detta är i många avseenden en fördelaktig position, men den har också medfört konsekvenser som blivit allt tydligare och mer problematiska i takt med att det säkerhetspolitiska läget har försämrats.

Som framgått ovan har Kanada varit förhållandevis tystlåtet om sin geografi i strategiska dokument. Ett ytterligare skäl till denna återhållsamhet är att landets geografiska läge har gjort det så säkert att det i praktiken sällan tvingats utveckla djupare strategiska överväganden eller tydliga säkerhets- och försvarspolitiska prioriteringar, eller göra omfattande investeringar

i sin försvarsmakt. Detta är dock knappast något som uttrycks explicit i strategidokument.²⁹

Säkerhetsöverskottet har bidragit till att försvaret i stor utsträckning tagits för givet, vilket i sin tur har inneburit att säkerhets- och försvarsfrågor fått en relativt undanskymd roll i den nationella politiken och endast i begränsad utsträckning engagerat den kanadensiska allmänheten. Det finns därför ingen bred och kontinuerlig offentlig debatt om försvaret; de debatter som uppstår är oftast kortvariga och fokuserar på enskilda sakfrågor snarare än övergripande strategiska vägval.³⁰ Därtill har relationen mellan försvarsmakten och kanadensiska medier varit relativt ansträngd under de senaste decennierna, och försök att förbättra den har ofta varit kontra-produktiva, då parterna tenderar att tala förbi varandra.³¹

Landets säkerhets- och försvarspolitik beskrevs fram till relativt nyligen ofta av inhemska bedömare som svag, och ibland till och med som oseriös – åtminstone i fredstid.³² Denna kritik återspeglas i de begränsade resurser som avsatts till försvaret i ett av världens rikaste länder. Sedan det kalla krigets slut har Kanada konsekvent legat långt under Natos riktmärke på 2 procent av BNP, och under stora delar av 2000-talet har nivån legat betydligt närmare 1 procent än 2 procent. Försvarsmaterielinköp har dessutom präglats av återkommande politisering mellan de två stora partierna, något som fördjupas i kapitel 5. Utan tydliga strategiska prioriteringar har försvaret ofta hamnat i skottlinjen vid ekonomiska nedgångar, och vid åtstramningar har försvarsbudgeten historiskt varit en av de första posterna att reduceras.³³

I denna kontext är det inte förvånande att försvarsmakten också har dragits in i de kulturpolitiska konflikter som präglat stora delar av västvärlden under senare år, särskilt kring frågor om värderingar, identitet, rättvisa och mångfald. Sådana konflikter har periodvis kommit att dominera den offentliga debatten om försvaret och därmed ytterligare flyttat fokus bort från mer traditionella frågor om militär förmåga, beredskap och strategiska prioriteringar.

Kanada har samtidigt sällan behövt betala något tydligt säkerhetspolitiskt pris för denna låga prioritering. Inte heller har regeringar som misskött försvarsmakten i någon större utsträckning straffats politiskt. Mot denna bakgrund är det därför inte förvånande att

29 Nossal, "The Imperatives of Canada's Strategic Geography."

30 De Kerckhove, "The Strategic Outlook for Canada 2016"; Nossal, "The Imperatives of Canada's Strategic Geography."

31 Andrew Potter, "Culture Clash: Why the Media and the Military Can't Get Along," i Juneau et al., *Canadian Defence Policy*; Roy Rempel, "Achieving Consensus and Effectiveness in Canadian Defence Policy," i Juneau et al., *Canadian Defence Policy*; Denon Stairs, "The Media and the Military in Canada," *International Journal* 53, no. 3 (1988): 544–553; Ian Bailey, "Top General Slams 'Toxic Narratives' in Media Coverage of Canadian Forces," *The Globe and Mail*, 2 February 2017.

32 De Kerckhove, "The Strategic Outlook for Canada 2016"; Nossal, "The Imperatives of Canada's Strategic Geography."

33 Rempel, "Achieving Consensus and Effectiveness."

den kanadensiska försvarsmakten brottas med en rad långvariga och strukturella problem. Se vidare i kap. 4.

Ett illustrativt exempel på prioriteringarna är att strategidokumentet *Strong, Secure, Engaged* (SSE) inleds med frågor om personal och materielanskaffning och behandlar dessa som strategiska kärnfrågor, i stället för att börja med en bred säkerhetspolitisk analys av omvärldsläget – vilket annars är vanligast i denna typ av dokument.³⁴ Dokumentet ger därmed relativt detaljerad information om hur försvarsmakten ska organiseras och vilken materiel som planeras att anskaffas, medan det är mindre tydligt för vilka uppgifter försvaret ska användas, vilka hot som prioriteras och vilken roll Kanada avser att spela i den internationella säkerhetsordningen.

Var finner man då Kanadas grand strategy? Det kortaste svaret är ofta: i USA:s strategi. Av flera skäl fungerar USA:s strategi som en central referenspunkt för Kanadas egen strategiska orientering, och på många områden kan Kanadas strategi i praktiken förstås som beroende av – eller anpassad till – USA:s. Kanada delar i regel USA:s övergripande världsbild och hotuppfattning, där Kina, Ryssland, Nordkorea, Iran, våldsbejakande extremism och klimatförändringar betraktas som centrala säkerhetsutmaningar. Detta är i sig knappast förvånande, givet Nordamerikas geografi och den asymmetriska relationen mellan länderna. Samtidigt är Kanadas handlingsutrymme begränsat på flera försvarspolitiska områden, eftersom landet gjort sig starkt beroende av USA – särskilt där operativ samverkan och djup interoperabilitet blivit norm.

Mot denna bakgrund är det inte förvånande att Kanadas strategi ofta beskrivs som att maximera nytan av USA:s strategi och försvarsinvesteringar. Landets agerande har i forskningen ibland beskrivits som “easy riding”, vilket kan ses som ett kort steg från det mer kritiska begreppet “free riding”. Kanada gör i praktiken det minimum som krävs för att upprätthålla ett säkert, rikt och stabilt samhälle.³⁵

Under dessa omständigheter kan det vara rationellt att i hög grad förlita sig på USA. Samtidigt har det påpekats att den kanadensiska försvarsmakten ibland tenderar att låta USA bära en betydande del av det strategiska och intellektuella arbetet. Vissa kanadensiska dokument om militär doktrin och koncept framstår exempelvis som nära besläktade med – eller direkt inspirerade av – amerikanska motsvarigheter. Detta är problematiskt av flera skäl: Kanada är inte USA, och det är långt ifrån självklart att amerikanska begrepp, doktriner och operativa koncept är direkt överförbara till den kanadensiska kontexten. Dessutom utvecklar eller överger USA kontinuerligt sina koncept, vilket kan skapa osäkerhet kring hur motsvarande kanadensiska dokument bör tolkas.³⁶

Detta utgör den historiska bakgrunden till Kanadas pågående säkerhetspolitiska omkalibrering. Det är tydligt att *Our North, Strong and Free* markerar en kursjustering och speglar en växande insikt om att landets geografi inte längre erbjuder samma grad av skydd som tidigare. Även om dokumentet placerar klimatförändringar i förgrunden, pekar det också ut Arktis ökade tillgänglighet, tilltagande global instabilitet och snabb teknologisk utveckling som centrala trender.

Sammantaget har Kanadas långvariga säkerhetsöverskott, i kombination med den asymmetriska relationen till USA, bidragit till att förstärka betydelsen av landets strategiska kulturer. I frånvaro av akuta säkerhetsimperativ har historiska erfarenheter, institutionella vanor och etablerade rolluppfattningar i hög grad kommit att strukturera hur hot tolkas, hur prioriteringar görs och hur säkerhetspolitiken utformas. Samtidigt har begränsade resurser, svagt politiskt fokus och återkommande organisatoriska utmaningar bidragit till att försvarsmakten under lång tid har brottats med strukturella problem. Att dessa brister kunnat bestå över tid speglar ytterst att säkerhets- och försvarsfrågor sällan har haft en framträdande plats i den inrikespolitiska debatten.

34 Flera bedömare har poängterat att SSE är skrivet bakochfram. Det bör noteras att SSE beskrivs som ett policydokument och inte ett strategidokument. Rodman, “You’ve Got It All Backwards.”

35 Begreppet “Walmart style” används ibland på liknande sätt för att beskriva Kanadas agerande. Christian Leuprecht och Joel J. Sokolsky, “Defense Policy ‘Walmart Style’: Canadian Lessons in ‘Not-So-Grand’ Grand Strategy,” *Armed Forces & Society* 41, no. 3 (2015): 541–562; Joel J. Sokolsky, “Realism Canadian Style: National Security Policy and the Chrétien Legacy,” *Policy Matters* 5, no. 2 (2004): 11; Rodman, “You’ve Got It All Backwards.”

36 Stephanie Carvin, “Canadian Defence and New Technologies,” i Juneau et al., *Canadian Defence Policy*.

3. Kanadas strategiska och säkerhetspolitiska omorientering

DETTA KAPITEL ANALYSERAR Kanadas samtida säkerhets- och försvarspolitiska orientering och prioriteringar i fyra riktningar: USA, Europa, den indopacifiska regionen och Arktis. Kapitlet följer denna struktur och visar hur Kanada, trots ett fortsatt djupt strukturellt beroende av USA, försöker bredda sina internationella partnerskap och därigenom successivt stärka sin strategiska handelsfrihet framöver.

3.1 Kanada och USA - djup integration och växande spänningar

Kanada och USA delar världens längsta gräns och en av de djupaste bilaterala relationerna i det internationella systemet. Relationen kännetecknas av en långtgående och institutionaliserad integration inom ekonomi, säkerhet och industriella värdekedjor, vilken omfattar handel, investeringar, energi och försvarssamarbete.³⁷

Under mer än tre decennier har frihandeln fungerat som en central pelare: först genom 1989 års Canada–United States Free Trade Agreement, därefter genom North American Free Trade Agreement (NAFTA) från 1994, och sedan genom United States–Mexico–Canada Agreement (USMCA) som trädde i kraft 2020.³⁸ Redan tidigare lades dock grunden genom Auto Pact från 1965, som integrerade fordonsindustrin och etablerade mönster för gränsöverskridande industriella produktionskedjor.³⁹

Tillsammans har dessa arrangemang bidragit till att skapa en av världens mest integrerade bilaterala handelsrelationer, särskilt inom fordons-, energi- och råvarusektorerna. USA är alltså Kanadas dominerande handelspartner: omkring tre fjärdedelar av exporten

går till USA, samtidigt som USA också utgör Kanadas största importkälla.⁴⁰

Investeringsrelationerna är lika betydande. Kanada är en av de största utländska investerarna i USA, samtidigt utgör USA den största källan till utländska direktinvesteringar i Kanada.⁴¹ Denna ömsesidiga kapitalintegration förstärker det strukturella beroendet mellan ekonomierna och gör relationen central för tillväxt, sysselsättning och teknologisk utveckling i båda länderna, även om asymmetrin består.

Trots denna djupa integration har relationen under det senaste decenniet blivit mer politiskt volatil. Under Donald Trumps första mandatperiod utmanades den nordamerikanska frihandelsordningen genom omförhandlingen av NAFTA och införandet av handelspolitiska åtgärder som exempelvis de amerikanska tullarna på stål och aluminium 2018, vilka motiverades med hänvisning till nationell säkerhet. Detta markerade en tydlig förskjutning mot en mer transaktionell amerikansk handelspolitik och blottade sårbarheten i Kanadas starka ekonomiska exponering mot USA.

Under president Joe Biden följde en period av viss stabilisering. Premiärminister Trudeau och president Biden lanserade 2021 Roadmap for a Renewed U.S.–Canada Partnership, som fördjupade samarbetet inom bland annat NORAD, gränsöverskridande brottsbekämpning och klimatomställning.⁴² Samtidigt kvarstod betydande handelspolitiska friktioner. President Bidens Build America, Buy America Act från 2021 uppfattades i Ottawa som en fortsättning på protektionistiska inslag i amerikansk industripolitik, särskilt genom upphandlingsregler som riskerade att exkludera kanadensiska företag. Meningsskiljaktigheter kvarstod också inom

37 Donald E. Abelson and Stephen Brooks (eds.), *History Has Made Us Friends: Reassessing the Special Relationship between Canada and the United States* (Montreal and Kingston: McGill-Queen's University Press, 2024).

38 Detta avtal benämns ofta som CUSMA (Canada–United States–Mexico Agreement) i Kanada. Office of the United States Trade Representative, *Agreement between the United States of America, the United Mexican States, and Canada*, 1 July 2020.

39 Auto Pact är en förkortning av Canada–United States Automotive Products Agreement.

40 Statistics Canada, Government of Canada.

41 Statistics Canada, Government of Canada.

42 Prime Minister of Canada, *Roadmap for a Renewed U.S.–Canada Partnership*, 23 February 2021.

sektorer som fordonsindustri, digitala tjänster, mejeri och virkeshandel.⁴³

Med Trumps återval 2024 fördjupades osäkerheten ytterligare. Trump gjorde upprepade utspel om ett villkorat amerikanskt försvarsåtagande inom Nato samt hot om generella importtullar, vilket väckte betydande oro i Ottawa och i den kanadensiska opinionen, och relation gick in i en mer konfliktpräglad fas.⁴⁴ Utvecklingen kom även att påverka den inrikespolitiska dynamiken i Kanada. Under slutet av 2024 präglades den politiska debatten av sjunkande opinionssiffror för premiärminister Justin Trudeau, ett tilltagande internt missnöje inom Liberala partiet och ett betydande opinionsövertag för de konservativa under Pierre Poilievre. I januari 2025 meddelade Trudeau sin avgång. Efter att ha valts till ny ledare för Liberala partiet tillträdde Mark Carney som premiärminister i mars samma år. Kort därefter utlyste han nyval till den 28 april 2025, där liberalerna besegrade de konservativa under Poilievre – ett utfall som endast några månader tidigare framställt som osannolikt.

Eftervalsanalyser har lyft fram Trumps återkommande utspel om Nato, tullar och relationen till Kanada som en faktor som bidrog till att ge säkerhets-, handels- och utrikespolitiska frågor ökad tyngd i valrörelsen, vilket innebar att frågor där Carney uppfattades ha större erfarenhet och trovärdighet fick ökad betydelse.⁴⁵

Carney deklarerade att den traditionella relationen baserad på djup ekonomisk integration och nära säkerhetssamarbete hade nått sitt slut.⁴⁷

Åtgärderna eskalerade snabbt. I augusti höjdes tullarna till 35 procent, samtidigt som ytterligare sektors-specifika handelshinder infördes. Tidigare undantag för stål och aluminium avskaffades, och tullnivån höjdes senare till 50 procent.⁴⁸ Nya eller utvidgade tullar omfattade även fordon, bildelar, koppar samt trä- och skogsprodukter. Varor som uppfyllde USMCA:s ursprungsregler undantogs i stor utsträckning, men inte fullt ut.

Kanada svarade med proportionerliga motåtgärder, inklusive 25-procentiga tullar på amerikansk import. Åtgärder riktades bland annat mot USA:s stål- och aluminiumtullar samt mot USA:s fordonsindustri, samtidigt som flera provinser införde restriktioner mot försäljning av amerikansk alkohol och begränsningar för amerikanska företag i offentlig upphandling. Den federala regeringen utmanade dessutom USA:s ståltullar i Världshandelsorganisationen (WTO). Carneyregeringen kombinerade dessa åtgärder med industristöd och en uttalad "Buy Canadian"-linje i offentlig upphandling.⁴⁹ Osäkerheten har dessutom fördjupats av USMCA-översynen, där USA i juli 2026 valde att inte förnya avtalet i dess nuvarande form och de efterföljande förhandlingarna med Kanada har präglats av eskalerande handelstvister.⁵⁰

Handelskonflikt och ekonomisk friktion

Den kanadensiska oron visade sig befogad. I mars 2025 införde USA omfattande handelspolitiska åtgärder mot Kanada med hänvisning till International Emergency Economic Powers Act. Tullar på 25 procent infördes på huvuddelen av kanadensisk export, med vissa undantag.⁴⁶ Beslutet bidrog till att det kanadensiska förtroendet för USA föll till rekordlåga nivåer, och premiärminister

Ett unikt och asymmetriskt säkerhetssamarbete

Säkerhetssamarbetet mellan Kanada och USA är exceptionellt djupt och mer integrerat än USA:s relation med något annat land. Det omfattar kontinentalt försvar genom NORAD, samarbete inom Nato, underrättelsesamarbete inom Five Eyes, omfattande samordning

43 Denna lagstiftnings upphandlingskrav med fokus på att köpa amerikansk var också en källa till friktion. Congressional Research Service, *U.S.-Canada Softwood Lumber Trade: Current Issues for Congress*, 30 December 2025; Congressional Research Service, *Canada's Digital Services Tax Act: Issues Facing Congress*, 24 July 2024.

44 Angus Reid Institute, "Tariffs, Border Demands & Defence: Half of Canadians Say This Country Should Play Hardball Against Trump's Threats," 5 December 2024.

45 Edward Alden and Inu Manak, "What Mark Carney's Election Win Means for Trade and U.S.-Canada Relations," *Council on Foreign Relations*, April 29, 2025.

46 Detta motiverads genom att en nödsituation förelåg kopplad till fentanylflöden över gränsen. Tullen på energirelaterade produkter och pottaska sattes till 10 procent.

47 Angus Reid Institute, "Anger, Betrayal and Anxiety: Canadians Say They're Ready to Fight Back After Tariffs Drive Views of U.S. to New Low," 4 March 2025; Max Saltman, "Old US-Canada Relationship Is 'Over,' Warns Canadian Prime Minister," CNN, 28 March 2025.

48 Detta syftar på undantag från så kallade Section 232-tullar.

49 Detta stöd var främst riktat till stål- och skogsindustrin. Prime Minister of Canada, *Prime Minister Carney Announces New Measures to Protect and Transform Canada's Steel and Lumber Industries*, 26 November 2025; Government of Canada, *Buy Canadian Policy*.

50 Denna typ av översynsmekanism har ingen tydlig historisk förebild i amerikanska frihandelsavtal, och bidrar ytterligare till osäkerheten kring den nordamerikanska frihandelsordningens långsiktiga stabilitet, då avtalet formellt löper ut 2036 om parterna inte bekräftar dess fortsättning. Prime Minister of Canada, Statement by Prime Minister Carney on Canada-U.S. trade negotiations, 21 August 2026.

inom gräns- och brottsbekämpning, samt försvarsindustriellt samarbete.

Kärnan i samarbetet utgörs av NORAD för att övervaka, identifiera och vid behov avvärja luft- och rymdburna hot mot Nordamerika. Sedan 2006 omfattar organisationens mandat även maritim varning.⁵¹ NORAD är unikt genom sin binationella struktur: en amerikansk befälhavare och en kanadensisk ställföreträdande befälhavare utses gemensamt och rapporterar till både USA:s president och Kanadas premiärminister. Högkvarteret vid Peterson Space Force Base i Colorado bemannas av personal från båda länderna och möjliggör resursdelning, gemensam planering och operativ samordning.

Samtidigt rymmer konstruktionen en inneboende spänning mellan integration och nationell autonomi. Canadian Joint Operations Command (CJOC) och U.S. Northern Command (NORTHCOM) ansvarsområden överlappar delvis, vilket speglar den strukturella asymmetrin: Kanada är djupt integrerat i det kontinentala försvaret men har samtidigt ett starkt intresse av att bevara nationellt inflytande över beslut som rör det egna territoriet.

USA och Kanada aviserade 2021 en modernisering av NORAD. Fokus låg på nya hot från långsträckt precision vapen, hypersoniska system och ökad militär aktivitet i Arktis. Identifierade behov omfattade förbättrad lägesuppfattning i de norra och maritima tillfartsområdena, moderniserade ledningssystem, stärkt avskräckningsförmåga mot avancerade luft- och rymdhot samt ökade satsningar på forskning och teknikutveckling.⁵²

I juni 2022 tillkännagav Kanada en omfattande finansieringsplan: 4,9 miljarder CAD över sex år och 38,6 miljarder CAD över tjugo år.⁵³ Investeringarna omfattar övervakningssystem, avancerad teknik, luftstridsförmåga, infrastruktur och forskning.⁵⁴ En central komponent är anskaffningen av två over-the-horizon-radarsystem för att stärka tidig varning i de arktiska tillfartsområdena. Samtidigt uppgraderas baser över hela landet, inklusive fyra framskjutna operationsbaser i norr,

för att möjliggöra införandet av F-35 flygplan och uppfylla gemensamma NORAD-krav (se vidare i Kap 5.)

Missilförsvar och strategisk omorientering

Den strategiska betydelsen av det kontinentala försvaret ökar. Nedskjutningen av en kinesisk övervakningsballong 2023 och ökad kinesisk maritim aktivitet i Arktis, bland annat närvaro av flera isbrytare nära Alaska sommaren 2025, har förstärkt uppfattningen att Nordamerika inte längre kan betraktas som ett strategiskt skyddat bakre område.

I januari 2025 utfärdade President Trump en order om att utveckla *Golden Dome*, ett omfattande och skiktat missilförsvar, och mot denna bakgrund har USA:s militära ledningsstruktur justerats. I juni 2025 flyttades Grönland från United States European Command (EUCOM) ansvarsområde till NORTHCOM, och går därmed från att utgöra EUCOM:s bakre områden till att bli en del av NORTHCOM:s frontlinje.⁵⁵ För Kanada innebär detta att CJOC behöver utveckla närmare operativa och institutionella relationer med NORTHCOM i frågor som rör Grönland och den bredare säkerhetsdynamiken i Arktis och Nordatlanten.⁵⁶

Mot denna bakgrund genomförde Kanada 2025 en historisk kursändring i frågan om deltagande i USA:s missilförsvar. Efter nära två decennier av avhållsamhet – motiverad av suveränitetshänsyn och oro för militarisering av rymden – bekräftade premiärminister Mark Carney i maj 2025 att högnivåsamtal om anslutning till Golden Dome hade inletts. Detta var kulmen på en längre process.

Rysslands invasion av Ukraina 2022 ledde till att flera antaganden omprövades. Under 2024 genomfördes en bred översyn av det kontinentala försvaret, och utrikesminister Mélanie Joly framhöll i december samma år att det förändrade geopolitiska läget krävde "tuffa beslut", inklusive en ny granskning av Kanadas hållning till missilförsvaret.⁵⁷

51 NORAD:s maritima mandat omfattar endast *maritim varning*, dvs. övervakning, analys och varning avseende potentiella hot i den maritima domänen. Organisationen saknar operativ kontroll över marina förband och ansvarar inte för insatser mot fartyg, vilka hanteras av respektive lands flotta och kustbevakning. Government of Canada, *Agreement Between the Government of Canada and the Government of the United States of America on the North American Aerospace Defense Command*, April 2006.

52 Government of Canada, *Joint Statement on NORAD Modernization*, 14 August 2021.

53 I juni 2026 var 1 Kanadensisk dollar lika med cirka 6,75 SEK och 0,74 US Dollar.

54 Government of Canada, *NORAD Modernization Project Timelines*.

55 Förändringen i Unified Command Plan, det dokument som fastställer de geografiska ansvarsområdena för USA:s regionala försvarskommandon, beordrades av president Trump. U.S. Department of War, *Statement by Chief Pentagon Spokesman Sean Parnell on the Unified Command Plan*, 17 June 2025.

56 Andrea Charron, *USNORTHCOM Shifts Eastward*, Canadian Global Affairs Institute, October 2025.

57 David Legree, "Joly Says Canada Should Look at Joining U.S. Ballistic Missile Program," *iPolitics*, 6 December 2024.

Den definitiva vändpunkten kom i och med Trumps order om att utveckla "Golden Dome". Efter Carneys utspel i maj 2025, deklarerade försvarsminister McGuinty i juli att politiska restriktioner avlägsnats, och i augusti bekräftades att alla formella hinder för kanadensiskt deltagande hade undanröjts.⁵⁸ Kursändringen markerar ett principiellt skifte: från att enbart dela varningsdata via NORAD till att överväga fullt deltagande i ett integrerat system för att upptäcka och möta inkommande missilhot.

Moderniseringen av NORAD och USA:s ambitioner att bygga Golden Dome illustrerar Kanadas återkommande autonomidilemma: å ena sidan är NORAD själva kärnan i det kontinentala försvaret, där kanadensiskt territorium utgör en del av USA:s strategiska djup; å andra sidan riskerar den asymmetriska maktbalansen att minska Kanadas inflytande om Ottawa inte aktivt bidrar politiskt, finansiellt och operativt.

Genom att ta ett större ansvar för moderniseringen stärker Kanada sin position och minskar risken för att USA ensidigt driver utvecklingen av det kontinentala försvaret utanför NORAD-ramen, exempelvis genom NORTHCOM. Kanadas agerande kan därför förstås som ett försök att bevara reellt inflytande över sin egen säkerhetspolitiska handlingsfrihet.

Kanada står dock inför ytterligare utmaningar. Implementeringen av moderniseringen väntas bli resurskrävande och komplex. Försvarsmakten har betydande brister i materielunderhåll, kapacitet och personalförsörjning, vilket har påverkat möjligheten att upprätthålla full operativ tillgänglighet. Detta aktualiserar frågor om uthållighet och genomförandeförmåga, särskilt i relation till de ambitiösa målen.⁵⁹

Den försvarsindustriella integrationen binder Kanada till USA

Den försvarsindustriella dimensionen utgör en central pelare i relationen. Redan under efterkrigstiden etablerades en rad juridiska och institutionella arrangemang som successivt integrerade de två ländernas

försvarsindustrier. Ett viktigt steg togs redan 1954, då amerikanska exportbestämmelser fastslog att försvarsexport från USA till Kanada inte krävde individuella exportlicenser. Ytterligare ett steg togs genom 1956 års Defence Production Sharing Agreement.⁶⁰ Kanada har även beviljats särskild status enligt Arms Export Control Act, vilket återspeglas i International Traffic in Arms Regulations (ITAR). Dessa arrangemang medger undantag från flera licenskrav för amerikansk försvarsexport till Kanada och underlättar även temporär import av kanadensisk försvarsmateriel till USA.⁶¹

Detta har gett Kanada betydande fördelar genom en relativt friktionsfri tillgång till amerikansk försvarsteknologi och integrerade leveranskedjor. I praktiken har de två ländernas försvarsindustrier kommit att fungera som en gemensam teknologisk och industriell bas. I början av 1990-talet formaliserades denna integration ytterligare när den amerikanska kongressen inkluderade kanadensiska individer och företag i National Technology and Industrial Base (NTIB) och klassificerade kanadensiska företag som "domestic sources" enligt Defense Production Act.⁶² Detta kodifierade i stor utsträckning redan etablerad praxis och gav kanadensiska företag långtgående möjligheter att delta i amerikanska försvarsupphandlingar samt ta del av federalt stöd och finansiering för kritiska försvars- och materielprojekt, vilket i praktiken gav kanadensiska företag en särställning i relation till andra utländska aktörer på den amerikanska försvarsmarknaden.

Integrationen innebär dock inte enbart fördelar, utan begränsar samtidigt Kanadas strategiska handlingsutrymme och långsiktiga industriella autonomi. Eftersom många kanadensiska försvarssystem innehåller amerikanska komponenter eller teknisk data omfattas de ofta av ITAR och andra amerikanska exportkontrollregimer. Detta skapar i praktiken ett beroendeförhållande där export, utveckling, teknologidelning och industriellt samarbete med tredje part i vissa fall förutsätter amerikanskt godkännande.

Många kanadensiska system omfattas av amerikanska exportrestriktioner, antingen genom fysiska komponenter i leveranskedjan eller genom digitala beroenden i

58 Andy Blatchford, "Canada Taking 'Comprehensive Look' at Joining U.S. Ballistic Missile Defense," *Politico*, 10 May 2022; Nadien Yousif, "Carney Says Canada in Talks to Join Trump's Golden Dome Defence System," *BBC News*, 22 May 2025; David Pugliese, "Path Cleared for Canada to Take Part in Trump's 'Golden Dome' Missile Shield," *Ottawa Citizen*, 7 August 2025; Canadian Department of National Defence, *Minister McGuinty Visits NORAD*, 16 July 2025.

59 Government of Canada, Department of National Defence and Canadian Armed Forces, *2023–24 Departmental Results Report*, 23 December 2024, p. 12.

60 Government of Canada and United States, *Defence Production Sharing Agreement between Canada and the United States of America*, 27 July 1956.

61 Ian F. Fergusson and Paul K. Kerr, *The U.S. Export Control System and the Export Control Reform Initiative*, Congressional Research Service, 28 January 2020; Government of Canada, *Export Controls: Military and Strategic Goods and Technology*, 29 October 2025; Government of Canada, Trade Commissioner Service, *Export Controls*, 25 October 2025.

62 Congressional Research Service, *The U.S. Defense Industrial Base: Background and Issues for Congress*, 23 September 2024.

mjukvara och datahantering. Detta innebär att Kanada i vissa fall behöver amerikanskt godkännande för att överföra teknologi som utvecklats inom ramen för samarbeten där USA inte själv deltar.

Begränsningarna ligger dessutom inte enbart i exportkontrollmekanismerna i sig, utan också i de institutionella antaganden som den kanadensiska undantagsregimen bygger på. Systemet utformades utifrån premissen om ett nära och i praktiken exklusivt nordamerikanskt industrisamarbete, där relationen mellan USA och Kanada utgör utgångspunkten, medan andra partnerskap hamnar i en mer sekundär position.⁶³ Resultatet har blivit en djupt integrerad nordamerikansk försörjningskedja, vilken begränsar Kanadas strategiska flexibilitet. För den kanadensiska försvarsindustrin innebär detta en central utmaning: att i tillräcklig grad frikoppla vissa teknologier och produktionskedjor från amerikanska exportkontroller för att möjliggöra fördjupade försvarsindustriella samarbeten och teknologidelning med europeiska partners utan krav på amerikanskt godkännande.

Samtidigt har ITAR-regimen bidragit till en mycket hög grad av interoperabilitet mellan kanadensiska och amerikanska system. Många kanadensiska plattformar, sensorer och vapensystem är utvecklade eller integrerade i nära samverkan med amerikanska system. Denna operativa och teknologiska integration innebär dock att ett snabbt skifte mot nya partnerskap kan vara svårt att genomföra, eftersom tekniska standarder, logistiksystem och underhållsstrukturer i stor utsträckning är anpassade till amerikanska lösningar.

Denna integration förstärks ytterligare genom gemensamma försvarsstrukturer och materiellprogram. Moderniseringen av NORAD samt Kanadas deltagande i F-35-programmet innebär att centrala delar av landets framtida sensorer, stridsledningssystem och plattformar utvecklas i nära teknologisk samverkan med USA. Detta fördjupar interoperabiliteten ytterligare, men innebär också att viktiga delar av Kanadas militära kapacitet förblir integrerade i amerikanska industriella och teknologiska ekosystem.

Detta beroende har blivit särskilt tydligt i den cyberdomänen. Kanadensiska militära och försvarsindustriella system är i stor utsträckning beroende av amerikansk mjukvara, molninfrastruktur och teknisk support. I september 2025 tillkännagav den kanadensiska

regeringen att landet mellan 2021 och 2025 spenderat omkring 1,3 miljarder CAD på molntjänster från amerikanska företag, inklusive system kopplade till kritiska försvarsfunktioner såsom flygplanskoordinering och underhåll.⁶⁴ Detta illustrerar hur beroendet av USA inte enbart gäller fysisk materiel eller industriella leveranskedjor, utan även data, mjukvara och informationssystem – områden som i allt högre grad omfattas av exportkontrollregimer och säkerhetsregleringar.⁶⁵

Sammantaget har den nordamerikanska försvarsindustrin utvecklats till ett djupt integrerat teknologiskt och industriellt ekosystem. För Kanada innebär denna integration både en strategisk tillgång och en strukturell begränsning: den möjliggör nära interoperabilitet med USA, men kan samtidigt minska landets handlingsutrymme i relation till andra partners.

En ofrånkomlig men allt mer utmanande relation

Relationen mellan Kanada och USA präglas idag av en spänning mellan strukturell integration och politisk friktion. Trumps andra mandatperiod har förstärkt denna dynamik, och relationen är nu utsatt för en press som saknar tydliga moderna historiska motstycken. Trump har formulerat ett kraftfullt politiskt budskap som sammanflätar populism och etablissemangskritik med nostalgi, nationalism, samt geo- och realpolitiska argument, vilket fått starkt genomslag bland stora delar av väljarkåren som upplever sig missgynnad av de senaste decenniernas utveckling. Hans agenda att sätta ”America First” har skapat betydande problem för Kanada.

Trumpadministrationen har riktat skarp kritik mot den regelbaserade internationella ordningen och dragit sig ur eller försvagat ett antal institutioner som konstituerar denna ordning. Samtidigt har Trump drivit en nymerkantil ekonomisk politik, där den internationella frihandelsordningen omförhandlas under hot om tullar och andra ekonomiska påtryckningsmedel. Presidentens tydliga preferens för bilaterala förhandlingar – där USA kan utnyttja sin ekonomiska och geopolitiska tyngd gentemot mindre motparter – förstärker denna dynamik. Administrationens transaktionella syn på internationell politik, som delvis har rivit barriärerna mellan politikområden som normalt hållits isär, i kombination med

63 Lilit Klein, *Canada, the EU, and the Future of the ITAR Exemption*, Canadian Global Affairs Institute, January 2026.

64 Anja Karadeglija, ”Department of National Defence Using U.S. Cloud Services,” *Global News*, 19 September 2025.

65 AUKUS-samarbetet har i praktiken tydliggjort hur amerikanska exportkontrollregimer, särskilt ITAR, inte enbart påverkar överföring av plattformar och hårdvara utan även avancerade systemkomponenter såsom sensorer, mjukvara och tekniska dataflöden. Detta har skapat återkommande friktion i samarbetet, inklusive förseningar samt behov av regulatoriska anpassningar i industriedjan. Tom Corben and William C. Greenwalt, *Breaking the Barriers: Reforming US Export Controls to Realise the Potential of AUKUS*, United States Studies Centre, University of Sydney, 2023.

en begränsad vilja att konsultera allierade och partners, skapar betydande osäkerhet, undergräver förtroendet och försvårar långsiktig planering.

Trumps agerande, som kan beskrivas i termer av aggressiv unilateralism, går rakt emot Kanadas intressen och utmanar centrala element i landets atlantiska identitet och rollförståelse. Kanada är dessutom särskilt känsligt och sårbart för denna politik till följd av den djupa ekonomiska integrationen mellan länderna. Spänningarna har ytterligare förvärrats av provocativa utspel från Trumpadministrationen, däribland uttalanden om att Kanada i praktiken skulle kunna bli USA:s "51:a delstat" och en uppmuntrande attityd till separatistiska strömningar i Alberta.⁶⁶

I maj 2026 suspenderade USA sitt deltagande i det Permanent Joint Board on Defense (PJBD), det äldsta formaliserade försvarssamarbetet i den nordamerikanska relationen, etablerat 1940 för att samordna kontinentens försvar under andra världskriget. Beslutet markerade ett avsteg från en lång tradition av institutionaliserad strategisk konsultation mellan Kanada och USA och uppfattades i Ottawa som en signal om minskad amerikansk vilja att upprätthålla etablerade mekanismer för kontinental försvarsplanering. Eftersom PJBD historiskt fungerat som ett centralt forum för dialog om bland annat Arktis, kritisk infrastruktur samt luft-, sjö- och cyberförsvar fick beslutet även en tydlig symbolisk betydelse bortom den formella strukturen.⁶⁷

Många kanadensare uppfattar Trumpadministrationens agerande som en form av "bad neighbour policy" och uttrycker samtidigt en stark känsla av politisk och emotionell distansering från USA.⁶⁸ I ett bredare perspektiv har också Trumps utspel om att annektera Grönland och direkt och indirekta hot gentemot Natoallierade Danmark bidragit till att skapa betydande oro bland USA:s allierade och partners.⁶⁹

Tillsammans har dessa faktorer lett till vad många bedömare betraktar som ett lågvattenmärke i den bilaterala relationen, symboliskt markerat av premiärminister

Carneys uppmaning i Davos att Kanada, tillsammans med andra mellanstora makter, gå samman för att balansera mot stormakter. Under Carney har ansträngningarna att diversifiera landets ekonomiska och strategiska relationer för att minska beroendet av USA accelererat. Samtidigt sätter geografin och den djupa ekonomiska, institutionella och säkerhetspolitiska integrationen tydliga gränser för hur långt och hur snabbt en sådan omorientering kan gå. Kanada och USA förblir därmed bundna till varandra i en relation som samtidigt utgör grunden för Kanadas säkerhet och välbefinnande och den struktur inom vilken landets strategiska handlingsutrymme i sista hand begränsas.

3.2 Kanada och den indopacifiska regionen - strategisk omorientering

Kanada har sedan länge djupa ekonomiska relationer med den indopacifiska regionen, vilka successivt har fördjupats under flera decennier. Den säkerhetspolitiska dimensionen av dessa relationer har däremot länge varit betydligt mindre utvecklad.⁷⁰ Ett uttryck för denna obalans var att Kanada fram till nyligen saknade en sammanhållen strategi för den indopacifiska regionen, något som illustrerar landets begränsade långsiktiga säkerhetspolitiska fokus på regionen. När AUKUS - säkerhetspakten mellan Australien, Storbritannien och USA - med fokus på Australiens anskaffning av kärnkraftsdrivna konventionella ubåtar, lanserades i september 2021, hade Kanada inte ens konsulterats.

Först i november 2022, flera år efter Frankrike, Tyskland och EU, lanserades landets första indopacifiska strategi.⁷¹ Strategin utvecklades delvis som en reaktion på det ökade trycket som USA utövade på sina allierade att engagera sig mer aktivt och samordnat i hanteringen av Kinas växande inflytande. Samtidigt gav strategin Kanada möjlighet att formulera en egen agenda, stärka

66 BBC News, "Donald Trump Calls for Canada to Become 51st State over Tariffs," 11 March 2025; Jessica Murphy and Nadine Yousif, "'Respect Canadian Sovereignty,' Carney Tells US Officials After They Meet Alberta Separatists," BBC News, 29 January 2026.

67 Permanent Joint Board on Defense är ett konsultativt och rådgivande bilateralt forum vars huvudsakliga funktion är strategisk dialog, policykoordinering och framtagande av gemensamma rekommendationer i frågor som rör nordamerikansk säkerhet och försvar. Till skillnad från NORAD saknar PJBD operativ befälsstruktur och utövar ingen militär ledning, utan fungerar som en mellanstatlig mekanism för kontinuerlig politisk-strategisk konsultation mellan Kanada och USA. PJBD rapporterar till respektive lands högsta politiska nivå, dvs. USA:s president och Kanadas premiärminister.

68 David G. Haglund, *Has the Imperial Presidency Gone APE? The All-Powerful Executive and the Debate over "Decisionmaking" in Canadian-American Relations* (forthcoming, 2026).

69 Alina Engström and Olof Kronvall, eds., *Grönlandskrisen: Implikationer för transatlantisk och global säkerhet*, FOI Memo 9205, February 2026.

70 David Dewitt, Mary Young, Alex Brouse, and Jinelle Piereder, "AWOL: Canada's Defence Policy and Presence in the Asia Pacific," *International Journal* 73, no. 1 (2018).

71 Government of Canada, *Canada's Indo-Pacific Strategy*, 2022; Government of Canada, *Canada's Indo-Pacific Strategy 2022–2023 Implementation Update*, 2024.

sitt regionala engagemang och positionera sig som en pålitlig och långsiktig säkerhetspolitisk partner.

Kanadas atlantiska tradition är påtaglig, och strategin speglar en återkommande ambition att förena säkerhetspolitiskt engagemang med normativa och värdebaserade prioriteringar. Den utgår från ett samhällsomfattande angreppssätt där statliga, ekonomiska och samhälleliga aktörer mobiliseras för att integrera säkerhetsmässiga, ekonomiska och normativa intressen, med det övergripande målet att fördjupa samarbetet med likasinnade stater, stärka multilaterala ramverk samt diversifiera handelsrelationer och minska beroendet av USA.

Strategin identifierar fem mål: att främja fred, motståndskraft och säkerhet; att stärka handel, investeringar och försörjningskedjor; att investera i människor och utbildning; att bidra till en hållbar och grön omställning; samt att etablera Kanada som en aktiv och engagerad partner i regionen.⁷²

För genomförandet av strategin avsattes initialt närmare 2,3 miljarder CAD över fem år. Medlen omfattar militär kapacitetsuppbyggnad, ökad regional närvaro, satsningar på cyber- och informationssäkerhet samt handels- och investeringsfrämjande åtgärder. Multilateralism och samverkan genomsyrar dokumentet, liksom normativa prioriteringar såsom feministiskt inriktat bistånd, arbete mot rasism och stöd till stöd till sexuella och könsminoriteter.⁷³

Att regionen länge haft låg prioritet i kanadensisk säkerhetspolitik, i kombination med ett återkommande fokus på normativa prioriteringar snarare än strikt handelspolitiska överväganden, bidrar till att förklara varför Kanada inte är medlem i Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity (IPEF). Ottawa har dock uttryckt ett tydligt intresse av framtida medlemskap.⁷⁴ Kanada är samtidigt medlem i Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP), som trädde i kraft 2018, och var medgrundare till Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC) 1989.⁷⁵

Kina – selektiv samverkan

Kanadas relation till Kina har det senaste decenniet genomgått en tydlig omprövning. Liksom USA och flera andra västländer utgick Kanada länge från antagandet att ekonomiskt och politiskt engagemang skulle bidra till att Kina närmade sig liberala demokratiska normer. Denna föreställning har emellertid visat sig ohållbar och har bidragit till en mer pragmatisk kanadensisk hållning – ofta beskriven som selektivt engagemang.⁷⁶

Denna ansats utgår från att Kinas ekonomiska och strategiska tyngd gör ett fullständigt avståndstagande orealistiskt, samtidigt som samarbetet måste avgränsas till områden där konkreta gemensamma intressen föreligger. För Kanada innebär detta ett fokus på exempelvis klimatfrågor, global hälsa, icke-spridning av kärnvapen och vissa handelsområden, samtidigt som tydliga gränser upprätthålls i frågor där värderingar och säkerhetsintressen divergerar.

Att finna en stabil balans i denna strategi har visat sig svårt. Tidigare regeringars politik har pendlat mellan återhållsamhet och förhoppningar om fördjupat samarbete och påverkan på kinesisk utveckling. Den diplomatiska krisen efter gripandet av en kinesisk Huawei-chef i Vancouver 2018 – och Kinas efterföljande frihetsberövande av två kanadensiska medborgare – blev en tydlig vändpunkt som blottade risker och begränsningar i relationen med Kina.⁷⁷

Under senare år har relationen ytterligare belastats av eskalerande handelspolitiska motsättningar, där ömsesidiga tullar och andra handelshinder införts. Kanada har bland annat belagt kinesiska elfordon med kraftiga tullar, vilket mötts av omfattande kinesiska motåtgärder riktade mot kanadensiska jordbruks- och livsmedelsprodukter. Samtidigt kvarstår ett betydande ömsesidigt ekonomiskt beroende, och under 2026 har relationen delvis stabiliserats genom ömsesidiga tullåttnader, bland annat inom elfordons- och jordbrukssektorn.⁷⁸

⁷² Government of Canada, *Canada's Indo-Pacific Strategy*, 2022.

⁷³ Government of Canada, *Canada's Indo-Pacific Strategy*, 2022.

⁷⁴ Fen Osler Hampson and Julia G. Bentley et al., *Strategic Reflections: APF Canada Analysis of Canada's Indo-Pacific Strategy One Year After Implementation*, Asia Pacific Foundation of Canada, 9 May 2024.

⁷⁵ Government of Canada, *Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP)*.

⁷⁶ Canadian Global Affairs Institute, *Between the Eagle and the Dragon: Managing Canada-China Relations in a Shifting Geopolitical Reality*, Expert Group on Canada-US Relations, August 2025.

⁷⁷ Charles Labrecque, *Canada-China Relations Since Meng Wanzhou's Arrest*, Canadian Global Affairs Institute, December 2019.

⁷⁸ Government of Canada, *Canada Secures Renewed Market Access with China to Boost Exports and Strengthen Economic Collaboration*, 4 March 2026.

Kina är fortsatt en av Kanadas största handelspartner, och ökade kinesiska importvolymerna av kanadensisk råolja – möjliggjorda genom den kontroversiella utbyggnaden av Trans Mountain-ledningen – illustrerar att betydande ekonomiska möjligheter kvarstår, särskilt mot bakgrund av osäkerhet i Mellanöstern och den spända relationen mellan Kina och USA.⁷⁹

Kanada intar fortsatt en balanserad och i grunden icke-konfrontativ hållning gentemot Kina. Kina beskrivs å ena sidan som en aktör vars agerande i vissa avseenden utmanar den regelbaserade internationella ordningen, inte minst i fråga om utvecklingen i Hongkong, men å andra sidan som en outhärlig partner i hanteringen av globala gemensamma utmaningar.⁸⁰ Den kanadensiska linjen under Carney präglas av en kombination av riskhantering och fortsatt selektivt samarbete.

Samtidigt har ambitionen att diversifiera handels- och säkerhetspolitiska relationer bort från ett ensidigt beroende av USA bidragit till ett visst närmande till Kina inom avgränsade områden, bland annat genom ett nytt strategiskt partnerskap, inklusive samförståndsavtal, rörande energi, handel och tekniskt samarbete.⁸¹ Detta sker dock i ett geopolitiskt sammanhang där USA:s Kinapolitik är mer konfrontativ, vilket förstärker spänningarna i Kanada–USA-relationen.

Erfarenheter av tidigare amerikanska krav på samordning i Kinapolitiken – som inte alltid följts av USA självt – har bidragit till en ökad kanadensisk strävan efter större handlingsutrymme i relationen till Kina.⁸² Som en del av detta avser Kanada att fördjupa sin förståelse för Kinas agerande och inflytande globalt, samt att stärka sin analytiska och diplomatiska kapacitet, inte minst inom multilaterala forum som FN, EU och Nato. Syftet är att bättre kunna förutse och hantera de politiska,

ekonomiska och säkerhetsrelaterade risker som relationen till Kina medför.⁸³

Vad gäller Taiwan bekräftar Kanada sin One China-policy, det vill säga hållningen att det bara finns ett Kina och att Folkrepubliken Kina är den officiellt erkända kinesiska staten. Samtidigt upprätthåller Kanada ett mångfacetterat samarbete med Taiwan inom handel, teknologi, hälsa och demokratisk styrning samt motsätter sig ensidiga förändringar av status quo i Taiwansundet. Kanada är avsevärt mer återhållsamt och mindre militärt engagerat i Taiwanfrågan än USA, som har vissa säkerhetsåtaganden gentemot Taiwan, vilka kommer till uttryck genom exempelvis *Taiwan Relations Act* och omfattande vapenförsäljning.

Indien, Japan och Sydkorea – prioriterade partnerskap

Kanada eftersträvar också en fördjupad relation med Indien, vars växande strategiska, ekonomiska och demografiska betydelse gör landet till en central partner i regionen. Ottawa har betonat gemensamma nämnare såsom demokratiska institutioner, stöd för en regelbaserad internationell ordning och ett ömsesidigt intresse av att utveckla handel och mellanfolkliga kontakter.

Relationerna försämrades dock kraftigt efter att Trudeau-regeringen anklagat den indiska staten för inblandning i allvarlig brottslighet på kanadensiskt territorium.⁸⁴ Detta utlöste en diplomatisk kris och illustrerar spänningen mellan strategiska ambitioner och rättsstatliga samt suveränitetsrelaterade principer. Premiärminister Carney har därefter initierat försök att gradvis stabilisera och normalisera relationen, och i

79 Utbyggnaden av Trans Mountain-ledningen har varit starkt omdebatterad. Miljöpåverkan är endast en av flera centrala frågor. Kostnaden för projektet landade på över 34 miljarder CAD, vilket är över sex gånger den ursprungliga kostnadskalkylen från 2013, och skattebetalarna har fått stå för detta då den kanadensiska staten tog över projektet när det amerikanska bolaget Kinder Morgan Inc. tog steg för att dra sig ur investeringen, eftersom de politiska och regulatoriska hindren samt juridiska utmaningarna bedömdes innebära en alltför hög risk för aktieägarna. EnergyNow.ca, "Chinese Refiners Are Importing Record Amounts of Canadian Crude After Slashing Purchases of U.S. Oil," 17 April 2025.

80 Kanada har återkommande kritiserat Kina för utvecklingen i Hongkong, särskilt sedan införandet av den nationella säkerhetslagen 2020, och har i detta sammanhang även infört särskilda immigrations- och visumlättnader för invånare från Hongkong. Dessa åtgärder har bidragit till en gradvis ökning av migration från Hongkong till Kanada, där inflödet i huvudsak har koncentrerats till större urbana centra såsom Vancouver och Toronto, vilka redan tidigare utgjort centrala noder för den hongkongkinesiska diasporan.

81 Prime Minister of Canada, *Prime Minister Carney Forges New Strategic Partnership with the People's Republic of China Focused on Energy, Agri-Food, and Trade*, 16 January 2026.

82 Pascale Massot, "The 'China Clause' in USMCA Is American Posturing, Not a Veto," Centre for International Policy Studies, 18 October 2018.

83 Government of Canada, *Canada's Indo-Pacific Strategy*, 2022.

84 Prime Minister of Canada Justin Trudeau, "Statement by the Prime Minister on the Ongoing Investigation into Violent Criminal Activity Linked to the Government of India," 14 October 2024; Samuel Neuman Bergenwall, *Indien som säkerhetspolitisk aktör: Konsekvenser för svenska försvarsrelationer*, FOI-R--5588--SE, April 2024.

mars 2026 ingick länderna ett strategiskt partnerskap rörande energi och återupptog förhandlingar kring ett omfattande ekonomiskt partnerskapsavtal.⁸⁵

Relationerna med Japan och Sydkorea har samtidigt prioriterats. Japan utgör en av Kanadas viktigaste ekonomiska och handelspolitiska partner i regionen. I maj 2021 enades ländernas utrikesministrar om sex gemensamma prioriteringar för en fri och öppen indopacifisk region: rättsstatens principer; fredsbevarande och fredsbyggande insatser samt humanitärt bistånd och katastrofhantering; hälsosäkerhet; energisäkerhet; frihandel och implementering av handelsavtal; samt miljö och klimat. I oktober 2022 presenterades en implementeringsplan med konkreta åtaganden.⁸⁶ I mars 2026 ingick länderna ett Comprehensive Strategic Partnership, som täcker försvar, energi, handel och teknologi.⁸⁷

Jämfört med Japan är Kanadas relation med Sydkorea i vissa avseenden mer utvecklad, och decennier av samarbete har följt på Kanadas engagemang i Koreakriget, gemensamma demokratiska värderingar och växande strategisk samstämmighet. I september 2022 ingick länderna ett Comprehensive Strategic Partnership, följt av en implementeringsplan 2024. Därtill undertecknades 2023 ett samförståndsavtal för samarbete kring kritiska mineraler, energiomställning och energisäkerhet.⁸⁸ Efter en lång process har Sydkorea utsetts till reservleverantör i Kanadas nya storskaliga ubåtsprogram, samtidigt som länderna för samtal om ett fördjupat försvarsindustriellt samarbete.⁸⁹

Under Carneyregeringen har engagemanget i den indopacifiska regionen ytterligare fördjupats. Regeringen har betonat behovet av ekonomisk diversifiering och minskat beroende av USA genom stärkta handels- och investeringsrelationer med regionala aktörer. Ambitionen är att på sikt nästan fördubbla Kanadas icke-amerikanska export samt att utveckla

nya handels- och investeringsavtal med bland annat Malaysia, Singapore och Sydkorea.

Kanadas säkerhetspolitiska engagemang växer

Implementeringen av den indopacifiska strategin har redan resulterat i konkreta försvarspolitiska åtgärder. Operation PROJECTION, kanadensiska flottans framskjutna närvaro i regionen, har ersatts och utvidgats till Operation HORIZON, en försvarsgrensöverskridande insats med syfte att bidra till fred, stabilitet och upprätthållandet av den regelbaserade internationella ordningen.⁹⁰ Kanada har också ökat deltagandet i multinationella övningar, vilket stärker interoperabiliteten med regionala partners, och satsningar på kapacitetsbyggande omfattar utbildningsinsatser, tekniskt stöd till partnerländer i Sydostasien samt samarbete inom cyberförsvar. Därtill fortsätter landet att bidra till upprätthållandet av FN:s sanktionsregim mot Nordkorea genom Operation NEON.⁹¹

På försvars- och säkerhetsområdet har regeringen samtidigt fördjupat samarbetet med regionala partners för att bredda Kanadas strategiska nätverk bortom traditionellt USA-centrerade strukturer. Detta inkluderar ett fördjupat försvarssamarbete med Japan genom ett Security of Information Agreement (2025) och ett Equipment and Technology Transfer Agreement (2026), liksom Canada–Republic of Korea Security and Defence Cooperation Partnership från oktober 2025 samt satsningar på cyber- och rymdförmågor.⁹²

Kanada är inte medlem i QUAD (Quadrilateral Security Dialogue), som består av USA, Japan, Indien och Australien. Landets säkerhetspolitiska engagemang i regionen är relativt nytt och mer begränsat än

85 Paul Vieira, "Canada's Carney Heads to India to Deepen Commercial Ties With Indo-Pacific Region," *Wall Street Journal*, 25 February 2026; Prime Minister of Canada, *Prime Minister Carney to Diversify Canada's Trade, Attract New Investment, and Secure New Partnerships With Visits to India, Australia, and Japan*, 23 February 2026; Prime Minister of Canada, *Prime Minister Carney Secures Ambitious New Partnership With India Focused on Energy, Talent, and Technology*, 2 March 2026.

86 Government of Canada, *Canada–Japan Action Plan for Contributing to a Free and Open Indo-Pacific Region*; Government of Canada, *Canada–Japan 6 Shared Priorities Action Plan*.

87 Prime Minister of Canada, *Prime Minister Carney Forges New Comprehensive Strategic Partnership With Japan Across Defence, Energy, Trade, and Technology*, 6 March 2026; Government of Canada, *Canada–Japan Comprehensive Strategic Roadmap*, 6 March 2026.

88 Government of Canada, *Memorandum of Understanding Between the Department of Natural Resources of Canada and the Department of Industry of Canada and the Ministry of Trade, Industry and Energy of the Republic of Korea on Cooperation in Critical Mineral Supply Chains, Clean Energy Transition and Energy Security*, 16 May 2023.

89 David Pugliese, "South Korea Wants to Sell Submarines to Canada as Relations Sour With U.S.," *Ottawa Citizen*, 10 March 2025; Frida Edvardsson Lampinen, *K-Defense: Sydkoreansk försvarspolitik och export – hur Sydkoreas säkerhetspolitik och försvarsbehov påverkat utvecklingen av landets materielexport*, FOI-R-5815-SE, Januari 2026. ;Government of Canada, *Government of Canada advances Canadian Patrol Submarine Project*, 6 July 2026.

90 Government of Canada, *Operation HORIZON*; Government of Canada, *Operation PROJECTION*.

91 Government of Canada, *Operation NEON*.

92 Government of Canada, *Minister McGuinty Signs an Equipment and Technology Transfer Agreement With Japan*, 27 January 2026; Government of Canada, *Canada–Republic of Korea Security and Defence Cooperation Partnership (SDCP)*.

medlemsländernas. QUAD-länderna uppvisar dessutom en tydligare samsyn kring den kinesiska utmaningen, och samarbetet är i hög grad inriktat på att motverka Kinas inflytande i den indopacifiska regionen, vilket kontrasterar mot Kanadas mer återhållsamma linje baserad på selektivt engagemang.

Kanada ingår inte heller i AUKUS, vilket kan förklaras av flera faktorer. Landets säkerhetspolitiska tyngdpunkt har traditionellt legat i Arktis och Nordatlanten snarare än i Sydkinesiska havet, vilket är det primära operationsområdet för AUKUS. Samarbetets första pelare fokuserar dessutom på kärnkraftsdrivna konventionella ubåtar för Australien, medan anskaffning av sådana system inte ingått i kanadensisk försvarsplanering och skulle kräva omfattande ekonomiska åtaganden utöver landets historiskt begränsade försvarsbudgetar.⁹³ Kanadas ubåtsdiskussioner har i stället främst rört konventionellt drivna, iskapabla system anpassade för arktiska förhållanden. Ett deltagande skulle dessutom kunna uppfattas som särskilt provocerande av Kina.⁹⁴

Sedan 2024 har dock Kanada, tillsammans med Japan, Nya Zeeland och Sydkorea, deltagit i formella samtal om att ansluta sig till AUKUS pelare 2, som fokuserar på avancerad försvarsteknologi, däribland artificiell intelligens, autonoma system, kvantteknologi, cyberförsvar, elektronisk krigföring och avancerade undervattenssensorer. Pelare 2 erbjuder därmed möjligheter till fördjupat teknologiskt och industriellt samarbete med centrala allierade, i linje med Kanadas ambition att kombinera alliansintegration med ökad strategisk och industriell autonomi. Särskilt undervattenssensorer och övervakningssystem är av intresse för Kanada, inte minst mot bakgrund av Arktis växande strategiska betydelse. Landet ses även som en potentiell nyckelpartner i säkrandet av leveranskedjor för kritiska mineraler, såsom nickel och kobolt, vilka är centrala för produktionen av avancerad försvarsteknologi.

Sammantaget illustrerar Kanadas indopacifiska engagemang både en gradvis strategisk omorientering och kvarstående begränsningar i landets säkerhetspolitik. Ambitionen att bredda partnerskap, diversifiera handel och stärka den militära närvaron i regionen är tydlig, men genomförandet sker stegvis och inom ramen för fortsatt starka beroenden, inte minst gentemot USA. Strategin framstår därmed mindre som ett brott med tidigare politik än som ett försök att successivt utvidga

Kanadas strategiska handlingsutrymme – både som svar på förändrade geopolitiska realiteter och amerikanskt tryck, och som ett led i att bredda utrikes- och säkerhetspolitiken bortom den traditionellt dominerande nordamerikanska dimensionen.

3.3 Kanada och Europa – fördjupade relationer

Under de senaste åren har Kanadas engagemang i Europa och relationen till Nato och EU fördjupats genom ett växande antal konkreta initiativ inom försvars-, säkerhets- och handelspolitiken. Utvecklingen har skett mot bakgrund av förändrade säkerhetspolitiska förutsättningar i Europa, Rysslands krig mot Ukraina, ökade transatlantiska krav på bidrag till kollektiv säkerhet samt Kanadas ambition att bredda sina internationella partnerskap och minska sitt beroende av USA.

Efter att det omfattande frihandelsavtalet Canada-EU Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) började gälla provisoriskt i september 2017 har handelsflödena ökat markant. Tillväxten har varit särskilt tydlig inom sektorer som energi, råvaror, avancerad tillverkningsindustri, digitala tjänster och jordbruksprodukter. Avtalet har även förbättrat marknadstillträdet för kanadensiska företag inom offentlig upphandling i EU och underlättat rörligheten för yrkesverksamma. Avtalet träder fullt i kraft när samtliga EU-medlemmar ratificerar det, och trots visst tryck från EU-parlamentet har tio stater ännu inte gjort det.⁹⁵

Vid sidan av samarbetet med EU har Kanada även fördjupat sina relationer med Storbritannien, som i dag utgör en av landets viktigaste europeiska partners. Handelsrelationen har institutionaliserats genom Canada–United Kingdom Trade Continuity Agreement, som trädde i kraft i april 2021 efter Storbritanniens utträde ur EU. Avtalet bevarar huvuddelen av de marknadstillträdesfördelar som tidigare etablerats genom CETA och säkerställer att omkring 99 procent av tullarna på kanadensiska varor avskaffas.⁹⁶ Båda länderna har också uttryckt ambitioner att ytterligare fördjupa samarbetet inom digital handel, kritiska mineraler och artificiell intelligens, delvis som ett led i Kanadas bredare strategi att diversifiera sina ekonomiska relationer.

⁹³ Christopher Hernandez-Roy, Vincent Rigby, and Henry Ziemer, *Canadian Membership in AUKUS: A Time for Action*, CSIS, May 2023.

⁹⁴ Andrew Latham, *Canada Should Think Twice About AUKUS: Our Strategic Future Lies Closer to Home*, Institute for Peace & Diplomacy, 26 September 2024.

⁹⁵ De tio staterna som ännu inte har ratificerat CETA är: Belgien, Bulgarien, Cypern, Frankrike, Grekland, Ungern, Irland, Italien, Polen och Slovenien.

⁹⁶ Government of Canada, *Canada–United Kingdom Trade Continuity Agreement*.

Under senare år har Kanada därutöver lanserat flera handelsfrämjande initiativ riktade mot Europa, inklusive riktade exportstrategier, investeringsfrämjande program och stödmekanismer för små och medelstora företag som söker etablering på den europeiska marknaden. EU är i dag Kanadas näst största handelspartner och den näst största källan till ömsesidiga direktinvesteringar efter USA.

Ukrainakriget – en central drivkraft

Parallellt med den ökade ekonomiska integrationen har Rysslands ökade aggression mot Ukraina, kulminerande i den fullskaliga invasionen 2022, bidragit till ett fördjupat kanadensiskt säkerhetspolitiskt engagemang i Europa, huvudsakligen längs två spår: stöd till Ukraina och förstärkning av Natos kollektiva avskräckning och försvar.

Kanada, som var det första västerländska landet som erkände Ukrainas självständighet 1991, har varit en av de mest aktiva och stödjande staterna till Ukraina. Efter Rysslands annektering av Krim 2014 intog Kanada en tydligt kritisk hållning och anslöt sig till samt implementerade västliga sanktioner mot Ryssland. Det kanadensiska stödet är brett politiskt och samhälleligt förankrat och omfattar flera överlappande dimensioner: militärt, ekonomiskt, humanitärt och diplomatiskt.

På Ukrainas inbjudan inledde den kanadensiska försvarsmakten 2015 utbildningsinsatsen Operation UNIFIER, med syfte att stärka den ukrainska försvarsmaktens kapacitet.⁹⁷ Sedan 2022 har Kanada åtagit sig totalt omkring 20–22 miljarder CAD i stöd till Ukraina, varav cirka 4,5–6,5 miljarder i militär assistans.⁹⁸ Denna omfattar bland annat donerade stridsvagnar, pansarfordon, artilleri, pansarvärnsvapen, ammunition, drönare och skyddsutrustning, samt betydande bidrag till

fyra av Ramsteingruppens (Ukraine Defense Contact Group, UDCG) förmågekoalitioner: flygvapenkoalitionen, pansarfordons- och manöverkoalitionen, drönarkoalitionen och IT-koalitionen.⁹⁹ Operation UNIFIER har samtidigt expanderats och har sedan starten utbildat tiotusentals ukrainska soldater och säkerhetspersonal i stridsteknik och avancerade militära färdigheter.

Utöver den militära assistansen har Kanada tillfört mer än 12 miljarder CAD i ekonomiskt stöd, inklusive direkta budgetbidrag till den ukrainska staten och bidrag via multilaterala mekanismer såsom G7:s låneprogram ERA (Extraordinary Revenue Acceleration).¹⁰⁰ Det humanitära biståndet omfattar betydande resurser för sjukvård, skydd av civilbefolkningen, livsmedelsförsörjning och återuppbyggnad av infrastruktur. Kanada har även varit en tidig och konsekvent förespråkare för omfattande sanktioner mot Ryssland och har aktivt drivit initiativ inom Nato, G7 och FN för att mobilisera internationellt stöd för Ukraina.

Den ukrainska diasporan i Kanada, som är den tredje största i världen, med mellan 1,3 och 1,4 miljoner personer med ukrainsk bakgrund, har samtidigt varit en viktig samhällelig drivkraft bakom denna politik.¹⁰¹ Diasporan har spelat en aktiv roll i opinionsbildning, insamling av materiellt stöd och politisk påverkan samt bidragit till att hålla Ukrainafrågan högt på den inhemska politiska agendan, samt möjliggjort mottagandet av drygt 300 000 ukrainska flyktingar sedan 2022.¹⁰²

Nato – ett växande kanadensiskt engagemang

Kanada har samtidigt fortsatt att vara en viktig aktör inom Natos europeiska verksamhet, och landets betydelse väntas öka i takt med den pågående försvarssatsningen och Arktis växande strategiska betydelse. Kanada var dessutom det första landet att ratificera Finlands och

97 Government of Canada, *Operation UNIFIER*.

98 Kanadas stöd till Ukraina omfattar flera budgetkategorier, inklusive militärt, ekonomiskt, humanitärt och institutionellt stöd. Endast den militära komponenten kan i vissa fall ingå i NATO:s försvarsutgiftsrapportering, medan övriga delar finansieras genom andra departement och budgetposter. Government of Canada, Department of National Defence, *International Security: Canada's Support to Ukraine*; Government of Canada, Global Affairs Canada, *Canada's Support to Ukraine*.

99 Government of Canada, *Canada's Response to the Russian Invasion of Ukraine*; Government of Canada, *Canadian Donations and Military Support to Ukraine*; Government of Canada, *Canada-Ukraine Relations*.

100 Department of Finance Canada, *G7 Finance Ministers' Statement on Extraordinary Revenue Acceleration (ERA) Loan Initiative*, 25 October 2024.

101 Den ukrainska migrationen till Kanada har skett i flera vågor: den första i slutet av 1800-talet bestod främst av ekonomiska jordbruksmigranter från dåvarande Österrike-Ungern; därefter följde en mellankrigs- och efterkrigsvåg med både ekonomiska migranter och flyktingar; under kalla kriget kom mindre politiskt präglade grupper; och efter Ukrainas självständighet 1991 har ytterligare migration skett, med en kraftig ökning efter 2014 och särskilt efter 2022. Government of Canada, *A sociodemographic profile of Ukrainian-Canadians*, 28 april 2022.

102 Government of Canada, *Canada-Ukraine Authorization for Emergency Travel: Key Figures*.

Sveriges medlemskap i Nato, vilket kan ses som en indikation på landets starka stöd för alliansens utvidgning.

För ett land som historiskt avsatt en relativt begränsad andel av sina resurser till försvarssektorn har Nato fungerat som en kraftmultiplikator, genom vilken Kanada kunnat omsätta begränsade militära resurser i ett större strategiskt och politiskt inflytande än vad de nationella förmågorna ensamt medgett.

Operation REASSURANCE utgör landets främsta bidrag till alliansens kollektiva avskräckning och försvar. Inom ramen för operationen har Kanada sedan 2014 regelbundet bidragit med örlogsfartyg till Standing NATO Maritime Groups, flygstridskrafter baserade bland annat i Storbritannien samt markförband, omfattande drygt 2 000 soldater, till den multinationella brigaden i Lettland, där Kanada fungerar som ramnation.¹⁰³ Dessa insatser har kompletterats av ett ökat deltagande i Nato-övningar i Europa, med särskilt fokus på interoperabilitet, militär rörlighet och integrerade luft- och sjöoperationer. Kanadas militära närvaro i Europa har därmed blivit både mer omfattande och mer operativt integrerad med europeiska partner.

De aviserade ökningarna av försvarsutgifterna och den pågående förstärkningen av de kanadensiska försvarsförmågorna skapar samtidigt förutsättningar för ett mer omfattande bidrag till Natos verksamhet under kommande år, vilket kan stärka såväl Kanadas inflytande inom alliansen som dess roll i det euroatlantiska säkerhetssamarbetet.

EU – fördjupat samarbete

Utöver Nato-samarbetet har relationen mellan Kanada och EU också fördjupats inom nya säkerhetsområden, särskilt cyber- och informationssäkerhet. Kanada har intensifierat informationsutbyte och gemensam kapacitetsutveckling med EU-institutioner och medlemsstater, bland annat i anslutning till EU:s arbete inom ramen för NIS2-direktivet.¹⁰⁴ Sedan 2023 har detta samarbete formaliserats genom CAN–EU Cyber Partnership, ett initiativ som omfattar gemensamma cyberövningar, tekniskt samarbete, utbildningsinsatser

och mekanismer för snabb informationsdelning vid cyberincidenter. Programmet syftar till att stärka både civil och militär cyberresiliens och har utvecklats till en central plattform för praktiskt samarbete mellan Kanada och EU:s medlemsstater.¹⁰⁵

Ett särskilt viktigt steg i relationen mellan Kanada och EU togs den 23 juni 2025, då parterna undertecknade ett säkerhets- och försvarspartnerskap. Avtalet syftar till att stärka det strategiska samarbetet inom områden som cybersäkerhet, rymd, maritim säkerhet, militär rörlighet och hantering av hybrida hot.¹⁰⁶ En central komponent i partnerskapet är att möjliggöra Kanadas deltagande i EU:s Security Action for Europe (SAFE), ett program om cirka 150 miljarder euro för gemensam europeisk försvarsmaterielanskaffning. Kanada blev därmed det första icke-europeiska landet som tilläts delta i SAFE, vilket öppnar för kanadensiska företag att medverka i gemensamma EU-projekt och upphandlingar.

SAFE är en central del av EU:s bredare Readiness 2030-plan, som syftar till att förbättra Europas militära kapacitet och öka dess strategiska autonomi, vilket öppnar för ytterligare fördjupning av relationen. Partnerskapet omfattar även samordning kring stöd till Ukraina samt samarbete mot otillbörlig utländsk informationspåverkan och andra säkerhetsrelaterade utmaningar.¹⁰⁷ Vid sidan av dessa multilaterala ramverk har Kanada också fördjupat sina bilaterala försvars- och teknologisamarbeten med flera europeiska stater.

E3 - Kanada utökar etablerade samarbeten

På det säkerhets- och försvarspolitiska området är Storbritannien en av Kanadas viktigaste partners utanför Nordamerika. Relationen har djupa historiska rötter och bedrivs både bilateralt och inom ramen för Nato. Försvarsministerierna upprätthåller nära operativa kontakter, gemensamma utbildnings- och utbytesprogram samt samarbete inom försvarsforskning och teknologisk utveckling.

Kanada och Storbritannien har täta nätverk mellan universitet, forskningsinstitut och forskningsintensiva företag. För att ytterligare stärka dessa kopplingar

103 Government of Canada, *Operation REASSURANCE*; Jakob Gustafsson and Eva Hagström Frisell, *A New Generation of Forward Defence—NATO in the Baltic States*, FOI-R--5765--SE, June 2025.

104 NIS2-direktivet är EU:s nya och bredare regelverk för cybersäkerhet. Det formella namnet är direktiv (EU) 2022/2555 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen. Det ersatte det tidigare NIS1-direktivet.

105 Europeiska kommissionen, *EU och Kanada stärker sitt digitala partnerskap med fokus på artificiell intelligens, digitala identitetsplånböcker och oberoende medier*, 8 Dec 8 2025.

106 Government of Canada, *Security and Defence Partnership Between the European Union and Canada*, 23 June 2025.

107 Prime Minister of Canada, *Prime Minister Carney Secures Canada's Participation in the European Union's SAFE Initiative*, 1 December 2025; European Commission, *White Paper for European Defence – Readiness 2030*, 19 March 2025; European Commission, *Preserving Peace: Defence Readiness Roadmap 2030*, 16 October 2025.

undertecknade länderna i slutet av 2024 ett uppdaterat samförståndsavtal om vetenskapligt och teknologiskt samarbete samt ett särskilt avtal om infrastruktur för kvantteknologi.¹⁰⁸ Samarbetet omfattar bland annat kvantteknologi, artificiell intelligens, halvledare, syntetisk biologi och ren energi.¹⁰⁹

Under de senaste åren har samarbetet fördjupats ytterligare inom områden som rör Arktis säkerhet och stöd till Ukraina. I juni 2025 bekräftade premiärministrarna Carney och Starmer ambitionen att stärka det bilaterala samarbetet inom teknologi och säkerhet, inklusive utforskandet av nya finansieringsmekanismer för försvars- och säkerhetsrelaterade investeringar. I början av 2026 meddelade parterna att de undersöker etableringen av en "Defence, Security and Resilience Bank" med syfte att möjliggöra flerårig och kostnadseffektiv finansiering av industriella investeringar inom försvars- och säkerhetssektorn. Carney har tidigare tjänstgjort som chef för Bank of England, och har således erfarenhet av centralbanksverksamhet och finansiell styrning.¹¹⁰

Relationerna med Frankrike utgör ett exempel på ett långvarigt och institutionellt förankrat säkerhetspolitiskt partnerskap. Samarbetet omfattar regelbundna utbyten i strategiska och operationella frågor, inklusive försvarsmateriel, forskning och utveckling, inom ramen för Franco-Canadian Defence Cooperation Council.

Under våren 2023 etablerade Kanada och Frankrike även en gemensam kommitté för vetenskap, teknik och innovation (COMIX), med syfte att fördjupa det bilaterala forskningssamarbetet inom områden som kvantteknologi, artificiell intelligens och energiomställning.¹¹¹ I en gemensam deklaration i september 2024 enades länderna dessutom om att ytterligare stärka samarbetet för att bättre kunna hantera globala kriser, fortsatt stödja Ukraina samt förstärka säkerheten i Arktis.¹¹²

Kanadas relation med Tyskland har djupa historiska rötter inom försvars- och säkerhetspolitiken. Under det kalla kriget upprätthöll Kanada en permanent militär närvaro i Västtyskland som en del av Natos kollektiva försvar i Europa. Även på materielområdet har banden varit nära. Kanada anskaffade stridsvagnar av

typen Leopard 1 1976 och kompletterade dessa med Leopard 2 från 2007. Tyska leverantörer är dessutom fortsatt involverade i den kanadensiska processen för anskaffning av nya ubåtar (se kapitel 5).

Under senare år har relationen breddats till att även omfatta innovation, industriell säkerhet och strategiska teknologier. Kanada och Tyskland var gemensamma ordförandeländer i Eureka-rådet 2024–2025 och stod värd för Eureka Global Innovation Summit, vilket underströk ambitionen att stärka det transatlantiska innovationssamarbetet. I augusti 2025 antog länderna en gemensam avsiktsförklaring om samarbete kring kritiska mineraler och sällsynta jordartsmetaller, med fokus på försörjningstrygghet, hållbara värdekedjor och minskat beroende av externa leverantörer.¹¹³ Senare samma år lanserades även Canada–Germany Digital Alliance, ett högnivåramverk för samarbete inom artificiell intelligens, digital infrastruktur, kvantteknologi och digital suveränitet.¹¹⁴

Det säkerhetspolitiska samarbetet har samtidigt fördjupats. I juli 2024 deklarerade Kanada, Tyskland och Norge sin avsikt att etablera ett trilateralt strategiskt partnerskap med syfte att stärka maritim säkerhet, övervakning och försvarsindustriellt samarbete i Nordatlanten och Arktis.¹¹⁵ Vid Nato-toppmötet i Haag i juni 2025 utvidgades samarbetet när Danmark formellt anslöt sig.

Norden – fördjupning och snabb tillväxt

Under de senaste åren har Kanada fördjupat sina relationer med de nordiska länderna, och den uppdaterade arktiska utrikespolitiken, *Canada's Arctic Foreign Policy* (CAFP) från december 2024, tydliggör en ambition att ytterligare närma sig dessa partners.¹¹⁶ Samarbetet har intensifierats mot bakgrund av ett gemensamt fokus på Arktis, där samtliga parter nu är Nato-allierade och delar säkerhetspolitiska utmaningar kopplade till Rysslands agerande och en ökad stormaktsnärvaro i regionen.¹¹⁷ Länderna står även nära varandra i frågor som rör värde- ringar, miljö och vikten av en regelbaserad internationell

108 Government of Canada, *Dual Memoranda of Understanding Cement Canada–UK Science and Innovation Ties*, 31 January 2024.

109 Prime Minister of Canada, *Joint Statement by Prime Minister Carney and Prime Minister Starmer*, 15 June 2025.

110 Prime Minister of Canada, *Prime Minister Carney Speaks With Prime Minister of the United Kingdom Sir Keir Starmer*, 16 February 2026.

111 Government of Canada, *Canada–France Creates New Joint Committee on Science, Technology and Research*, 24 April 2023.

112 Government of Canada, *Canada–France Declaration on a Stronger Defence and Security Partnership*, 26 September 2024.

113 Government of Canada, *Joint Declaration of Intent Between Canada and Germany on Critical Minerals Cooperation*, 26 August 2025.

114 Government of Canada, *Canada and Germany Deepen Their Collaboration on Advanced Technologies*, 8 December 2025.

115 Department of National Defence Canada, *Defence Minister Blair Concludes Productive Visit to Washington, D.C. for NATO Summit*, 12 July 2024.

116 Government of Canada, *Canada's Arctic Foreign Policy*, 6 December 2024.

117 Prime Minister of Canada, *Joint Statement by the Prime Ministers of the Nordic Countries and Canada*, 15 March 2026.

ordning. Kanada har därutöver stärkt det operativa samarbetet genom ökat deltagande i gemensamma övningar, fördjupat underrättelseutbyte samt ökad samordning kring maritim övervakning och arktisk lägesbild.

Ett centralt inslag i fördjupningen är ett växande försvarsindustriellt samarbete, där Kanada och de nordiska länderna under 2025–2026 enats om att utveckla samordnade anskaffningsprocesser, stärka interoperabilitet och utforska gemensamma investeringar i avancerade militära teknologier, inklusive undervattenssystem, sensorer, cyberförsvar och rymdbaserade kapaciteter. Detta sker delvis inom ramen för Nato, men också genom mer flexibla minilateral format, vilket möjliggör snabbare och mer behovsanpassat samarbete.¹¹⁸

Samtidigt har de ekonomiska relationerna fördjupats, med ett ökat fokus på kritiska mineraler, energiomställning och säkra leveranskedjor. Kanada och de nordiska länderna har identifierat betydande synergier inom hållbar gruvdrift, batterivärdekedjor och grön teknologi, liksom inom digitalisering och avancerad tillverkningsindustri.¹¹⁹ Dessa initiativ speglar en bredare ambition att stärka ekonomisk säkerhet och teknologisk konkurrenskraft i en mer fragmenterad global ekonomi.

Samlat sett utgör relationen med de nordiska länderna ett växande inslag i Kanadas strategi att fördjupa samarbetet med likasinnade partners, kombinera säkerhets- och näringspolitiska intressen samt successivt minska beroendet av USA genom en bredare och mer diversifierad internationell förankring.

Dessa initiativ illustrerar sammantaget ett fördjupat och breddat kanadensiskt engagemang i Europa, präglad av en kombination av handelspolitisk integration, försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete samt teknologiska partnerskap. Fördjupningen sker såväl multilateralt som bilateralt och innebär en successiv institutionalisering av relationen, med ett uttalat fokus på långsiktiga strukturer.

3.4 Kanada och Arktis – geopolitikens återkomst i norr

Arktis omfattar omkring 40 procent av Kanadas landmassa och mer än 70 procent av dess kustlinje. Kanadas Arktispolitik har genomgått en betydande strategisk omorientering sedan Trudeau-regeringen presenterade Arctic and Northern Policy Framework (ANPF) 2019.¹²⁰ Ramverket utformades i en period då Arktis fortfarande i hög grad betraktades som en region präglad av låg geopolitisk spänning, institutionellt samarbete och begränsad strategisk konkurrens.

ANPF betonade framför allt socioekonomisk utveckling, urfolksinflytande, klimatförändringar och hållbar förvaltning, medan säkerhetsdimensionen behandlades försiktigt och främst genom frågor om suveränitet och övervakning.¹²¹ Ryssland framställdes i detta sammanhang fortfarande som en möjlig samarbetspartner inom ramen för cirkumpolär styrning. Rysslands återkommande invändningar mot norska tolkningar av Svalbardtraktaten och de spänningar detta gett upphov till nämns inte. Den så kallade arktiska exceptionalismen levde kvar – föreställningen att regionen kunde fungera som en relativ fredszon och arena för dialog mellan väst och Ryssland trots konflikter i andra delar av världen.

Efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina i februari 2022 har denna utgångspunkt omprövats i grunden. Även om Moskva inte signalerat territoriella ambitioner mot andra arktiska stater har kriget bidragit till ökade stormaktsspänningar i regionen och allvarligt undergrävt Rysslands trovärdighet som en förutsägbar och regelföljande aktör. Redan i början av mars 2022 suspenderade de övriga medlemsstaterna samarbetet i Arktiska rådet i protest mot Rysslands agerande.¹²²

För Kanada, som länge tonat ned risken för konventionella militära hot i Arktis, har utvecklingen i

118 Government of Canada, *Canada–Sweden Strategic Partnership*, 18 November 2025; Prime Minister of Canada, *Joint Statement on Strategic Cooperation Between Canada and the Kingdom of Norway*, 14 March 2026; Government of Canada, *Canada–Finland Joint Statement on Foreign and Security Policy Strategic Partnership*, 19 August 2025; Government of Canada, *Canada Strengthens Defence Cooperation With the Kingdom of Denmark*, 14 February 2026; Government of Canada and Government of Denmark, *Joint Statement on Quantum Cooperation*, 10 November 2025.

119 Government of Canada, *Sweden Joins the Sustainable Critical Minerals Alliance, Committing to Sustainable Development and Sourcing of Critical Minerals*, 27 June 2024.

120 Government of Canada, *Canada's Arctic and Northern Policy Framework*, 2019.

121 Government of Canada, *Canada's Arctic and Northern Policy Framework*, 2019.

122 Det Arktiska rådet består av Danmark (via Grönland), Finland, Island, Norge, Kanada, Ryssland, Sverige och USA.

Europa utlöst en tydlig omvärdering av regionens strategiska betydelse och framtida hotbilder. Parallellt har oro över Kinas växande arktiska ambitioner fått en mer framträdande plats i kanadensiska policydokument, vilket även bör ses i ljuset av USA:s ökade fokus på Kina.

Kanadas försvarspolitiska omställning manifesteras tydligt i den försvarspolitiska uppdateringen *Our North, Strong and Free* (ONSF) från april 2024, som ger Arktis en mer central roll i landets säkerhetspolitik och beskriver regionen som ett område som kräver omedelbar strategisk uppmärksamhet.¹²³ Arktis betraktas även som en relevant arena för Natos kollektiva säkerhet, snarare än som ett område vid sidan av alliansens kärnuppgifter. ONSF identifierar tre sammanlänkade drivkrafter som omformar det globala säkerhetslandskapet: klimatförändringar som ökar regionens tillgänglighet, auktoritära stater – särskilt Rysslands och Kinas – utmaning av den regelbaserade internationella ordningen, samt snabb teknologisk utveckling som förändrar hotbild och militära förmågor.¹²⁴

Denna omställning tar sig även uttryck i den militära samverkansstrukturen i Arktis. För Kanada har deltagandet i regionala militära samverkansformat blivit en del av en bredare förskjutning mot ökad operativ medvetenhet och försvarssamordning i regionen. Arctic Security Forces Roundtable har under 2010- och 2020-talen utvecklats från ett informellt dialogforum till ett mer regelbundet och operativt inriktat militärt samverkansformat, med ökad deltagarnivå och starkare koppling till NATO-relaterad planering.

Mot denna bakgrund prioriterar Kanada förbättrad övervakning och lägesuppfattning i alla domäner, ökad militär närvaro samt större operativ rörlighet och snabbare reaktionsförmåga i Arktis. Det är i detta sammanhang viktigt att understryka att Kanada historiskt haft betydande brister i sin förmåga att upprätthålla en heltäckande lägesbild i Arktis, särskilt i den maritima domänen.¹²⁵ Samtidigt framhålls att förstärkt militär kapacitet också ska bidra till säkerheten och resiliensen i nordliga samhällen, vilket understryker den fortsatta kopplingen mellan säkerhet, samhällsutveckling och inhemsk legitimitet.

Arktisk suveränitet och geopolitisk omtolkning

Kanadas uppdaterade Arktispolitik, *Canada Arctic Foreign Policy* (CAFP), lanserad i december 2024, bygger vidare på ONSF och placerar Kanada tydligt inom ett västligt och Nato-förankrat säkerhetsramverk. USA, de nordiska länderna och Grönland identifieras som centrala arktiska partners, medan Ryssland entydigt beskrivs som en strategisk konkurrent snarare än en potentiell samarbetspartner. Föreställningen om Arktis som ett område avskilt från global geopolitik avfärdas därmed explicit. Även Kinas växande intresse för Arktis och det fördjupade rysk-kinesiska samarbetet i regionen beskrivs som en framväxande strategisk säkerhetsutmaning. Arktispolitiken är strukturerad kring fyra övergripande mål: att hävda Kanadas suveränitet, främja nationella intressen genom pragmatisk diplomati, utöva ledarskap inom arktisk styrning och multilaterala forum samt utveckla en mer inkluderande arktisk diplomati med stärkt urfolksinflytande.¹²⁶

CAFP stärker också Natos roll i Arktis. Med Finland och Sverige som nya medlemsstater är hela Norden nu integrerat i alliansen, och Kanada kopplar uttryckligen sin arktiska säkerhetspolitik och moderniseringen av NORAD till Natos avskräcknings- och försvarsuppdrag. Samtidigt utlovas ökat informationsutbyte och fortsatt deltagande i Natoövningar, även om detaljerna kring Kanadas operativa bidrag i det europeiska Arktis och subarktis fortfarande är begränsade.

Bland nya inslag märks också ett bredare geografiskt perspektiv, där Norra Stilla havet och Berings sund erkänns som centrala infallsportar till Arktis, vilket tydligare länkar samman Arktis- och Indo-Pacific-strategierna.¹²⁷ Beslutet att öppna nya konsulat i Anchorage och Nuuk signalerar en förstärkt diplomatisk närvaro, liksom inrättandet av en särskild arktisk ambassadör med placering i norra Kanada.

CAFP introducerar även idén om en ny arktisk säkerhetsdialog mellan likasinnade stater samt ett ökat fokus på forskningssäkerhet, där vetenskapligt samarbete och marin forskning erkänns som potentiella arenor

123 Government of Canada, *Our North, Strong and Free: A Renewed Vision for Canada's Defence*, April 2024.

124 Government of Canada, *Our North, Strong and Free: A Renewed Vision for Canada's Defence*, April 2024.

125 Office of the Auditor General of Canada, *Arctic Waters Surveillance*, 15 November 2022.

126 Government of Canada, *Canada's Arctic Foreign Policy*, 6 December 2024.

127 North Pacific syftar på den norra delen av Stilla havet, i praktiken havsområdet norr om cirka 40–45° nordlig bredd, som sträcker sig från Nordamerikas västkust (Alaska, British Columbia) till Östasien (Rysslands Fjärran östern, Japan, Korea). I ett arktiskt sammanhang används termen inte främst som en strikt geografisk avgränsning, utan som en beteckning för ett bredare strategiskt maritimt och geopolitiskt område.

för underrättelseinhämtning och strategisk konkurrens. Samtidigt syftar pågående gränsförhandlingar med USA i Beaufort-havet och implementeringen av överenskommelsen med Danmark om Hans ö till att minska rättsliga och politiska friktionsytor mellan allierade, och ge ökad tyngd åt urfolks rörlighet och rättigheter.¹²⁸

USA:s agerande gentemot Grönland och Danmark i början av 2026 bidrog till att aktualisera frågor om Kanadas egen ställning i Arktis. Mot denna bakgrund finns en växande oro för att USA, i linje med en mer framåtlutad säkerhetspolitik och en återaktualisering av Monroedoktrinen, kan komma att utmana Kanadas anspråk i regionen, exempelvis genom att låta sin flotta eller kustbevakning genomföra Freedom of Navigation Operations i Nordvästpassagen.¹²⁹

Kontinuitet och arktisk suveränitet i praktiken

Vid sidan av denna omorientering finns tydlig kontinuitet i Kanadas arktiska politik. Kopplingen mellan internationell och inhemsk arktisk politik upprätthålls genom fortsatt åtagande till ANPF. Ambitionen om de arktiska staternas primära ansvar för regionens styrning upprepas, liksom stödet för internationell havsrätt, vilket Kanada menar stärker landets juridiska position i frågor som rör Nordvästpassagen, den exklusiva ekonomiska zonen (EEZ) och anspråk på en utvidgad kontinentalsockel i Arktis.

Kanada betraktar farlederna genom landets arktiska övärld – den cirka 36 000 öar stora arkipelagen som bildar Nordvästpassagen – som inre vatten under kanadensisk jurisdiktion, medan USA, EU och flera andra aktörer ser passagen som en internationell farled där utländska fartyg har rätt till transitpassage. Utöver sin exklusiva ekonomiska zon driver Kanada anspråk enligt FN:s havsrättskonvention på en utvidgad kontinentalsockel i delar av Arktis. Anspråken prövas av FN:s kommission för kontinentalsockelns gränser. I vissa områden överlappar de kanadensiska anspråken med motsvarande anspråk från Danmark, Ryssland och USA.

USA beskrivs fortsatt som Kanadas viktigaste arktiska partner, i linje med långvarig praxis, även om ökade politiska spänningar och periodvis amerikansk oförutsägbarhet skapar ett mer komplext beroendeförhållande.

Arktiska rådet bekräftas som det främsta forumet för regionalt samarbete, samtidigt som dess begränsningar erkänns i ljuset av den omfattande isoleringen av Ryssland.¹³⁰

Klimatförändringar lyfts återigen fram som det mest akuta säkerhetshotet i Arktis, även om kopplingen mellan klimat, säkerhet och konkreta policyåtgärder fortsatt är relativt öppen. Detta skapar utrymme för snabb utveckling av Natos Centre of Excellence for Climate and Security i Montréal, som öppnades 2023.

Militär närvaro och kapacitetsuppbyggnad i Arktis

Arktis utgör nu ett kärnintresse i Kanadas nationella säkerhets- och försvarspolitik, vilket återspeglas i en rad omfattande och resurskrävande initiativ. I mars 2025 presenterade premiärminister Carney nya satsningar för att stärka Kanadas grepp om de norra territorierna och etablera en mer uthållig militär närvaro året runt. Nästan 420 miljoner CAD avsattes för att öka de kanadensiska väpnade styrkornas operativa kapacitet i norr, inklusive personalökningar, utökad övningsverksamhet och förbättrad underrättelse- och informationssamordning med allierade.¹³¹

Ett parallellt utvecklingsspår är fördjupat samarbete med urfolk och nordliga samhällen. Carneys regering har kombinerat militära satsningar med socioekonomiska initiativ i Nunavut, Yukon och Northwest Territories, i syfte att stärka lokala ekonomier, öka statlig närvaro och legitimera Kanadas suveränitetsanspråk, samtidigt som försoningsprocessen med First Nations, Inuit och Métis fördjupas.

En hörnsten i denna utveckling är moderniseringen av NORAD. Kanada har avsatt cirka 38,6 miljarder CAD över 20 år för att uppgradera övervakning, ledning och kontroll, kommunikationssystem, luft- och marina resurser samt infrastruktur vid nordliga baser och framgrupperade lägen. Detta utgör den största uppgraderingen av NORAD:s kapacitet på nära fyra decennier och inkluderar både nya rymdbaserade sensorer och modernisering av befintliga system som North Warning System. Över 1 000 av den kanadensiska försvarsmaktens personal är direkt knutna till NORAD-uppgifter.¹³²

128 Government of Canada, *Canada's Arctic Foreign Policy*; U.S. Department of State, *Joint Statement on Creation of Joint Task Force to Negotiate Beaufort Sea Boundary*, 24 September 2024.

129 Vincent Rigby och Lawrence Herman, *Trump, Greenland and the Arctic – Is Canada on the Menu?*, Canadian Global Affairs Institute, February 2026.

130 Isoleringen av Ryssland i Arktiska rådet är inte fullständig. Ett begränsat samarbete fortgår, främst inom forskning och tekniska frågor, vilka är utformade för att undvika behovet av politiska högnivåmöten.

131 Prime Minister of Canada, *Prime Minister Carney Strengthens Canada's Security and Sovereignty*, 18 March 2025.

132 Government of Canada, *NORAD Modernization Project Timelines*.

Ett centralt delprojekt inom denna modernisering är Arctic Over-the-Horizon Radar (A-OTHR), ett långgräckviddigt sensorsystem för tidig varning och övervakning av luft- och sjöhot i de arktiska ansatsområdena. Projektet beräknas kosta 6–6,9 miljarder CAD över två decennier och genomförs i nära samarbete med Australien samt i teknisk koordinering med USA, för att säkerställa interoperabilitet inom det nordamerikanska luft- och rymdförsvaret. Systemet förväntas nå full operativ förmåga under det tidiga 2030-talet.¹³³

Parallellt med NORAD-moderniseringen har Carneys regering lanserat ett bredare program för transport-, energi- och försvarsinfrastruktur i Arktis. Programmet, som omfattar investeringar på över 40 miljarder CAD, syftar till att stärka både den militära närvaron och den ekonomiska och samhälleliga utvecklingen i norr.¹³⁴ Investeringarna omfattar bland annat flyg- och försvarsanläggningar i Yellowknife, Inuvik, Iqaluit och Goose Bay samt nya logistiska stöd- och försörjningsnoder för att möjliggöra snabbare förflyttningar, bättre försörjning och mer uthålliga militära operationer året runt i Arktis.¹³⁵

Satsningarna har samtidigt en tydlig dual-use-dimension. Modernisering av flygplatser, vägar, hamnar, energiförsörjning och digital infrastruktur syftar inte enbart till att stärka den militära handlingsfriheten utan också till att förbättra förbindelserna mellan nordliga samhällen och övriga Kanada. Särskilt betydelsefulla är projekten Mackenzie Valley Highway samt Grays Bay Road and Port och Arctic Economic and Security Corridor, vilka ska knyta samman avlägsna regioner med nationella transportnät och ge tillgång till en djuphavshamn vid Grays Bay i Norra ishavet. Infrastrukturutbyggnaden är därmed nära kopplad till Kanadas ambition att utveckla kritiska mineralresurser,

stärka de nordliga territoriernas ekonomiska bärkraft och samtidigt befästa statlig närvaro och suveränitet i Arktis.¹³⁶

Kanada har även intensifierat sin militära aktivitet genom större operationer. Ambitionsnivån i Operation NANOOK – den kanadensiska försvarsmaktens signaturoperation i Arktis, bestående av en serie omfattande aktiviteter utformade för att öva försvaret av landets norra regioner – har successivt höjts. Kanada har även en ledande roll i Natos *enhanced Vigilance Activity Arctic Sentry* och deltar regelbundet i övningar såsom USA-ledda *ARCTIC FORGE* och norskledda *COLD RESPONSE*, där kanadensiska och allierade styrkor tränar gemensamt under arktiska förhållanden.¹³⁷ Dessa operationer har både praktiska och strategiska syften: de utvecklar operativa förmågor under arktiska förhållanden och signalerar samtidigt närvaro, interoperabilitet och beredskap.

Utöver de militära satsningarna har Kanada engagerat sig i industriella och logistiska samarbeten, såsom ICE Pact med USA och Finland, för att stärka kapaciteten att bygga och underhålla isbrytare – en kritisk förmåga i ett Arktis präglad av ökad strategisk konkurrens.¹³⁸

Sammantaget har Kanadas arktiska politik under 2020-talet förskjutits från ett i huvudsak normativt och samarbetsinriktat ramverk till ett mer uttalat säkerhetspolitiskt och strategiskt orienterat projekt. Utvecklingen speglar både den tilltagande stormaktskonkurrensen och en inhemsk omprioritering, där Arktis allt tydligare framträder som en central nod i Kanadas nationella säkerhets- och försvarsstrategi.

Att stärka kapaciteten i Arktis är en förutsättning för att hävda suveränitet, bevara handlingsutrymme och upprätthålla inflytande över det nordamerikanska kontinentala försvaret samt minska risken för ett mer ensidigt eller oförutsägbart amerikanskt agerande i regionen.

133 Prime Minister of Canada, *Prime Minister Carney Reinforcing Canada's Security and Sovereignty in the Arctic*, 18 March 2025.

134 Prime Minister of Canada, *Prime Minister Carney announces ambitious new plan to defend, build, and transform the North*, 12 March 2026.

135 Kanadas satsningar omfattar flera olika typer av militär infrastruktur i Arktis. *Forward Operating Locations (FOLs)* är etablerade flyg- och försvarsanläggningar som används för NORAD- och flygoperationer. *Northern Operational Support Hubs (NOSHs)* utgör större regionala logistik- och stödpunkter för försörjning, förhandslagring och operativ uthållighet, medan *Northern Operational Support Nodes (NOSNs)* är mindre stöd- och försörjningsanläggningar avsedda att möjliggöra snabbare utplacering och stöd till militära operationer i avlägsna delar av Arktis. Tillsammans syftar dessa investeringar till att stärka de kanadensiska väpnade styrkornas förmåga att upprätthålla en permanent och uthållig närvaro i norr. Government of Canada, *Northern Operational Support Hubs (NOSH)*.

136 Prime Minister of Canada, *Prime Minister Carney Reinforcing Canada's Security and Sovereignty in the Arctic*, 18 March 2025.

137 Government of Canada, *Domestic and Continental Security*; Government of Canada, *Enhanced Canadian Armed Forces Arctic Operations Reinforce Sovereignty Throughout 2026*, 19 February 2026.

138 Government of Canada, *Icebreaker Collaboration Effort*; Government of Canada, *Memorandum of Understanding Among the Government of Canada, the Government of the Republic of Finland, and the Government of the United States of America Regarding a Trilateral Framework for the Production of Arctic and Polar Icebreakers and Other Capabilities*, 13 November 2024.

3.5 Samlad bedömning

Analysen visar att Kanadas nuvarande relationer och policyval gentemot USA, Europa, den indopacifiska regionen och Arktis i hög grad formas av en spänning mellan strävan efter autonomi, beroende och anpassning. Det är tydligt att Kanadas beroendeförhållande till USA samtidigt utgör landets största strategiska tillgång och dess mest påtagliga strukturella sårbarhet.

Som mellanstor makt med USA som granne saknar Kanada fullt strategiskt oberoende. Landets säkerhet, försvarsförmåga och ekonomiska välbefinnande är djupt sammanvävda med amerikanska säkerhetsstrukturer, institutioner och teknologiska system. Geografi och den asymmetriska maktbalansen har resulterat i långvarigt säkerhetsöverskott, som under lång tid minskat incitamenten att utveckla alternativa säkerhetspolitiska, industriella och teknologiska beroenden. Kanadas omställning utgår således från en position av ovanligt djup integration med USA. Samtidigt visar utvecklingen under senare år att Ottawa allt tydligare söker öka sitt handlingsutrymme genom selektiv diversifiering – inte genom att bryta med USA, utan genom att minska sårbarheter och skapa fler strategiska alternativ.

Samspelet – men också spänningarna – mellan landets tre strategiska kulturer: imperieorientering, kontinentalism och atlantism, sätter ramarna för hur kanadensiska beslutsfattare definierar intressen, tolkar hot och väger olika handlingsalternativ mot varandra. Detta kommer tydligt till uttryck i landets relationer och policyval.

Kontinentalismen förblir den mest grundläggande. Den utgår från att Kanadas säkerhet är oupplösligt knuten till USA genom geografisk närhet, integrerade försvarsstrukturer, försvarsindustriell samverkan och underhållssamarbete. Moderniseringen av NORAD, den djupa integrationen i nordamerikanska försörjningskedjor och det teknologiska beroendet av amerikanska system illustrerar att den kontinentala logiken fortsatt utgör kärnan i Kanadas säkerhetspolitiska orientering. I frågor som rör kontinentalt försvar, strategisk förvarning och Arktis saknar Kanada i praktiken möjlighet att agera frikopplat från Washington.

Samtidigt försöker Ottawa i ökande grad minska riskerna som följer av denna asymmetriska beroendeställning. Här blir atlantismen och delvis imperieorienteringen viktiga analytiska förklaringar. Genom ett fördjupat engagemang i Europa – via Nato, ledarskapet i Lettland, fördjupade bilaterala försvarssamarbeten med Frankrike, Tyskland och de nordiska länderna samt deltagande i europeiska försvarsindustriella initiativ – söker Kanada bygga alternativa nätverk för säkerhet, teknologi

och industriell försörjning. Deltagande i EU:s SAFE-initiativ, användandet av CETA som strategisk plattform samt integration i europeiska försörjningskedjor för avancerad försvarsmateriel och gemensamma upphandlingsarrangemang illustrerar detta. På sikt kan detta skapa alternativa teknologiska och industriella beroenden som ökar Kanadas strategiska handlingsutrymme. Syftet är dock inte strategisk frikoppling från USA, vilket vore orealistiskt, utan att skapa selektiv autonomi genom ökad redundans, större flexibilitet och fler institutionella ankare.

Kanadas starka stöd till Ukraina och den europeiska säkerhetsordningen speglar samtidigt atlantismens fortsatta betydelse i kanadensiskt strategiskt tänkande, liksom en självbild av landet som försvarare av den regelbaserade internationella ordningen, demokratiska värden och internationell rätt. Atlantismen kommer här till uttryck genom Kanadas betoning av multilateralt samarbete, institutionell samordning och kollektiv säkerhet i nära samverkan med europeiska allierade. Samarbeten kring cyber- och informations-säkerhet – inklusive gemensamma övningar, informationsdelning och anpassning till europeiska regelverk – visar att detta normativa engagemang inte enbart är retoriskt, utan också omsätts i operativ och institutionell praktik. Europa framstår i detta avseende som ett strategiskt kompatibelt rum, där Kanadas värdebaserade utrikespolitik kan omsättas utan större normkonflikter.

Ett liknande mönster framträder i Arktis och den indopacifiska regionen. Kanadas skärpta fokus på Arktis handlar om territoriell kontroll, men också om att stärka den egna positionen inom ramen för det nordamerikanska försvaret. Genom att investera i kapacitet, modernisera NORAD och fördjupa samarbetet med nordiska partners försöker Kanada säkerställa att landet förblir en aktiv utformare av den säkerhetspolitiska utvecklingen i norr, snarare än en passiv mottagare av amerikanska beslut. På liknande sätt syftar engagemanget i den indopacifiska regionen till att bredda Kanadas strategiska relationer, minska ekonomiska sårbarheter och positionera landet i framväxande maktcentra, samtidigt som detta sker i nära samordning med USA och övriga allierade.

Denna balansgång illustrerar ett centralt drag i Kanadas säkerhetspolitiska utveckling: autonomi eftersträvas främst genom institutionell inbäddning snarare än genom strategisk distansering. Kanada söker ökat inflytande genom multilaterala institutioner, normativt ledarskap och diversifierade partnerskap, men gör det inom ramar som är förenliga med existerande allianser och etablerade säkerhetsordningar. Detta speglar atlantismens tro på multilaterala lösningar, men

också imperieorienteringens föreställning om Kanada som en aktiv, internationellt orienterad aktör med ansvar att försvara och upprätthålla internationell ordning och stabilitet.

Sammantaget innebär Kanadas strategiska omorientering därför inte ett brott med tidigare traditioner, utan snarare en omkalibrering av balansen mellan dem. Kontinental beroendelogik, atlantisk multilateralism och imperieorienterad global ambition samexisterar fortsatt, men i en ny geopolitisk kontext präglad av stormaktsrivalitet, ekonomisk fragmentering och ökad osäkerhet kring amerikansk långsiktig pålitlighet. Det

övergripande mönstret är tydligt: Kanada försöker diversifiera sig från USA där det är möjligt, men förblir beroende där det är nödvändigt. Kanadas strategi handlar därmed ytterst om att gradvis bredda handlingsutrymmet utan att utmana den kontinentala relation som fortsatt utgör fundamentet för landets säkerhet. Eftersom denna balans mellan autonomi, beroende och institutionell inbäddning ligger i linje med de dominerande dragen i Kanadas strategiska kulturer, talar mycket för att denna selektiva diversifieringsstrategi kommer att präglade kanadensisk säkerhets- och försvarspolitik under de kommande åren.

4. Kanadas försvarsmakt

DEN KANADENSISKA FÖRSVARSMAKTEN STÅR inför betydande utmaningar. Försvaret ska växa och rustas upp, men utgångsläget är svagt och präglad av flera strukturella problem, vilket har belysts i kapitel två. Detta kapitel ger en översikt över den kanadensiska försvarsmaktens struktur, organisation och operativa förmåga. Kapitlet inleds med en redogörelse för den övergripande militära ledningsstrukturen. Därefter behandlas de tre försvarsgrenarna – armén, flottan och flygvapnet. Kapitlet avslutas med en genomgång av Canadian Rangers och deras roll i glesbefolkade och arktiska områden.

4.1 Militär ledningsstruktur

Kanadas militära ledningsstruktur utgår formellt från statschefen, där monarken – representerad av generalguvernören – är överbefälhavare, medan den politiska kontrollen utövas av försvarsministern. Den operativa militära ledningen ligger hos försvarsstabschefen, som ansvarar för att leda de väpnade styrkorna. Försvarsmakten är en enhetlig organisation, där armé, flotta och flygvapen sedan 1968 är organisatoriskt integrerade, trots att deras traditionella identiteter – Royal Canadian Navy, Canadian Army och Royal Canadian Air Force – består.

Över dessa försvarsgrenar verkar ett antal gemensamma operativa och funktionella kommandon som speglar Kanadas satsning på modernisering och samordning. Canadian Joint Operations Command (CJOC), bildat 2012, ansvarar för att planera och genomföra alla nationella och internationella insatser.

Den mest betydelsefulla förändringen på senare tid är etableringen av Canadian Joint Forces Command (CJFC) i november 2025. Djupt influerat av USA, Storbritannien och i synnerhet Australien samlar och integrerar CJFC gemensamma förmågor över hela försvarsmakten, däribland logistik, sjukvård, underrättelsefusion, obemannade system samt integrerat luft- och robotförsvar. Därmed skapas en tydligare uppdelning

mellan å ena sidan operativ verksamhet (CJOC) och å andra sidan utveckling, integration och uthållighet av stridskrafternas förmågor (CJFC).¹³⁹

Skapandet av CJFC ligger i linje med moderna teorier om gemensamma och multidomänoperationer, där integration av land-, sjö-, luft-, cyber- och rymdoperationer ses som avgörande för effektivitet i högintensiva konflikter. Det beskrivs också som ett betydelsefullt steg i den transformation som påbörjades 2005 med målet att göra försvarsmakten mer insatsorganiserad snarare än administrativ.¹⁴⁰ Ett av de första stegen var bildandet av Canadian Special Operations Forces Command för att leda specialförband för uppgifter såsom kontraterorism och underrättelseinhämtning.

Premiärministern ingår inte i den formella operativa ledningsstrukturen, men spelar likväl en avgörande roll i den övergripande ledningsstrukturen. Som regeringschef leder premiärministern den politiska beslutsprocess som fastställer försvarspolitik, budgetramar och internationella insatser. Därmed avgör den politiska nivån vad militären ska göra, medan den militära ledningen ansvarar för hur uppgifterna genomförs. Detta speglar den grundläggande principen om civil kontroll över militären, samtidigt som den operativa autonomin bibehålls inom den militära kommandokedjan.

Ett svagt utgångsläge

Kanada står inför en omfattande och långsiktig upprustning av sin försvarsmakt, med ambitionen att expandera styrkestrukturen, genomföra organisatoriska reformer och anskaffa en rad nya, avancerade vapensystem. Detta utgör en strategiskt nödvändig men samtidigt mycket komplex omställning, som förutsätter uthållig politisk vilja, stabil finansiering och konsekvent ledarskap över tid. Utgångsläget är dock svagt. Under lång tid har försvarsbudgeten varit låg i förhållande till ambitioner och organisationens storlek, vilket har resulterat i en

¹³⁹ Denna reform resulterar även i att Kanadas försvarsmakt i ökande utsträckning liknar Storbritanniens och Australiens försvarsmakter.

¹⁴⁰ Michael K. Jeffery, *Inside Canadian Forces Transformation: Institutional Leadership as a Catalyst for Change* (Kingston, ON: Canadian Defence Academy Press, 2009).

strukturell underfinansiering som manifesteras i flera centrala brister.¹⁴¹

Materielsystemen är i många fall ålderstigna, vilket påverkar både operativ tillgänglighet och förmåga, samtidigt som underhållskostnaderna ökar.¹⁴² Parallellt har investeringar i infrastruktur varit otillräckliga; flera baser är i dåligt skick och boendeförhållandena för personalen är ofta undermåliga.¹⁴³ Dessa faktorer har en negativ inverkan på moralen, där undersökningar visar att enbart omkring 30 procent av personalen upplever att försvarsmakten erbjuder en rimlig livskvalitet – långt under uppsatta mål.

Den låga moralen, tillsammans med en rad andra faktorer, har lett till stora rekryterings- och kvarhållningsproblem, vilket i sin tur har skapat ett betydande gap mellan den planerade styrkestrukturen och den faktiska bemanningen.¹⁴⁴ Kanada upprätthåller en helt frivillig yrkesarmé (all-volunteer force) och har inte haft värnplikt sedan 1940-talet, vilket gör personalförsörjningen mer kostsam och beroende av kontinuerlig rekrytering samt förmågan att behålla personal. Personellt har de kanadensiska väpnade styrkorna en auktoriserad styrka på cirka 71 500 reguljära soldater, 30 000 reserver samt omkring 5 600 Rangers. I praktiken ligger bemanningen dock lägre: den reguljära styrkan uppgår till ungefär 65 000 personer, medan reserven understiger målsättningen.

Detta underskott har påtagliga konsekvenser för den operativa förmågan och påverkar såväl beredskap som långsiktig uthållighet och möjligheten att genomföra större operationer. De senaste åren 2023–2025 bedöms även att runt hälften av flottans och flygvapnets plattformar och arméns centrala system inte uppfyller kraven för utbildning och beredskap.¹⁴⁵ Detta innebär att stora delar av försvarsmakten i praktiken har begränsad användbarhet i högre beredskapslägen,

vilket skapar en negativ spiral där bristande tillgänglighet ytterligare försvårar utbildning, övning och förmågeuppbyggnad.¹⁴⁶

Därtill kommer institutionella och politiska utmaningar. Upphandlingar har ofta försenats till följd av komplexa beslutsprocesser, vilket ytterligare fördröjer moderniseringen (se kap. 5). Samtidigt innebär Kanadas geografiska och politiska struktur – en starkt decentraliserad stat med regionalt organiserade stridskrafter – att försök till centralisering och effektivisering möter betydande praktiska och politiska hinder, och i vissa fall delvis har rullats tillbaka.¹⁴⁷

Den kanadensiska försvarsmakten präglas av starka regionala och interna identiteter, vilka både utgör en tillgång och en begränsning i reformarbetet. Armén kännetecknas av en djupt rotad regementskultur, där förband inte enbart är militära enheter utan även bär upp starka regionala och språkliga identiteter.¹⁴⁸ Detta stärker sammanhållning och operativ effektivitet på lägre nivåer, men kan samtidigt skapa institutionell tröghet och motstånd mot förändringar som uppfattas hota etablerade traditioner. Liknande mönster återfinns i flottan som präglas av en historisk och kulturell uppdelning mellan Atlant- och Stillehavskusten. Även flygvapnet har tydliga språkliga och regionala identiteter, exempelvis mellan engelskspråkiga enheter och den frankofona miljön i Bagotville, Quebec.

Denna kulturella komplexitet försvårar inte bara organisatoriska reformer, utan påverkar även pågående förändringsinitiativ kopplade till rekrytering och värdegrund. Statens ambition att bredda rekryteringsbasen och främja mångfald och inkludering – exempelvis genom förändrade uniformsbestämmelser och mer flexibla normer 2022 – har mötts av blandade reaktioner inom organisationen.¹⁴⁹ För vissa representerar detta en nödvändig modernisering, medan andra uppfattar

141 Andrew Latham, "Canada's Military Is Slowly Rotting Away," 1945, 27 April 2025.

142 Andrew Latham, "Why Canada's Air Force Is Falling Apart (and How to Fix It)," 1945, 13 January 2025.

143 Office of the Auditor General of Canada, *National Defence Is Not Managing Housing to Meet the Needs of the Canadian Armed Forces*, 21 October 2025; Office of the Auditor General of Canada, *Report of the Auditor General of Canada to the Parliament of Canada: Housing Canadian Armed Forces Members*, 21 October 2025.

144 Aaron D'Andrea, "Canada's Military Facing 'Death Spiral' on Recruitment, Minister Says," *Global News*, 7 March 2024.

145 Department of National Defence and Canadian Armed Forces, *Departmental Results Report 2023–24*; Department of National Defence and Canadian Armed Forces, *Departmental Results Report 2024–25*.

146 Philippe Lagassé and Justin Massie, "Don't Count on Us: Canada's Military Unreadiness," *War on the Rocks*, 11 April 2024.

147 Det tydligaste exemplet är det kraftiga motstånd som 1968 års reform för att centralisera försvarsmakten mötte, samt hur delar av reformen över tid gradvis har rullats tillbaka. Douglas L. Bland, *The Administration of Defence Policy in Canada, 1947–1985* (Kingston, ON: Ronald P. Frye & Company, 1987); Paul Hellyer, *Damn the Torpedoes: My Fight to Unify Canada's Armed Forces* (Toronto: McClelland & Stewart, 1990). Försvarsreformerna under Laurier-eran, särskilt under åren kring 1908, mötte i flera avseenden ett liknande motstånd. Desmond Morton, *A Military History of Canada*, 5th ed. (Toronto: McClelland & Stewart, 2007); Carl Berger, *The Sense of Power: Studies in the Ideas of Canadian Imperialism, 1867–1914* (Toronto: University of Toronto Press, 1970).

148 Princess Patricia's Canadian Light Infantry, The Royal Canadian Regiment och Royal 22e Régiment är goda exempel på detta.

149 Government of Canada, Department of National Defence, *Updated Dress Instructions Promote Respect, Diversity and Inclusiveness*, 6 September 2022.

det som ett avsteg från militära traditioner och professionalism.¹⁵⁰ Samtidigt har återkommande skandaler kopplade till ledarskap, sexuella trakasserier och extremistiska uttryck underminerat förtroendet för den högre ledningen och förstärkt bilden av en organisation i behov av djupgående kulturell förändring.¹⁵¹

Sammantaget innebär detta att Kanadas försvars-satsning inte enbart är en fråga om ökade resurser och ny materiel, utan i hög grad också är en institutionell och kulturell transformationsprocess. Kombinationen av materiella brister, personalproblem, och starka interna identiteter gör att reformarbetet riskerar att bli både långdraget och konfliktfyllt, trots en tydligare strategisk riktning.

4.2 Armén

Armén utgör den kanadensiska försvarsmaktens landkomponent och har en divisionsbaserad ledningsstruktur som omfattar fem geografiskt organiserade divisioner samt en operativ insatsledning. Inom denna struktur utgör tre reguljära mekaniserade brigader med i stort sett likartad uppbyggnad kärnan i den operativa förmågan, understödda av regionala förband och reserven.

1:a divisionen, baserad i Kingston, Ontario, fungerar som ett snabbt insatsberett operativt högkvarter med ansvar för att leda internationella insatser och större nationella krishanteringsoperationer. Divisionen är inte en stridande formation utan har en renodlad lednings- och samordningsfunktion.

De territoriella divisionerna – 2:a–5:e divisionen – ansvarar för att generera, stödja och leda arméförband inom sina respektive geografiska områden, samtidigt som de utgör en länk mellan reguljära förband och reserven.

2:a divisionen, med ansvar för Québec, utgör arméns frankofona kärna och omfattar 5:e mekaniserade brigadstridsgruppen (Canadian Mechanized Brigade Group, 5 CMBG) i Valcartier. 3:e divisionen, som täcker västra Kanada, inkluderar 1:a mekaniserade

brigadstridsgruppen (1 CMBG), baserad i Edmonton och Shilo, med tyngdpunkt på tyngre förband och återkommande bidrag till Natos framskjutna närvaro. 4:e divisionen, med ansvar för Ontario, omfattar 2:a mekaniserade brigadstridsgruppen (2 CMBG) i Petawawa, som utgör en central komponent för snabbinsatsförmåga och hög beredskap. 5:e divisionen, som täcker Atlantprovinserna, saknar en reguljär mekaniserad brigad och är i stället mer inriktad på lätta förband, nationella operationer och en större andel reservförband.

De tre reguljära mekaniserade brigaderna – 1, 2 och 5 CMBG – utgör arméns huvudsakliga stridskraft och är uppbyggda kring mekaniserat infanteri, pansar, artilleri, ingenjörsförband och logistikresurser. I praktiken innebär detta att armén kan upprätthålla en rotationsmodell där en mekaniserad brigad hålls insatsberedd för internationell utplacering, en brigad befinner sig i återhämtning och regenerering, medan en tredje brigad är under utbildning och förberedelser.

Under de senaste decennierna har armén varit utformad för så kallad "contribution warfare", där fokus legat på att bidra med mindre, högkvalitativa styrkor till multinationella insatser snarare än att självständigt genomföra storskaliga krigsoperationer.¹⁵² Denna inriktning har skapat tydliga begränsningar. Trots hög professionalism är armén i dagsläget främst dimensionerad för insatser på stridsgruppsnivå (cirka 1 000 soldater) och saknar i stor utsträckning den uthållighet, massa och de system som krävs för långvariga högentensiva operationer. Förmågan att självständigt sätta upp och vidmakthålla en fullt fungerande brigad (cirka 5 000 soldater) – än mindre en division (cirka 15 000 soldater) – är mycket begränsad, särskilt vad gäller luftför-svar, långgräckviddig bekämpning, sensorer och logistiskt djup.¹⁵³

Ökande stormaktsrivalitet, som åter satt fokus på storskalig konventionell krigföring, gör dessa brister mer akuta. Parallellt förändrar teknologiska genombrott krigföringens karaktär. För Kanada tillkommer en växande strategisk utmaning i takt med att Arktis kräver en mer uthållig och trovärdig militär närvaro.

150 Murray Brewster, "'Large Proportion' of Military Disliked Relaxed Rules on Personal Grooming, Survey Finds," *CBC News*, 2 July 2024; David Pugliese, "General Told 'Woke' Dress Code Retreat Improved Troop Morale," *Ottawa Citizen*, 5 December 2024.

151 Government of Canada, *Dishonoured Legacy: The Lessons of the Somalia Affair. Report of the Commission of Inquiry into the Deployment of Canadian Forces to Somalia* (Ottawa: Public Works and Government Services Canada, 1997); Sherene H. Razack, *Dark Threats and White Knights: The Somalia Affair, Peacekeeping, and the New Imperialism* (Toronto: University of Toronto Press, 2004); Minister of National Defence Advisory Panel on Systemic Racism and Discrimination with a Focus on Anti-Indigenous and Anti-Black Racism, LGBTQ2+ Prejudice, Gender Bias, and White Supremacy, *Final Report* (Ottawa: Department of National Defence, 2020); Louise Arbour, *Report of the Independent External Comprehensive Review of the Department of National Defence and the Canadian Armed Forces*, 20 May 2022.

152 Kanadensiska armén använder begreppet Major Combat Operations (MCO) i detta sammanhang. Government of Canada, *Inflection Point 2025: Canadian Army Modernization*, 2025.

153 Government of Canada, *Inflection Point 2025*; Government of Canada, *The Canadian Army Modernization Strategy: Advancing with Purpose*, 4th ed., 2020.

Mot denna bakgrund genomgår armén en omfattande omställning, där tyngdpunkten förskjuts från små, modulära bidrag till större och mer sammanhållna förband. En central del i denna omorganisation är ambitionen att gruppera de reguljära förbanden i en mer sammanhållen divisionsstruktur, där brigader inte längre ses som isolerade enheter utan som delar av en större förbandsstruktur. Målet är att kunna verka på divisionsnivå – den lägsta nivå där moderna multi-domänsoperationer fullt ut kan integreras och upprätthållas över tid.¹⁵⁴ Samtidigt eftersträvas en mer differentierad styrkestruktur med lätta, medeltunga och tunga förband för att skapa flexibilitet över hela konfliktspektrumet. Armén centraliserar samtidigt sin stridsvagnspark av Leopard 2 till 1 CMBG i Edmonton, där underhåll och stödresurser konsolideras.¹⁵⁵

Omställningen omfattar även en storskalig materiell och teknologisk satsning. Prioriterade områden inkluderar återuppbyggnad av markbaserat luftförsvar, utveckling av långsträckt precisionsbekämpning, modernisering av indirekt eld (inklusive självgående artilleri och raketartilleri), samt investeringar i obemannade system och sensornätverk. Armén satsar även på digitalisering och nya ledningssystem, vilka ska möjliggöra snabbare och mer integrerade beslutsprocesser. Särskild vikt läggs också vid arktisk rörlighet och uthållighet, där nya plattformar och anpassad utrustning ska stärka förmågan att operera i extrema miljöer (se kap. 5). Parallellt planeras även en betydande personalökning

fram till 2040 för att möjliggöra denna ambitionshöjning. Målet är att fram till 2040 stärka armén med cirka 8 500 soldater i den reguljära styrkan och ytterligare 8 500 i reserven.¹⁵⁶

Armén står dock inför betydande utmaningar, och det kommer att ta tid innan dessa satsningar får genomslag. Personalbrist och rekryteringssvårigheter begränsar redan möjligheterna att bemanna förband och upprätthålla tillräcklig utbildningsvolym. Materiella brister, såsom otillräckliga ammunitionslager och åldrande system, påverkar beredskap och uthållighet, medan långa och komplexa anskaffningsprocesser riskerar att skapa förmågeglapp mellan äldre och nya system. Därtill medför beroendet av globala leveranskedjor sårbarheter i försörjningen av kritisk materiel.

Även organisatoriska och ekonomiska faktorer är av betydelse. Omställningen till divisionsnivå kräver omfattande investeringar i logistik, ledning och understöd, samtidigt som budgetrestriktioner och prioriteringar kan begränsa genomförandet. Institutionella och kulturella faktorer – såsom starka regementsidentiteter – kan dessutom försvåra nödvändiga strukturförändringar.¹⁵⁷

Sammanfattningsvis befinner sig den kanadensiska armén i en genomgripande transformation från en relativt lätt, insatsorienterad styrka till en mer robust och skalbar krigsorganisation som kan hantera den nya hotbilden, men genomförandet är förknippat med betydande strukturella, materiella och personella utmaningar.

Tabell 4.1 Armén – större materielsystem

Armén – större materielsystem		
Typ/Funktion	System	Antal
Stridsvagn	Leopard 2	74 fordon
Stridsfordon (hjulburet)	LAV 6	558 fordon
Artillerisystem (bogserat)	M777 Howitzer (155 mm)	33 pjäser
Pansarterrängbil	Tactical Armoured Patrol Vehicle (TAPV)	484 fordon
Medeltungt logistikfordonssystem	Medium Support Vehicle System (MSVS)	1 561 fordon
Tungt logistikfordonssystem	Heavy Logistics Vehicles Wheeled (HLVW)	686 fordon

Källa: Kanadas försvarsdepartement

¹⁵⁴ Government of Canada, *Inflection Point 2025*.

¹⁵⁵ Allan Joyner, "Tank Centralization: A Bridge to the Army's Future Armoured Capability," *Canadian Army Today*, 10 September 2025.

¹⁵⁶ Government of Canada, *Inflection Point 2025*.

¹⁵⁷ Donna Winslow, "Misplaced Loyalties: The Role of Military Culture in the Breakdown of Discipline in Two Peace Operations," *Journal of Military and Strategic Studies* 6, no. 3 (Spring 2004).

4.3 Flottan

Royal Canadian Navy (RCN) utgör den kanadensiska försvarsmaktens maritima komponent och ansvarar för sjöövervakning, sjökontroll, skydd av Kanadas kust- och havsområden samt stöd till internationella operationer. Flottan har cirka 8 500 sjömän i aktiv tjänst och är operativt organiserad kring två huvudsakliga flottor – Maritime Forces Atlantic (MARLANT), med bas i Halifax, Nova Scotia, och Maritime Forces Pacific (MARFAC), med bas i Esquimalt, British Columbia – vilka ansvarar för att generera och leda marina styrkor inom sina respektive geografiska områden. Därutöver finns en nationell marin reserv med omkring 4 000 sjömän, med högkvarter i Quebec City, samt 24 Naval Reserve Divisions som fungerar som lokala rekryterings- och utbildningscentra spridda över landet.¹⁵⁸

Flottan omfattar en kombination av ytstridsfartyg, ubåtar samt stöd- och försörjningsfartyg. Kärnan i ytstridsförmågan utgörs av Halifax-klassens fregatter, designade för ubåtsjakt, begränsat luftförsvar och eskortuppdrag, samt Victoria-klassens ubåtar, som bidrar till underrättelseinhämtning och undervattensskriföring. Därtill tillkommer kustnära patrullfartyg och nyare arktiska/offshore patrullfartyg, vilka stärker närvaron i Kanadas nordliga och kustnära områden.

Historiskt har flottan, liksom övriga delar av den kanadensiska försvarsmakten, varit inriktad på att bidra till multinationella operationer, framför allt inom Nato, snarare än att upprätthålla en fullt självständig nationell sjökrigsförmåga. Detta har inneburit ett fokus på högkvalitativa men begränsade styrkebidrag, ofta i form av enstaka fartyg integrerade i allierade marinstridskrafter. Kanada deltar aktivt i Natos stående marina styrkor, med fartyg och personal som regelbundet roterar i Standing NATO Maritime Groups 1 och 2 (SNMG1-2) och fungerar ibland som flaggskepp. Kanada deltar även aktivt i Standing NATO Mine Countermeasures Groups 1 och 2 (SNMCMG1-2).

Denna inriktning har medfört strukturella begränsningar. Flottan är tunt spridd över flera samtidiga uppdrag i olika riktningar, vilket försvårar koncentration av styrkan.¹⁵⁹ Förmågan och uthålligheten att genomföra längre och mer intensiva operationer är begränsad. Bristande luftförsvarskapacitet och begränsad tillgång till logistik- och stödfartyg påverkar förmågan att verka självständigt över tid. Flottan är därför starkt beroende av allierat samarbete.

Därtill är fartygsbeståndet delvis ålderstiget, särskilt ubåtar och vissa stödplattformar. Samtidigt ställer den förändrade säkerhetsmiljön högre krav på flottan. Stormaktskonkurrens i Nordatlanten och Arktis kräver ökad närvaro, övervakning och sjökontroll. Skydd av sjöförbindelser och kritisk infrastruktur, såsom undervattenskablar och energiflöden, har blivit allt viktigare. Parallellt förändrar teknologiska framsteg, inklusive obemannade system och avancerade sensorer, den maritima operativa miljön och gör den mer informationsintensiv.

Mot denna bakgrund genomgår flottan en omfattande modernisering. De centrala satsningarna är Canadian Surface Combatant-programmet, där nya ytstridsfartyg ska ersätta både fregatter och jagare och ge en betydligt förbättrad förmåga inom luftförsvar, ubåtsjakt och långgräckviddig bekämpning, samt förnyelsen av ubåtsflottan som inkluderar upp till tolv nya ubåtar (se kap. 5). Parallellt har nya arktiska och offshore-patrullfartyg samt försörjningsfartyg införts för att stärka uthålligheten i både nordliga och internationella operationer. Moderniseringen omfattar även digitala ledningssystem, förbättrad sensorkapacitet och integration i multi-domänoperationer tillsammans med land- och luftstyrkor.

Trots satsningarna kvarstår betydande utmaningar. Personalbrist och svårigheter att bemanna fartyg påverkar operativ tillgänglighet, medan underhållsbehovet för äldre plattformar binder resurser och minskar flexibiliteten. Förseningar i stora materielprojekt, särskilt fartygsbyggnad, riskerar att skapa förmågegap, inte minst i ubåtsförmågan. Begränsad nationell varvsindustri och sårbara globala leveranskedjor försvårar både nyanskaffning och underhåll. Dessutom är infrastrukturen vid de två huvudbaserna i Halifax och Esquimalt otillräcklig och delvis föråldrad, med begränsad torrdockkapacitet, otillräckliga boendeförhållanden och bristande stödfunktioner, vilket påverkar såväl beredskap som moral.

Sammanfattningsvis befinner sig flottan i en övergångsfas – från en relativt begränsad Nato-inriktad struktur till en mer kapabel och uthållig marin styrka. Moderniseringen syftar till att stärka kontrollen över havsområden, skyddet av nationella intressen och förmågan att bidra till högintensiva operationer tillsammans med allierade, men genomförandet präglas av betydande materiella, personella och industriella utmaningar.

¹⁵⁸ Reserven kan delas in i två huvudsakliga kategorier: Primary Reserve, som består av personal som tjänstgör deltid och kan aktiveras för heltidstjänst vid behov, samt Supplementary Reserve, som utgörs av tidigare yrkesmilitärer som kan kallas in vid nationella nödlägen.

¹⁵⁹ Government of Canada, *Current Operations List*, 6 June 2026.

Tabell 4.2 Flottan – större materielsystem

Flottan – större materielsystem		
Typ/Funktion	System/Klass	Antal
Fregatt (multi-role, ASW)	Halifax-klass	12 fartyg
Ubåtssystem (konventionell SSK)	Victoria-Klass	4 ubåtar
Arktiskt patrullfartyg	Harry DeWolf-klass	6 fartyg
Kust-/Minröjnings- och patrullfartyg	Kingston-klass	12 fartyg
Stödfartyg (logistik)	Resolve-klass	1 fartyg (inhyrd)
Underhålls- och bunkerfartyg (AOR)	Protecteur-klass	1–2 fartyg

Källa: Kanadas försvarsdepartement

4.4 Flygvapnet

Royal Canadian Air Force (RCAF) utgör försvarsmaktens luftoperativa komponent och ansvarar för luftförsvar, strategisk transport, övervakning samt stöd till gemensamma operationer. Flygvapnet har cirka 14 000 personer i aktiv tjänst och är organiserat kring i tre Air Divisions, vilka utgör flygvapnets överordnade ledningsnivåer, samt RCAF Aerospace Warfare Centre, med totalt 15 flygflottiljer strategiskt placerade över hela Kanada. Vid vissa flottiljer fungerar flottiljchefen även som chef för den lokala militärbasen, vilket skapar en nära koppling mellan operativ verksamhet och basdrift.

1 Canadian Air Division (1 CAD) utgör flygvapnets operativa högkvarter och ansvarar för ledning, generering och insats av luftstridskrafter såväl nationellt och internationellt. Divisionen är baserad i Winnipeg, Manitoba, och befälhavaren innehar flera centrala roller, bland annat som Commander of Canadian NORAD Region, Joint Force Air Component Commander och Commander of Search and Rescue Region Trenton.

2 Canadian Air Division, också baserad i Winnipeg, Manitoba, fungerar som nav för utbildning och träning, med ansvar för hela flygvapnets utbildningskedja. 3 Canadian Space Division (CSD), baserad i Ottawa, stödjer operationer och ansvarar för rymdeffekter i försvarsdepartementets och försvarsmaktens gemensamma rymdprogram, DND/CAF:s Joint and Combined Space Program. Programmet omfattar bland annat rymdlägesbild, satellitbaserad övervakning, positionering, navigering och tidssystem samt säker satellitkommunikation. RCAF Aerospace Warfare Centre i Trenton fungerar som flygvapnets innovations- och transformationsnav, med uppdraget att utveckla och modernisera luft- och rymdförmågan för framtida operationer.

Flygvapnet driver för närvarande fyra operativa jaktflygskvadroner, vilka närmast motsvarar svenska stridsflygdivisioner, samt en operativ träningsskvadron. Förbanden är huvudsakligen utrustade med CF-188

Hornet och grupperade vid 3 Wing Bagotville respektive 4 Wing Cold Lake.

Historiskt har flygvapnet varit inriktat på expeditionära insatser och internationellt stöd snarare än uthålligt nationellt luftförsvar mot kvalificerade motståndare. Även om flygvapnets strategi från 2023 fortfarande betonar expeditionär kapacitet, har fokus under 2024–2026 i ökad utsträckning förskjutits mot att stärka nationellt och kontinentalt försvar, vilket leds av flygvapnets nyinrättade NORAD-Continental Defence Modernization Office.

Den tidigare inriktningen har skapat strukturella begränsningar. En stor del av flygplansflottan är ålderstigen, särskilt inom stridsflyg och spaningsflyg, och förmågan att upprätthålla kontinuerlig beredskap över Kanadas stora geografiska yta är begränsad. Samtidigt är flygvapnet starkt beroende av samarbetet inom NORAD med USA, vilket historiskt har minskat behovet av helt självständig nationell kapacitet men samtidigt skapat strategiska beroenden.

Den förändrade säkerhetsmiljön har ökat kraven på flygvapnet. Ökad militär aktivitet från Ryssland och Kina, särskilt i Arktis, ställer högre krav på incidentberedskap och övervakning. Erfarenheter från moderna konflikter visar tydligt vikten av integrerat luftförsvar, precisionsbekämpning och informationsöverlägsenhet. Flygvapnets roll i multi-domänoperationer, där luft, rymd och cyber integreras, blir alltmer central för att säkerställa både effektivitet och uthållighet i framtida operationer.

Mot denna bakgrund genomgår RCAF en omfattande modernisering. Den mest betydelsefulla satsningen är anskaffningen av F-35 Lightning II genom Future Fighter Capability Project, som successivt ersätter den åldrande CF-18-flottan. Parallellt moderniseras transport- och tankflyg. Satsningar görs även på luftburen stridsledning, övervakning, och underrättelseförmåga (se kap. 5). NORAD-moderniseringen är central, med investeringar i nya radarsystem, sensornätverk och ledningssystem för att möta hot från kryssningsrobotar och hypersoniska vapen. Digitalisering och förbättrad

ledning och kontroll syftar till att integrera flygstriidskrafter i ett bredare multi-domänkoncept, vilket möjliggör snabbare beslutsfattande och mer effektiva operationer.

Trots dessa satsningar kvarstår betydande utmaningar. Personalbrist, särskilt bland piloter och tekniker, påverkar tillgängligheten av flygande system. Underhåll av äldre plattformar är omfattande och kostsamt, vilket begränsar operativ kapacitet. Långa upphandlingsprocesser riskerar att försena införandet av nya system, och beroendet av allierade, framför allt USA, kvarstår inom kritiska områden som luftförsvar och underrättelse. Kanadas stora geografiska utsträckning, särskilt

Arktis, ställer höga krav på basstruktur, logistik och uthållighet, samtidigt är infrastrukturen vid flera baser föråldrad och i bristfälligt skick, vilket påverkar såväl beredskap som moral.

Sammanfattningsvis befinner sig RCAF i en transformation från en expeditionär och begränsad kapacitet till en mer robust, skalbar och teknologiskt avancerad luftmakt. Moderniseringen syftar till att stärka både nationellt luftförsvar och förmågan att verka i högintensiva konflikter tillsammans med allierade, men genomförandet präglas av betydande personella, materiella och strategiska utmaningar.

Tabell 4.3 Flygvapnet – större materielsystem

Flygvapnet – större materielsystem		
Typ/Funktion	System	Antal
Jaktflyg (multi-role)	CF-188 Hornet	89 flygplan
Maritimt patrullflyg / ISR	CP-140 Aurora	11 flygplan
Taktiskt transportflyg	CC-130J/H Hercules	17 CC-130J och 12 CC-130H
Strategiskt transportflyg	CC-177 Globemaster III	5 flygplan
Maritim helikopter	CH-148 Cyclone	26–27 helikoptrar
Taktisk transporthelikopter	CH-146 Griffon	82 helikoptrar
Medeltung transporthelikopter	CH-147F Chinook	14 helikoptrar

Källa: Kanadas försvarsdepartement

Karta 4.1 Kanadas försvarsmakts militära installationer.

Källa: Kanadas försvarsdepartement.

4.5 Rangers

Canadian Rangers är en särskild del av arméreserven och utgör en nyckelkomponent i Kanadas territoriella kontroll och suveränitetsutövning i glesbefolkade, avlägsna och svårtillgängliga områden, särskilt i Arktis. Styrkan, omtalad som nationens ögon och öron i norr, bildades 1947 och omfattar drygt 5 000 medlemmar utspridda i runt 200 samhällen. Denna spridning är central för att möjliggöra kontinuerlig närvaro i områden där reguljära förband har begränsad räckvidd.¹⁶⁰

Organisationsstrukturen är territoriellt baserad, och styrkan är uppdelad i fem regionala Canadian Ranger Patrol Groups (CRPG) som täcker hela landets nordliga och perifera regioner: 1st CRPG i Nordvästterritorierna, Yukon och Nunavut; 2nd i Québec; 3rd i norra Ontario; 4th i västra Kanada; samt 5th i Newfoundland och Labrador. Dessa grupper fungerar som decentraliserade ledningsnoder som samordnar lokala patruller, möjliggör snabb aktivering vid behov och upprätthåller en permanent lågintensiv militär närvaro över stora geografiska ytor.

Förbanden består huvudsakligen av deltidsanställda soldater rekryterade från lokalsamhällen, där en stor andel har bakgrund i ursprungsbefolkningar.¹⁶¹ Detta innebär att förbandet inte enbart representerar militär kapacitet, utan även en form av institutionell integration mellan staten och lokalsamhällen, där Rangers bidrar med djup kunskap om terräng, klimat och överlevnad. Medlemmarna tjänstgör ett begränsat antal dagar per år, men kan aktiveras vid behov för både militära och civila uppgifter, vilket ger organisationen en hög grad av flexibilitet till låg kostnad och samtidigt minskar behovet av permanent stationerade reguljära styrkor i dessa områden.

Till skillnad från reguljära förband är Rangers inte utformat för konventionell strid, utan fungerar som en lätt utrustad och självförsörjande styrka med fokus på övervakning, patrullering och suveränitetsmarkering. I praktiken innebär detta att de verkar i gränslandet mellan militär närvaro och underrättelseinhämtning, där deras kärnuppgifter omfattar att genomföra närvaropatruller, rapportera avvikelser och stödja andra delar

av försvaret genom spaning, vägledning och logistiskt stöd i svår terräng.¹⁶²

Rangers spelar även en viktig roll i nationella kris- och beredskapsinsatser. De deltar regelbundet i sök- och räddningsinsatser, naturkatastrofer som skogsbränder och översvämningar samt stödsatser till lokalsamhällen. Deras funktion kan här förstås som en förlängning av statens närvaro i perifera områden, där de bidrar till både säkerhet och samhällelig motståndskraft, särskilt i situationer där andra statliga resurser har begränsad tillgänglighet. Under covid-19-pandemin fyllde Rangers exempelvis en särskilt viktig roll genom stöd till isolerade samhällen.

Trots sin relativt enkla utrustning, där privat utrustning ofta dominerar, är Rangers en styrkemultiplikator och utgör en kostnadseffektiv och strategiskt betydelsefull resurs. Deras operativa värde ligger mindre i stridskraft och mer i uthållig närvaro, lokal legitimitet och förmåga att verka i extrema miljöer, vilket möjliggör kontinuerlig övervakning utan omfattande militär infrastruktur. I detta avseende kompletterar de tekniska övervakningssystem, vars effektivitet i Arktis ofta begränsas av avstånd, klimat, infrastruktur, rymdväder och geomagnetism.

Mot bakgrund av tilltagande stormaktskonkurrens och Arktis ökade strategiska betydelse har Rangers roll fått ökad uppmärksamhet i kanadensisk försvarspolitik, inte minst vad gäller deras funktion som stöd till specialförbandsoperationer, och det pågår utvecklingsprojekt för att stärka deras förmåga, bland annat genom Canadian Rangers Enhancement Team, som etablerades 2022 för att modernisera organisation, uppgifter och stödsystem.¹⁶³

Sammanfattningsvis fyller Rangers en unik funktion inom Kanadas försvar genom att kombinera lokal expertis med militär närvaro. Ur ett strategiskt perspektiv kan de förstås som ett instrument för "persistent presence" och lågintensiv suveränitetsutövning, vilket blivit allt viktigare i takt med att Arktis får ökad geopolitisk betydelse. Konceptet ses även internationellt som en modell för lokal rekrytering i glesbefolkade arktiska områden, lågkostnadsövervakning samt civil-militär integration med ursprungsbefolkningar.¹⁶⁴

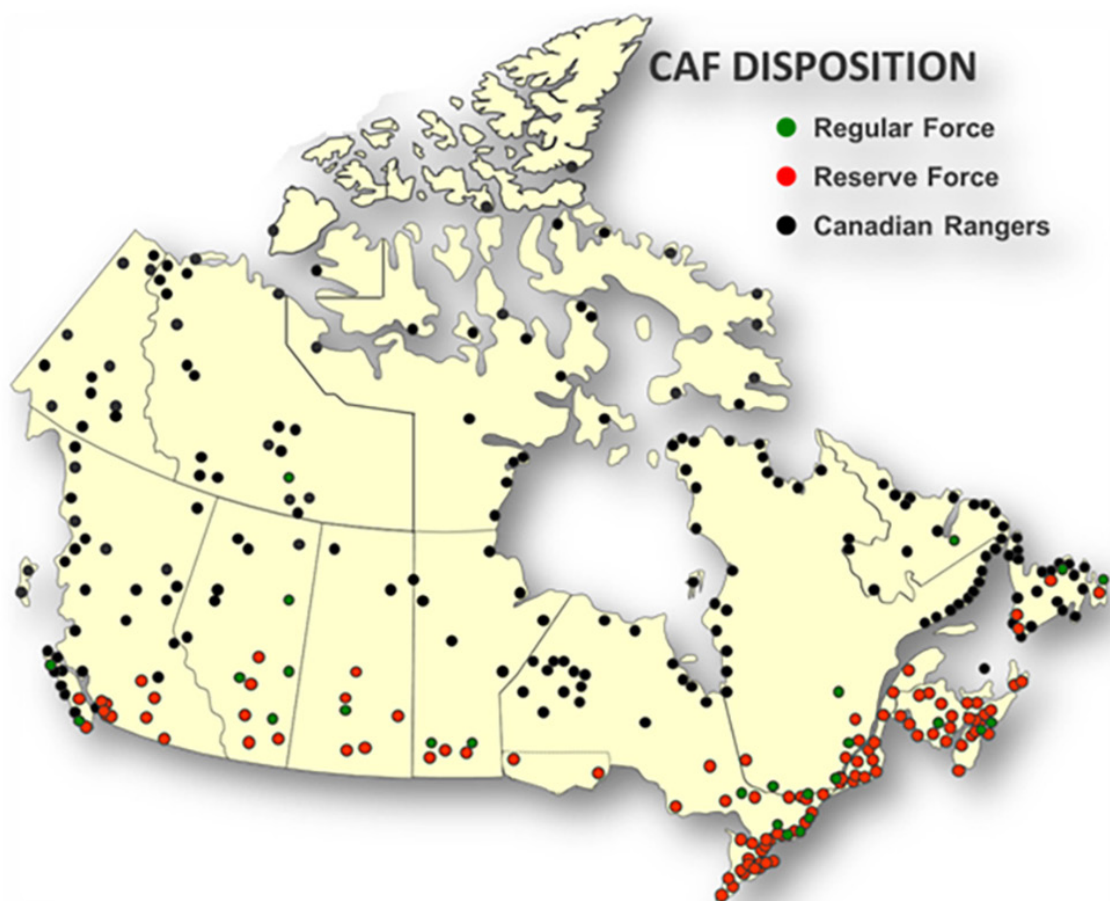
160 Government of Canada, *Canadian Rangers*; P. Whitney Lackenbauer och Bianca Romagnoli, *The Canadian Rangers: NAADSN Suggested Readings*, North American and Arctic Defence and Security Network (NAADSN), April 2024.

161 Över 20 procent identifierar sig som urfolk.

162 P. Whitney Lackenbauer, ed., *The Canadian Rangers @ 75: Key Documents, 1947–2022*, Documents on Canadian Arctic Sovereignty and Security No. 19 (Calgary: Centre for Military, Security and Strategic Studies, University of Calgary, 2022).

163 P. Whitney Lackenbauer och Travis Hanes, "The Canadian Rangers: A Critical Enabler for SOF," i *The Northern Flank – The Arctic: Implications for SOF*, red. Bernd Horn, Howard G. Coombs och Tony Balasevicius (Ottawa: Canadian Special Operations Forces Command, 2025); P. Whitney Lackenbauer, *Canada's Northern Strategies from Trudeau to Trudeau, 1970–2024*, Documents on Canadian Arctic Sovereignty and Security No. 17, rev. ed. (Calgary: University of Calgary, 2025).

164 Det har i senare arktiska säkerhetsdiskussioner förekommit konsultationer mellan Danmark, Grönland och Kanada om möjliga modeller för lokal övervakning, där Canadian Rangers ofta lyfts fram som en referens för en territoriellt förankrad och kostnadseffektiv närvaro i Arktis.

Karta 4.2 Kanadas försvarsmakts geografiska utbredning.

Källa: Kanadas försvarsdepartement.

5. Kanadas försvarsekonomi och materielanskaffning

DETTA KAPITEL ANALYSERAR KANADAS försvarsekonomiska och försvarsindustriella förutsättningar samt landets materielanskaffning. Inledningsvis behandlas de makroekonomiska ramarna och den planerade kraftiga ökningen av försvarsutgifterna. Därefter följer en genomgång av den kanadensiska försvarsindustriella basen samt pågående reformer för att effektivisera och modernisera landets kritiserade försvarsanskaffningsprocess. Kapitlet avslutas med en översikt av centrala materielplaner samt större pågående och planerade projekt.

5.1 Makroekonomiska förutsättningar

I kontrast till tidigare prognoser om en stark ekonomisk utveckling har tillväxten i Kanada under mitten av 2020-talet varit mer dämpad. Internationella bedömningar pekar på en real BNP-tillväxt i intervallet 1,2–1,6 procent för 2025–2026, vilket är avsevärt lägre än de tillväxtnivåer på över 3 procent som prognostiserades i början av decenniet, särskilt i samband med återhämtningsfasen efter pandemin.¹⁶³

Kanadas offentliga bruttoskuld uppgår till omkring 100–110 procent av BNP, efter en topp i samband med pandemin. Samtidigt är den federala nettoskulden lägst bland G7-staterna.¹⁶⁴ Sammantaget innebär detta att det finanspolitiska utgångsläget är relativt starkt internationellt sett, men mer ansträngt än tidigare, inte minst mot bakgrund av skuldsättningen på provinsnivå.

Kanada förblir en starkt handelsberoende ekonomi, särskilt i relation till USA, dit omkring 70 procent av landets varuexport går – även om andelen har minskat något över tid. Denna höga koncentration innebär en strukturell sårbarhet, där förändringar i amerikansk efterfrågan, handelspolitik eller regulatoriska villkor snabbt får genomslag i den kanadensiska ekonomin.

Exponeringen är dessutom asymmetrisk, eftersom Kanada i högre grad är beroende av tillträde till den amerikanska marknaden än vad USA är av Kanada. I en mer volatil global miljö, präglad av geopolitiska spänningar och ökad protektionism, förstärker detta ekonomins känslighet för externa störningar och bidrar till ökad osäkerhet i såväl investeringsbeslut som konsumtionsmönster.

5.2 Översikt av Kanadas försvarsutgifter

Kanadas försvarsutgifter har under lång tid legat på en låg nivå i jämförelse med många andra Nato-länder, men befinner sig nu i en fas av snabb expansion. Under början av 2020-talet låg utgifterna kring 1,2–1,4 % av BNP.¹⁶⁵ Den försämrade säkerhetsmiljön har dock bidragit till en tydlig politisk kursändring där försvarsutgifter betraktas i allt högre grad som en central del av nationell säkerhet och internationell trovärdighet.

Denna förändring återspeglas tydligt i budgetutvecklingen. De totala försvarsutgifterna har stigit från cirka 33–34 miljarder kanadensiska dollar (CAD) per år under 2023–2025 till en prognostiserad nivå på omkring 46,8 miljarder CAD 2025–2026. För de kommande åren planeras ytterligare ökningar till cirka 51,7 miljarder CAD 2026–2027 och upp mot 56 miljarder CAD årligen fram till slutet av decenniet.¹⁶⁶ Utvecklingen drivs i hög grad av beslutet i budgeten 2025 att investera 81,8 miljarder CAD över fem år för att återuppbygga och modernisera de väpnade styrkorna.¹⁶⁷

Ett centralt mål är att nå Natos riktmärke om 2 % av BNP, och den kanadensiska regeringen har aviserat att detta uppnås omkring 2025–2026, vilket innebär en betydligt snabbare upptrappning än tidigare planerat.¹⁶⁸ För att nå denna nivå kombineras ökade

163 International Monetary Fund, *Canada: Staff Concluding Statement of the 2025 Article IV Mission*, 5 December 2025.

164 Government of Canada, *Debt Management Report 2024–2025* (Ottawa: Department of Finance Canada, 2026); International Monetary Fund, *Global Debt Database*.

165 NATO, *Defence Expenditure of NATO Countries (2014–2024)* (Brussels: NATO, 2024).

166 Government of Canada, *Budget 2025: A Stronger Canada*, 2025.

167 Government of Canada, Department of National Defence, *Departmental Plan 2026–27*, 2026.

168 Government of Canada, *Canada Strong: Budget 2025*, 4 November 2025.

direkta försvarsanslag med en bredare definition av säkerhetsrelaterade utgifter, där bland annat investeringar i infrastruktur och digitala system nu inkluderas. Kustbevakningen har dessutom integrerats i försvarsdepartementet, vilket bidrar till att höja den redovisade försvarsandelen av BNP.

Kanada har även anslutit sig till Natos nya riktmarke om 5 %, där cirka 3,5 % av BNP avsätts för kärnförsvaret – inklusive personal, materiel och operativ verksamhet – medan upp till 1,5 % omfattar bredare investeringar i exempelvis kritisk infrastruktur, cyberförsvaret och försvarsindustri. Kanada avser att nå detta mål senast 2035, vilket innebär en omfattande och långsiktig ökning av både militära och säkerhetsrelaterade utgifter och signalerar en ambitionshöjning från minimikrav till ett bredare totalförsvarsperspektiv.

Utgiftsökningarna är tydligt koncentrerade till områden som syftar till att återuppbygga förmåga för högintensiv krigföring. Särskilt framträdande är den kraftiga ökningen av anslag för materielanskaffning, som stiger från cirka 7,4 miljarder CAD 2024–2025 till över 12 miljarder 2025–2026 och planeras nå nära 19 miljarder 2027–2028.¹⁶⁹ Dessa investeringar omfattar bland annat nya stridsflygplan, marina plattformar, marksystem, luftförsvaret samt digitala lednings- och sensorsystem. Parallellt ökar även satsningarna på infrastruktur och baser, vilket är en förutsättning för att kunna stödja större och mer teknologiskt avancerade styrkor.

En annan central utveckling är att resurser i ökande grad riktas mot att stärka den operativa beredskapen och faktiska insatsförmågan. Detta innebär inte ett avsteg från internationella åtaganden, utan snarare en ombalansering där förmågan att bidra till multinationella operationer i högre grad kommer att baseras på robusta, skalbara och stridsdugliga förband. Tyngdpunkten förskjuts därmed från begränsade, rotationsbaserade bidrag till en ökad kapacitet att generera större och mer uthålliga formationer, anpassade för högintensiv krigföring och långvariga operationer tillsammans med allierade.

Dessa satsningar åtföljs även av en gradvis ökning av personalstyrkan, där antalet anställda planeras växa från cirka 97 000 till över 107 000 fram till slutet av decenniet.¹⁷⁰ Detta speglar en ambition att återuppbygga volym och uthållighet i styrkorna, vilket samtidigt

ställer ökade krav på rekrytering, utbildning och långsiktig personalförsörjning.

Trots den tydliga ambitionshöjningen kvarstår betydande utmaningar. En central fråga rör genomförandeförmågan. Historiskt har Kanadas upphandlingsystem präglats av långa ledtider och kostnadsökningar. Därutöver finns begränsningar i personalförsörjning, industriell kapacitet och logistiskt stöd, vilket gör att ökade budgetar kan ta lång tid att omsättas i operativ förmåga.

Sammanfattningsvis befinner sig Kanadas försvarsutgifter i en fas av snabb och strukturell expansion, där målet är att återuppbygga militär förmåga och samtidigt anpassa sig till en mer krävande säkerhetsmiljö. Om dessa ambitioner realiseras fullt ut kommer Kanada att gå från att vara en relativ eftersläppare inom Nato till en mer betydande aktör, men utfallet kommer i hög grad att bero på statens förmåga att omsätta ekonomiska resurser i faktisk operativ förmåga.

5.3 Försvarsindustriell bas

Den kanadensiska försvarsindustrin är relativt liten i internationell jämförelse och står för en begränsad andel av landets BNP och sysselsättning. Samtidigt har industrin uppvisat stark tillväxt under senare år. Under 2022 genererade industrin över 14,3 miljarder CAD i intäkter från drygt 585 företag och bidrog med över 81 000 arbetstillfällen till den kanadensiska ekonomin.¹⁷¹ Mellan 2014 och 2022 ökade industrins samlade intäkter med cirka 55 procent, sysselsättningen med 34 procent och exporten med 28 procent.¹⁷²

Industrins struktur präglas dock fortsatt av hög fragmentering. Över 85 procent av företagen har färre än 250 anställda, medan ett fåtal större aktörer – med 500 eller fler anställda – står för mer än 60 procent av sektorns totala intäkter, sysselsättning, forskning och utveckling samt export.¹⁷³ Av kanadensiskägda företag är det i praktiken endast CAE inc. som under senare år återfunnits på SIPRI:s Topp 100-lista över världens största försvarsföretag, främst genom sin starka ställning inom avancerade tränings- och simuleringssystem.¹⁷⁴ Kanada saknar därmed med i stor utsträckning inhemska, globalt ledande försvarskoncerner.

¹⁶⁹ Departmental Plan 2026–27.

¹⁷⁰ Departmental Plan 2026–27.

¹⁷¹ Government of Canada, *State of Canada's Defence Industry Report – Spring 2024* (Ottawa: Innovation, Science and Economic Development Canada, 2024), 7–8.

¹⁷² *State of Canada's Defence Industry Report*, 17.

¹⁷³ *State of Canada's Defence Industry Report*, 7.

¹⁷⁴ CAE Inc. var på plats 85 år 2024. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), *The SIPRI Top 100 Arms-Producing and Military Services Companies*, 2024, December 2025.

Samtidigt spelar dotterbolag till utländska, huvudsakligen amerikanska, försvarskoncerner en central roll i den kanadensiska försvarsindustrin. Företag som Lockheed Martin Canada och General Dynamics Mission Systems–Canada ansvarar för systemintegration, tekniskt stöd och leveranser till flera av de största försvarsprojekten, inte minst inom det marina området. Därutöver finns kanadensiskägda nischaktörer såsom OSI Maritime Systems, Magellan Aerospace och KF Aerospace, vilka bidrar med navigationssystem, komponentproduktion och underhållstjänster, men utan att fungera som samlande industriella draglok för sektorn i stort.

På exportsidan är försvarsindustrin starkt integrerad med försvarsindustrierna i Five Eyes-länderna, där USA är den överlägset största enskilda exportdestinationen.¹⁷⁵ Exporten består i hög grad av komponenter, delsystem och tjänster snarare än kompletta plattformar. Industrin har haft svårt att etablera sig brett på den globala marknaden, vilket delvis förklaras av avsaknaden av stora kanadensiska försvarskoncerner med global räckvidd samt den hårda internationella konkurrensen. Detta har historiskt bidragit till att innovationer från mindre kanadensiska företag ofta förvärvas eller integreras i utländska koncerner, snarare än att utvecklas till inhemska globala varumärken.

Att industrin trots senare års tillväxt inte är större kan till stor del förklaras av långsiktiga fluktuationer i försvarsutgifter och oregelbundenhet i materielanskaffningar, vilket försvårat stabil planering och investering. Den djupa försvarsindustriella integrationen mellan Kanada och USA – formaliserad genom avtal sedan 1950- och 1960-talen – har gett tillgång till avancerad teknik och marknader, men samtidigt minskat incitamenten att bygga upp en mer självständig nationell industriell bas.¹⁷⁶ Samtidigt är sektorn mer FoU-intensiv än den breda tillverkningsindustrin, med en hög andel STEM-arbeten och betydande satsningar på forskning och utveckling, inte minst inom områden som simulering, rymd- och sensorteknik samt obemannade system. Detta gör försvarsindustrin strategiskt viktig även ur ett bredare innovations- och kompetensförsörjningsperspektiv, bortom traditionell krigsmateriellproduktion, en dimension som Carneyregeringen betonar i sin industripolitik.

Strukturella problem i Kanadas försvarsanskaffning

De senaste decenniernas låga prioritering av säkerhets- och försvarspolitik i Kanada återspeglas tydligt i landets materielanskaffningsprocess, vilken länge har präglats av komplexitet, politisering och begränsad genomförandeförmåga. Processen har ett välförtjänt dåligt rykte och det råder en ovanligt bred samsyn bland experter om att den genomsyras av allvarliga strukturella problem.¹⁷⁷

Materieförsörjningsstrategin, *Defence Procurement Strategy*, fastställd 2014, involverar fyra federala departement – National Defence (DND), Canadian Coast Guard, Public Services and Procurement Canada samt Innovation, Science and Economic Development – samt ett flertal ytterligare myndigheter på både federal och regional nivå.¹⁷⁸

Ansvarsfördelningen är fragmenterad: inget departement har huvudansvar och ingen enskild minister har mandat att driva processen. Därtill är processen icke-linjär, vilket innebär att tillägg och förändringar kan tillkomma under processens gång, vilket i sin tur bidrar till att problem kvarstår och att projekt fördröjs.¹⁷⁹ Samtidigt råder en kronisk brist på kvalificerad personal, vilket begränsar statens förmåga att hantera flera större projekt parallellt.¹⁸⁰

Detta har blivit särskilt tydligt i samband med anskaffningen av nytt stridsflygssystem, där prioriteringen av ersättningen till CF-18 har påverkat andra projekt, såsom ubåtsanskaffning. Konsekvenserna är tydliga: anskaffningstiden för större materielsystem uppgår i genomsnitt till 16 år, och flera av de största har tagit betydligt längre tid än så.

Utöver de institutionella problemen präglas anskaffningsprocessen av återkommande politisering. Både konservativa och liberala regeringar har bidragit till detta. Kanadas federala och decentraliserade struktur innebär dessutom att anskaffningar ofta får en regionalpolitisk dimension, vilket ytterligare kan komplicera beslutsfattandet.

Ersättningen av CF-18 Hornet illustrerar problematiken tydligt. Kanada gick med i Joint Strike Fighter-programmet (JSF) 1997 och investerade stort för att bli en Tier-3-partner för att konkurrera om kontrakt

175 *State of Canada's Defence Industry Report*, 14

176 Dempster, "Capability Acquisition and Canadian Defence Policy."

177 Kim Richard Nossal, *Charlie Foxtrot: Fixing Defence Procurement in Canada* (Toronto: Dundurn Press, 2016); J. Craig Stone och Binyam Solomon, "The Political Economy of Defence," i Juneau et al., *Canadian Defence Policy*.

178 Government of Canada, *Defence Procurement Strategy*, 2021.

179 Rempel, "Achieving Consensus and Effectiveness in Canadian Defence Policy."

180 Dempster, "Capability Acquisition and Canadian Defence Policy."

kopplade till F-35.¹⁸¹ Efter flera infekterade politiska processer och omfattande kritik har Kanada fortfarande inga F-35 plan, och regeringen överväger sedan slutet av 2025 att ompröva delar av tidigare beslut.¹⁸² Detta diskuteras vidare i kapitel 5.

Sammantaget har dessa faktorer bidragit till en situation där Kanadas försvarsindustriella utveckling länge präglats av oregelbunden efterfrågan, begränsad förutsägbarhet och starkt beroende av externa aktörer, särskilt USA. Den djupa försvarsindustriella integrationen med USA har visserligen gett tillgång till teknik och marknader, men samtidigt minskat incitamenten att bygga upp en mer självständig nationell industriell bas.

Framväxande reformer och ökade ambitioner

Mot denna bakgrund har Kanadas försvarsindustriella policy i ökande grad kommit att användas som ett verktyg för att hantera både institutionella brister och strategiska beroenden. Under de senaste åren har regeringen lanserat flera initiativ i denna riktning.

Kanadas försvarsindustriella policy har under det senaste decenniet utvecklats med ökat fokus på att stärka inhemsk kapacitet. Ett centralt inslag är National Shipbuilding Strategy, lanserad 2010, som syftar till att återuppbygga förmågan att konstruera och vidmakthålla avancerade militära plattformar – en kapacitet som till stor del gick förlorad under nedskärningarna på 1990-talet. Programmet, som omfattar byggandet av fregatter, stödfartyg, arktiska patrullfartyg och isbrytare vid inhemska varv, och bör ses i detta sammanhang.¹⁸³ De varv som tilldelats dessa projekt bedriver samtidigt omfattande civil produktion, vilket speglar en medveten strävan att kombinera militär kapacitetsuppbyggnad med industriell bredd och ekonomisk hållbarhet.

Ett annat bärande element är Industrial and Technological Benefits-policy (ITB), som innebär att företag som tilldelas större försvarskontrakt åläggs att genomföra investeringar i Kanada motsvarande kontraktets värde. I praktiken innebär detta krav på investeringar i arbetstillfällen, FoU, exportpotential samt stöd till små och medelstora företag. ITB är en vidareutveckling av den tidigare Industrial and Regional Benefits-policy, som funnits sedan mitten av 1980-talet, och speglar ett långvarigt politiskt missnöje med att tidigare anskaffningar inte i tillräcklig grad gynnat den inhemska industrin.¹⁸⁴

Under senare år har fokus även riktats mot att stärka statens genomförandekapacitet och försörjnings-säkerhet. Inrättandet av Defence Investment Agency (DIA) 2025 utgör ett försök att centralisera och effektivisera hanteringen av större försvarsanskaffningar, medan en gradvis "Buy Canadian"-inriktning syftar till att stärka inhemsk produktion och öka nationell kontroll över kritiska förmågor. Därtill har Kanada anslutit sig till EU:s SAFE-initiativ, vilket möjliggör nya former av samproduktion, finansiering och tillgång till europeiska försvarsindustriella nätverk. Detta bidrar till en viss diversifiering bort från ett ensidigt beroende av USA.¹⁸⁵

Tillsammans bildar dessa åtgärder ett skiktat men sammanhängande försvarsindustriellt ramverk, där kontraktsmässiga, institutionella och strategiska verktyg samverkar. Den gemensamma nämnaren är en ambition att minska industriell och försörjningsmässig sårbarhet och öka handlingsutrymmet och förhandlingsstyrkan, inom ramen för ett fortsatt asymmetriskt beroendeförhållande till USA,

Denna inriktning har ytterligare formaliserats i den försvarsindustriella strategin *Security, Sovereignty and Prosperity* (2026), som markerar ett mer ambitiöst försök att integrera försvars-, industri- och innovationspolitik.¹⁸⁶

181 F-35-programmet organiserades i olika partnernivåer ("tiers"), där Tier 1 var den högsta nivån. En högre nivå innebar större ekonomiska investeringar, ökat politiskt inflytande, bättre tillgång till teknologi och information samt större möjligheter för nationella företag att vinna kontrakt.

182 Richard Shimooka, *The Catastrophe: Assessing the Damage from Canada's Fighter Replacement Fiasco* (Ottawa: Macdonald-Laurier Institute, May 2019).

183 Naval Association of Canada, *The National Shipbuilding Strategy and the Canadian Surface Combatant* (Ottawa: Naval Association of Canada, 2021), 2–3.

184 Dempster, "Capability Acquisition and Canadian Defence Policy," 339.

185 Prime Minister of Canada, *Prime Minister Carney Launches New Measures to Protect, Build, and Transform Canadian Strategic Industries*, 5 September 2025; Government of Canada, *Buy Canadian Policy*, 18 February 2026; Government of Canada, *Government of Canada Implements Buy Canadian Policy to Strengthen Canada's Economy and Support Homegrown Industries*, 16 December 2025; Government of Canada, *Buy Canadian Procurement Policy Framework*, 20 February 2026; Prime Minister of Canada, *Prime Minister Carney Secures Canada's Participation in the European Union's SAFE Initiative*, 1 December 2025.

186 Government of Canada, *Security, Sovereignty and Prosperity: Canada's Defence Industrial Strategy*, February 2026; Prime Minister of Canada, *Prime Minister Carney Launches Canada's First Defence Industrial Strategy to Strengthen Security, Create Prosperity, and Reinforce Strategic Autonomy*, 17 February 2026.

Strategin syftar till att utveckla en mer robust och konkurrenskraftig försvarsindustriell bas samtidigt som statens förmåga att utrusta och vidmakthålla de väpnade styrkorna stärks.

Strategins kärna utgörs av fem pelare. För det första betonas behovet av att omdefiniera relationen mellan staten och industrin, där försvarsföretag i högre grad ska fungera som långsiktiga strategiska partners. För det andra introduceras en ny upphandlingsmodell – "build-partner-buy" – där inhemsk produktion prioriteras, kompletterad med samarbete med allierade och externa inköp vid behov. För det tredje prioriteras innovation, forskning och kompetensförsörjning, med särskilt stöd till små och medelstora företag. För det fjärde skärps fokus på robusta leveranskedjor genom ökad inhemsk produktion, lagerhållning och samordning med pålitliga partners. För det femte betonas samarbete med provinser och urfolksgrupper, med fokus på utvecklingen av norra Kanada och Arktis. DIA har tilldelats en central roll i genomförandet.¹⁸⁷

Strategin understöds av ambitiösa mål: upp till 70 procent av kontrakten ska tillfalla kanadensiska företag, exporten ska öka med omkring 50 procent och upp till 125 000 arbetstillfällen ska skapas. Därtill planeras omfattande investeringar i forskning och utveckling, med fokus på så kallade suveräna förmågor såsom artificiell intelligens, rymdsystem, sensorer, och obemannade system.

Det finns tydliga mål och medel, men också betydande genomförandeutmaningar. Effektiva försvarsindustriella satsningar förutsätter hög grad av koordination, långsiktighet och administrativ effektivitet, vilket står i kontrast till Kanadas historia av långsamma och komplexa anskaffningsprocesser.¹⁸⁸

Även om DIA syftar till att åtgärda dessa brister råder osäkerhet kring dess faktiska genomslag. Myndigheten bygger vidare på existerande strukturer och involverar många av samma aktörer, vilket väcker frågor om reformernas djup.

Vidare begränsas strategins genomförbarhet av strukturella faktorer. Den inhemska industrins kapacitet är begränsad och det råder brist på kvalificerad arbetskraft, samtidigt som Kanada inom flera avancerade teknologiska områden saknar en fullt utvecklad industriell bas. Detta innebär att beroendet av utländska aktörer – särskilt USA – kvarstår. Globala leveranskedjor och resurskonkurrens utgör ytterligare begränsningar. Trots ambitionen att öka resiliensen är Kanada fortsatt beroende av internationella flöden av komponenter

och råvaror. Sammanlagt innebär detta att möjligheten att öka autonomin är mer begränsad än vad som antyds, särskilt på kort till medellång sikt. Strategins starka koppling mellan försvar och ekonomisk politik riskerar även att skapa målkonflikter, där industriella eller regionalpolitiska hänsyn kan komma att prioriteras framför operativa militära behov.

Ambition kontra realitet

Sammanfattningsvis representerar Kanadas försvarsindustriella reformer ett ambitiöst och i många avseenden nödvändigt försök att stärka landets nationella handelsfrihet i en allt mer osäker omvärld. Utvecklingen präglas dock av en inneboende spänning mellan ambition och genomförbarhet.

På den inhemska nivån är utfallet i hög grad beroende av statens förmåga att genomföra institutionella reformer, industrins kapacitet att expandera samt långsiktig politisk och ekonomisk uthållighet. På den internationella nivån sätter strukturella realiteter – kopplade till Kanadas maktställning och geografiska närhet till USA samt ett fortsatt djupt beroende av allierade och globala marknader – tydliga ramar för handlingsutrymme. Samtidigt påverkas dessa ramar av Kanadas förmåga att strategiskt anpassa sig, förhandla, samarbeta och bygga koalitioner.

5.4 Planer för försvarsmaterielanskaffning och större pågående projekt

Kanada har historiskt sett betonat vikten av att upprätthålla ett balanserat materielinnehav, med större fokus på interoperabilitet än på teknologisk spetsförmåga, för att kunna integreras med allierade försvarsstyrkor. I praktiken har detta inneburit en prioritering av kompatibilitet med USA och Nato framför utveckling av nationellt särpräglade systemlösningar.

I samband med Kanadas deltagande i internationella insatser har arméns materielinnehav till stora delar hållit en relativt hög standard, medan flottan och flygvapnet har brottats med eftersatt modernisering och föråldrad materiel.

Detta är särskilt tydligt mot bakgrund av Arktis ökade strategiska betydelse samt ett växande fokus på högintensiv krigföring mot en kvalificerad motståndare,

¹⁸⁷ *Security, Sovereignty and Prosperity*.

¹⁸⁸ Richard Shimooka, "The Good (and Lots of Bad) in Canada's New Defence Industrial Strategy," Macdonald-Laurier Institute, 19 February 2026.

vilket i ökande grad driver utvecklingen av materiel- och förmågeplanering. Kriget i Ukraina har också påverkat utvecklingen genom att bland annat tydliggöra betydelsen av tillgång till ammunition, logistisk uthållighet och industriell produktionskapacitet. För Kanada innebär detta ett växande behov av att stärka lagerhållning, försörjningskedjor och nationell produktionsförmåga. Dessa områden har historiskt sett varit underprioriterade, men framstår i ökande grad som kritiska för operativ effekt över tid.

Kommande avsnitt redogör för ett urval av större planerade och pågående projekt och gör inte anspråk på att vara uttömmande.

5.5 Armén

Till skillnad från sjö- och luftdomänerna präglas arméns utveckling i högre grad av stegvisa och delvis reaktiva anskaffningar snarare än sammanhållna långsiktiga program. Detta bidrar till en mer fragmenterad förmågeutveckling och begränsade möjligheter till systemintegration över tid.

Stridsvagnar

Kanada har initierat en mer långsiktig översyn av sin stridsvagnsförmåga genom programmet Heavy Direct Fire Modernization (HDFM), vilket utgör en vidareutveckling och omdefiniering av det tidigare projektet Tank Life Extension (TLE), i syfte att bättre anpassa detta till den kanadensiska arméns framtida inriktning enligt *Inflection Point 2025* och *Canadian Army Capstone Operating Concept*.¹⁸⁹

Programmet omfattar såväl modernisering av befintliga system som anskaffning av en ny huvudstridsvagn. De nuvarande Leopard 2-stridsvagnarna planeras att uppgaderas för att förbli operativt relevanta fram till omkring 2035, samtidigt som en parallell process inleds för att upphandla en helt ny stridsvagnstyp med planerad anskaffningsstart kring 2030.

Tidshorizonten är ambitiös, med målsättningen att de första nya fordonen ska nå initial operativ förmåga senast 2035 och att en fullt utbyggd vagnpark ska vara på plats omkring 2038.¹⁹⁰ Initiativet är en del av den uppdaterade försvarspolicyn *Our North, Strong and Free*

från 2024 och speglar en bredare ambition att stärka arméns förmåga till högentensiv markstrid.

Samtidigt har regeringen tecknat ett långsiktigt underhålls- och stödkontrakt med KNDS Deutschland värt upp till cirka 2 miljarder CAD för att säkerställa tillgängligheten i den befintliga Leopard 2-flottan under övergångsperioden.¹⁹¹ Moderniseringsfasen, som inkluderar bland annat digitalisering av system, förbättringar av lednings- och kommunikationssystem, uppgradering av optik och elledning, samt bättre skydd, uppskattas i sig uppgå till över 600 miljoner CAD.

Något konkret plattformsväl för nästa generations stridsvagn har ännu inte gjorts, och projektet präglas därmed av osäkerhet avseende både teknisk inriktning och industriella samarbeten. Detta reflekterar en bredare internationell utveckling där flera allierade länder står inför liknande vägval mellan vidareutveckling av befintliga plattformar, såsom Leopard 2, och deltagande i framtida multinationella utvecklingsprogram.

Stridsfordon

På armésidan har Kanada fortsatt moderniseringen av sina mekaniserade förband genom uppgraderingen av stridsfordon från LAV III till LAV 6.0. Programmet omfattar såväl tekniska uppgraderingar som livstidsförlängningar, vilka syftar till att hålla fordonsflottan operativ åtminstone till mitten av 2030-talet. Uppgraderingarna inkluderar bland annat förbättrat ballistiskt och minskydd, moderniserade kommunikations- och ledningssystem samt integrering av fjärrstyrda vapensystem. Huruvida Kanada kommer att gå vidare med en anskaffning av den vidareutvecklade LAV 6.0 Mk II, som presenterades av General Dynamics Land Systems–Canada våren 2025, är ännu oklart.

Artillerisystem

Mot bakgrund av erfarenheterna från kriget i Ukraina, som tydliggjort betydelsen av långgräckviddig precisionsbekämpning, tillgång till ammunition och logistisk uthållighet, har Kanada intensifierat sina satsningar inom artilleriområdet.

Kanadas planerar att anskaffa nya avancerade artillerisystem i form av M142 High Mobility Artillery Rocket System (HIMARS). I oktober 2025 godkände

189 *Inflection Point 2025*; Canadian Army, *Canadian Army Capstone Operating Concept*, 2025.

190 David Pugliese, "New Leopard Tanks Could Be Coming to Canadian Army," *Ottawa Citizen*, 20 March 2026.

191 Allan Joyner, "Tank Centralization: A Bridge to the Army's Future Armoured Capability," *Canadian Army Today*, 10 September 2025; Government of Canada, *Government of Canada Announces Contract Award for Maintenance of Leopard 2 Tanks*, 12 September 2024.

USA:s utrikesdepartement en möjlig försäljning av 26 HIMARS-system till Kanada inom ramen för ett Foreign Military Sales-upplägg, med ett uppskattat värde om cirka 1,75 miljarder USD, inklusive robotammunition, stödsystem och logistiskt stöd.¹⁹²

Anskaffningen syftar till att stärka den kanadensiska arméns långräckviddiga och precisionsbaserade bekämpningsförmåga. Systemet är brett infört i USA och bland Nato-allierade, vilket minimerar integrationsrisker och kan snabbt tas i bruk. Leveranser förväntas inledas omkring 2026, med full operativ förmåga först mot slutet av decenniet.

Parallellt med systemanskaffningen har Kanada även intensifierat sina satsningar på ammunition och industriell produktionskapacitet. I mars 2026 tillkännagav regeringen en investering om cirka 1,4 miljarder CAD för att expandera den inhemska produktionen av ammunition, inklusive etablering av nya anläggningar för tillverkning av 155 mm artilleriammunition och kritiska komponenter som drivladdningar och sprängämnen.¹⁹³ Satsningen syftar till att minska beroendet av utländska leverantörer, stärka försörjningskedjornas resiliens samt säkerställa snabb och uthållig tillgång till ammunition för de kanadensiska stridskrafterna.

Luftvärn

Som en direkt följd av identifierade förmågebrister har Kanada även genomfört brådskande anskaffningar för sina framgrupperade förband i Lettland. Dessa inkluderar bland annat RBS 70 NG, ett svenskt luftvärnssystem med mycket kort räckvidd (VSHORAD), vilket stärker skyddet mot flygplan, helikoptrar och vissa typer av obemannade system.¹⁹⁴ Därutöver har Kanada anskaffat olika typer av system för att upptäcka, störa och i vissa fall bekämpa drönarhot (Counter-Unmanned Aerial Systems (C-UAS)). Dessa åtgärder är dock i huvudsak reaktiva och begränsade till kortdistansskydd.

Trots dessa satsningar kvarstår betydande brister i ett sammanhängande luftförsvar, särskilt vad gäller medel- och långräckviddiga system. Detta begränsar

förmågan att skydda både egna förband och kritisk infrastruktur i ett högintensivt scenario.

Mot denna bakgrund avser Kanada att avsevärt stärka sin markbaserade luftvärnsförmåga, ett område som länge varit eftersatt. Samtidigt befinner sig processen fortfarande i ett relativt tidigt skede, där konkreta anskaffningsbeslut i stor utsträckning återstår, vilket pekar på kvarstående förmågegap inom området.

Kanada befinner sig i definitionsfasen av anskaffningen av ett modernt markbaserat luftförsvarssystem (Ground-Based Air Defence, GBAD), med planerad implementeringsstart under budgetåret 2026/2027. Projektet syftar till att etablera en sammanhållen luftförsvarsförmåga med kapacitet att skydda såväl framgrupperade förband som kritisk infrastruktur mot ett brett spektrum av hot, inklusive raket-, artilleri- och granateld (RAM), luft-till-mark-robotar samt obemannade system.¹⁹⁵

Anskaffningen baseras i hög grad på kommersiellt tillgängliga lösningar och omfattar en integrerad systemarkitektur bestående av sensorer, ledningssystem (C4ISR) och olika typer av verkanssystem, såsom robotar, kanoner och telekrig. Denna inriktning ligger i linje med Natos integrerade luft- och robotförsvarskoncept (IAMD).¹⁹⁶ Den exakta systemkonfigurationen – inklusive huruvida förmågan kommer att byggas kring ett eller flera kompletterande system – är dock ännu inte fastställd. Flera etablerade leverantörer har positionerat sig i processen och speglar snarare en pågående utvärdering av olika tekniska och operativa lösningar än ett redan definierat systemval.¹⁹⁷

Sammantaget illustrerar GBAD-projektet både en ambition att åtgärda ett länge identifierat förmågegap och de utmaningar som är förknippade med att etablera en modern och integrerad luftförsvarsförmåga från en relativt låg utgångsnivå. Samtidigt innebär valet av huvudsakligen färdigutvecklade system att Kanada fortsatt kommer att vara beroende av internationella leverantörer och allierade ramverk för såväl teknisk integration som långsiktigt vidmakthållande. Detta understryker spänningen mellan snabb förmågeuppbyggnad och långsiktig strategisk autonomi.

192 U.S. Defense Security Cooperation Agency, *Canada – M142 High Mobility Artillery Rocket Systems*, 1 October 2025.

193 Government of Canada, *Minister McGuinty Announces Investment of \$1.4 Billion into Domestic Ammunition Production*, 18 March 2026.

194 Government of Canada, *Canada Acquiring Air Defence and Anti-Drone Capabilities for Canadian Armed Forces Members Deployed with NATO in Latvia*, 15 February 2024; Saab, *RBS 70 NG – Ground-Based Air Defence System*.

195 Government of Canada, *Ground Based Air Defence Project*, Defence Capabilities Blueprint, updated 2025.

196 NATO, *Integrated Air and Missile Defence (IAMD) Policy*, 13 February 2025.

197 Bland potentiella leverantörer återfinns Diehl Defence (IRIS-T SLM), MBDA (CAMM), Kongsberg/Raytheon (NASAMS), Lockheed Martin (PAC-3 MSE) samt Saab Canada (RBS 70 NG).

5.6 Flottan

Flottans utveckling kännetecknas i högre grad av långsiktiga och kapitalkrävande anskaffningsprogram, där stora plattformspjakt utgör centrala inslag. Detta innebär att förmågeutvecklingen är starkt projektstyrd och präglad av långa ledtider, hög komplexitet och betydande industriella och tekniska beroenden.

Ytstridsfartyg

I februari 2019 bekräftade den kanadensiska regeringen att 15 nya fregatter skulle utvecklas med utgångspunkt i BAE Systems Type 26 Global Combat Ship och anpassas av Lockheed Martin Canada för leverans till flottan. Fartygen är avsedda att utgöra ryggraden i Kanadas framtida marina stridsförmåga och ersätta både Iroquois-klassens jagare och Halifax-klassens fregatter, med en bred uppsättning förmågor inom luftförsvar, ubåtsjakt och ytstrid. Detta innebär en konsolidering av flera tidigare plattformstyper i ett gemensamt system, vilket ställer höga krav på teknisk integration och systemmognad.

Projektet, tidigare känt som Canadian Surface Combatant men senare ombenämnt till River-class destroyer-projektet, har en tydlig försvarsindustriell dimension genom sin koppling till Kanadas National Shipbuilding Strategy, där inhemsk produktion och kompetensuppbyggnad utgör centrala mål vid sidan av den operativa förmågan. Utvecklings- och designfasen pågår fortfarande, och projektet har dragits med förseningar, men fullskalig produktion har påbörjats vid Irving Shipbuilding i Halifax.¹⁹⁸

De första leveranserna är planerade till tidigt 2030-tal, med full leverans fram till cirka 2050. De uppskattade totalkostnaderna har fortsatt att öka – från den ursprungliga officiella budgeten på 56–60 miljarder till över 84 miljarder CAD. Kostnadsökningen förklaras av inflation, omfattande systemkrav, logistiska behov samt förseningar.¹⁹⁹

Arktiska patrullfartyg och isbrytare

Den kanadensiska flottan har nyligen tillförts sex arktiska patrullfartyg med syfte att stärka marin närvaro, övervakning och uthållighet i Arktis och andra svåråtkomliga maritima områden. Fartygen är främst avsedda för patrull- och suveränitetsuppgifter och har begränsad isgående förmåga. Leveranserna har skett enligt plan, och det sjätte fartyget sjösattes i december 2024.²⁰⁰

Parallellt genomförs en förnyelse av den kanadensiska kustbevakningens isbrytarflotta. Två nya tunga isbrytare anskaffas inom National Shipbuilding Strategy, med planerad leverans under det tidiga 2030-talet. I enlighet med strategin sker konstruktionen av de två fartygen parallellt vid två varv – Chantier Davie Canada Inc. i Quebec och Seaspan's Vancouver Shipyards i British Columbia. Detta bidrar till att påskynda leveranserna, sprida risker och samtidigt stärka varvsindustrin i både östra och västra Kanada.²⁰¹

Stödfartyg

Vidare pågår anskaffningen av två nya stödfartyg inom ramen för Joint Support Ship-programmet, vilka byggs vid Vancouver Shipyards. Projektet syftar till att ersätta flottans äldre stödfartyg och stärka dess uthållighet i både nationella och internationella operationer. Den tidiga konstruktionsfasen av de framtida Protecteur-klassfartygen inleddes i juni 2018. Leverans av det första fartyget är planerad till 2026, varefter en omfattande försöks- och certifieringsfas vidtar. Byggnationen av det andra fartyget påbörjades i maj 2022, med planerad leverans till flottan 2027.²⁰²

Ubåtar

Förnyelsen av ubåtsflottan utgör ett av Kanadas största planerade materielprojekt. I takt med ökad stormaktsrivalitet och klimatförändringar som gör Arktis mer

198 Government of Canada, *River-Class Destroyer (Canadian Surface Combatant)*; *Navy Lookout*, "Canadian Navy Reveals Latest Modifications to River-Class Destroyer," 24 March 2026.

199 Office of the Parliamentary Budget Officer, *The Life Cycle Cost of the Canadian Surface Combatants: A Fiscal Analysis*, 22 October 2022.

200 Government of Canada, *Arctic and Offshore Patrol Ships*.

201 Government of Canada, *Polar Icebreaker Projects*.

202 Government of Canada, *Joint Support Ships (JSS)*.

tillgängligt växer den strategiska betydelsen av ubåtar markant. Mot bakgrund av detta annonserade den kanadensiska regeringen sommaren 2021 sin avsikt att ersätta flottans fyra åldrande Victoria-klassubåtar.

Kanadas ubåtsprogram har kantats av problem som delvis bottnar i en misslyckad anskaffning, vilket lett till debatt om nationen överhuvudtaget behöver ubåtar eller om flottan är kapabel att hantera dessa plattformar, som lett till att detta ersättningsbeslut kommer sent i relation till Victoria-klassens livscykel.

Victoria-klassubåtarna anskaffades i andra hand från Storbritannien 1998 och har varit förenade med betydande operativa och logistiska utmaningar. När Storbritannien avvecklade ubåtstypen blev klassen i praktiken ”föräldralös”, vilket innebar att Kanada tvingades återskapa stora delar av försörjningskedjan för reservdelar, underhåll och teknisk kompetens. Därutöver har ubåtarna drabbats av flera incidenter och långvariga underhållsperioder.²⁰³ Ubåtarna förväntas att tas ur tjänst under slutet av 2030-talet eller början av 2040-talet, efter omkring 50 års total tjänstgöring.

För att hålla ubåtarna operativa fram till dess att en ersättningsflotta kan tas i bruk genomförs samtidigt ett omfattande livstidsförlängningsprogram med en uppskattad kostnad på omkring en miljard CAD.²⁰⁴ Syftet är att undvika ett förmågeglapp i ubåtförmågan. Den snäva tidslinjen mellan utfasningen mellan Victoria-klassen och införandet av nya ubåtar leder dock till att risken för framtida förmågeglapp är påtaglig. Detta riskerar att temporärt kraftigt reducera Kanadas förmåga till undererrättelseinhämtning, avskräckning och närvaro i flera strategiska riktningar. Vidare saknas ännu tydliga besked kring bemanning, basstruktur och underhållssystem för en utökad ubåtsflotta, vilket kan bli en begränsande faktor oavsett val av plattform.

I juli 2024 meddelade regeringen planer på att anskaffa upp till tolv konventionellt drivna ubåtar med förmåga att operera under is. Den framtida ubåtsflottan ska ha längre räckvidd och uthållighet samt kunna

operera i alla tre kanadensiska havsområden – Atlanten, Stilla havet och Arktis. De ekonomiska ramarna för projektet är ännu osäkra. Den kanadensiska flottan uppskattar kostnaden till omkring 60 miljarder CAD, medan andra bedömare menar att totalkostnaden kan uppgå till närmare 100 miljarder.²⁰⁵

I den kanadensiska ubåtsupphandlingen återstod fram till juli 2026 två kvalificerade leverantörer: tyska Thyssenkrupp Marine Systems (TKMS) och sydkoreanska Hanwha Ocean. Båda presenterade förslag som kombinerade ubåtsförmåga med omfattande industriella och ekonomiska åtaganden i Kanada.²⁰⁶ Den 6 juli 2026 utsåg Kanada dock TKMS till föredragen leverantör och Hanwha Ocean till reservleverantör. Kanada ska nu förhandla med TKMS om upp till tolv konventionellt drivna ubåtar kapabla att operera under is, med de första fyra planerade att levereras 2034.²⁰⁷

Beslutet har betydelse utöver själva materielanskaffningen. Det innebär ett fördjupat försvarsindustriellt och säkerhetspolitiskt samarbete med Tyskland och stärker samtidigt Kanadas europeiska försvarsrelationer. Avtalet väntas bland annat omfatta långsiktigt samarbete kring konstruktion, underhåll, kompetensförsörjning och teknologiöverföring, samtidigt som kanadensiska företag ska integreras i TKMS globala leveranskedjor. Beslutet kan därmed ses som ytterligare ett uttryck för Kanadas ambition att bredda sina försvars- och industripartnerskap, samtidigt som europeiska allierade fortsatt har en central roll i landets säkerhets- och försvarspolitik.

5.7 Flygvapnet

Flygvapnets utveckling präglas i högre grad av sammanhållna moderniserings- och ersättningsprogram snarare än löpande stegvisa anskaffningar. Detta innebär en plattformsdreven förmågeutveckling med höga tekniska krav, lång planeringshorisont och omfattande

203 Detta har omfattat allvarliga bränder, skrovskador efter grundstötning samt återkommande tekniska problem. Jeffrey F. Collins, *Deadline 2036: Assessing the Requirements and Options for Canada's Future Submarine Force* (Ottawa: Macdonald-Laurier Institute, September 2021), 12–13; *Canadian Naval Review*, “Four Submarines and a Funeral,” 2 February 2012, updated July 2020; Michael Byers och Stewart Webb, *That Sinking Feeling: Canada's Submarine Program Springs a Leak* (Ottawa: Canadian Centre for Policy Alternatives, June 2013).

204 Livstidsförlängningen består för närvarande av 13 separata projekt. Government of Canada, *Victoria Class Modernization*.

205 Justin Katz, “Canada Names Hanwha, Thyssenkrupp as ‘Qualified Suppliers’ for New Submarine Program,” *Breaking Defense*, 27 August 2025.

206 Government of Canada, *Advances to Next Step in Canadian Patrol Submarine Project Procurement*, 26 August 2025; Government of Canada, *Defence Investment Agency Seeks Input from Canadian Industry on Future Submarine Fleet Sustainment*, 5 March 2026; *Naval News*, “Korean Shipbuilding Giants Join Forces in Naval Export Market,” 25 February 2025.

207 Government of Canada, *Government of Canada advances Canadian Patrol Submarine Project*, 6 July 2026.

systemberoenden, vilket gör den känslig för både politiska och industriella faktorer.

Stridsflyg

Efter att ha gått med i JSF-programmet 1997 skulle det dröja ända till 2010 innan den konservativa regeringen fattade beslut om att anskaffa F-35 Lightning II. Detta skedde dock delvis utanför ordinarie upphandlingsprocess. Beslutet mötte omfattande kritik och var en av orsakerna till det misstroendevotum som fällde Harperregeringen 2011. Affären pausades 2012, och under valrörelsen 2015 deklarerade Justin Trudeau att F-35 inte skulle köpas, vilket ytterligare destabiliserade processen.

I slutet av 2020 lanserade Trudeauregeringen Future Fighter Capability-projektet, som inledde en ny upphandlingsprocess för att ersätta den åldrande flottan av CF-18 Hornet med 88 stridsflygplan, där bland andra SAAB deltog i budgivningen med JAS 39 Gripen E. Drygt två år senare i december 2022 beslutades formellt att Kanada skulle köpa F-35. Anskaffningen omfattar inte enbart flygplanen utan även tillhörande vapensystem, informations- och ledningssystem, utbildning, mjukvarustöd, logistiska lösningar samt ny infrastruktur för basering och underhåll, och markerar den största investeringen i flygvapnet på mer än tre decennier.

Kontroverserna har inte slutat då förseningar, betydande infrastrukturkrav och skenande kostnader har gjort tidsplanen osäker.²⁰⁸ Mellan 2022 till 2024 ökade den uppskattade kostnaden för projektet med 46 procent.²⁰⁹ År 2024 uppskattades den totala anskaffningskostnaden för planen till omkring 28 miljarder CAD. Därutöver tillkommer minst 5,5 miljarder CAD i initiala investeringar för avancerade vapensystem och nödvändig infrastruktur, inklusive specialanpassade hangarer och tekniska anläggningar vid flygbaserna Cold Lake i Alberta och Bagotville i Québec.²¹⁰ Den totala kostnaden över planens livscykel uppskattas till cirka 74 miljarder CAD.

Genomförandet av programmet sker stegvis. Kanada har juridiskt bundit sig till de första 16

flygplanen och påbörjat betalningar inom ramen för kontraktet. Samtidigt kvarstår den politiska känsligheten kring projektet, och den försämrade relationen till USA försämrats efter Trumps återval skapar en ny dimension, och där diskussioner om alternativa lösningar återkommer och där regeringen signalerat möjligheten att justera kontraktets omfattning. I denna debatt har även en potentiell anskaffning av JAS 39 Gripen lyfts fram, inklusive idéer om en blandad flygflotta bestående av både Gripen och F-35. USA:s avbrytande av sitt deltagande i Permanent Joint Board on Defense har delvis kopplats till denna utveckling. Samtidigt har Kanada diskret fortsatt att göra utbetalningar för komponenter till ytterligare 14 flygplan för att behålla sin plats i den internationella produktionskän.²¹¹

De första kanadensiska flygplanen förväntas att levereras till Luke Air Force Base i Arizona under 2026, där pilotutbildning kommer att genomföras. Flygplan beräknas därefter anlända till Kanada omkring 2028. Den fullständiga flottan väntas vara i operativ tjänst långt in på 2060-talet.²¹²

Parallellt fortsätter Kanada att upprätthålla sin befintliga stridsflygförmåga och undvika förmågegap genom ett antal övergångslösningar. Inom ramen för Interim Fighter Capability Project har landet anskaffat 18 begagnade australiska F/A-18-flygplan, vilka används för att förstärka den befintliga Hornet-flottan.²¹³ Samtidigt genomförs ett omfattande moderniserings- och livstidsförlängningsprogram – Hornet Extension Project – för att hålla CF-18-systemet operativt fram till dess att F-35-flottan är införd.²¹⁴

Luftburen stridsledning och övervakning (AEW&C)

Kanada har under lång tid saknat en egen luftburen stridslednings- och övervakningsförmåga (Airborne Early Warning and Control, AEW&C) och har i stället varit beroende av allierade – främst USA – inom ramen för NORAD. Detta innebär ett strukturellt beroende av extern lägesbild och stridsledning, vilket begränsar

208 Office of the Auditor General of Canada, *Reports of the Auditor General of Canada to the Parliament of Canada: Delivering Canada's Future Fighter; Report 2—Jet Capability*, 2025.

209 Delivering Canada's Future Fighter

210 Delivering Canada's Future Fighter

211 Daniel Leblanc, "Canada Discreetly Puts Money Down on 14 Additional F-35s," *CBC News*, 10 February 2026.

212 Government of Canada, *Future Fighter Capability Project*.

213 Government of Canada, *Supplementing the CF-18 fleet*

214 Government of Canada, *Supplementing the CF-18 fleet: Project Summary*; Government of Canada, *Integrating Australian Jets into the Current Royal Canadian Air Force Fighter Fleet*, 12 December 2017.

det nationella handlingsutrymmet och utgör både en operativ och strategisk svaghet.

I den uppdaterade strategin *Our North Strong and Free* formaliserades ambitionen att etablera en nationell AEW&C-förmåga.²¹⁵ Projektet omfattar anskaffning av upp till sex flygplan samt tillhörande infrastruktur, utbildning och stödsystem, med en total kostnadsram på över 5 miljarder CAD över en period om cirka 20 år. Tidshorisonten är lång, och initial operativ förmåga bedöms kunna uppnås först under senare delen av 2030-talet.²¹⁶

I slutet av maj 2026 tog upphandlingen ett steg framåt när den kanadensiska regeringen formellt utsåg Saab GlobalEye till föredragen huvudleverantör framför Boeing E-7 Wedgetail.²¹⁷ Alternativen speglar i stor utsträckning olika strategiska vägval snarare än enbart tekniska skillnader. GlobalEye bygger på en i Kanada tillverkad affärsjetplattform (Bombardier Global 6000/6500) och har profilerats som ett alternativ med hög industriell förankring i Kanada, vilket ligger i linje med landets industripolitiska prioriteringar.²¹⁸

Samtidigt väger Kanadas industriella och operativa integration med USA:s luftförsvaret inom ramen för NORAD tungt, och E-7 Wedgetail representerar ett mer etablerat och interoperabelt system i nära allierade länder, såsom Australien och Storbritannien. Flera Nato-medlemmar har också uttryckt intresse för att anskaffa E-7 Wedgetail.

Beslutsmiljön har dock blivit mer komplex till följd av osäkerheten kring USA:s framtida inriktning. Under 2025 signalerade Pentagon att man avsåg att avbryta anskaffningen av E-7 Wedgetail med hänvisning till kostnadsökningar, förseningar och begränsad överlevnadsförmåga i högintensiva konflikter. Detta bör även ses mot bakgrund av en strategisk omorientering mot rymdbaserade sensorer, där anskaffning av fler E-2D Hawkeye lyfts fram som en interimslösning. Den amerikanska kongressen har motsatt sig ett sådant avbrytande och säkrat fortsatt finansiering. Utvecklingen illustrerar samtidigt de risker som följer av Kanadas nära integration med USA:s försvars- och teknologisystem. Amerikanska beslut om framtida förmågeutveckling får

direkta konsekvenser för kanadensiska anskaffningsprocesser och kan påverka såväl kostnader som interoperabilitet och långsiktig försörjningssäkerhet.

Denna otydlighet har skapat osäkerhet inte bara för Kanada utan även för andra allierade och för Nato som organisation. Inom ramen för programmet Alliance Future Surveillance and Control (AFSC) beslutade Nato 2023 att anskaffa sex Boeing E-7A Wedgetail för att på sikt ersätta alliansens åldrande AWACS-flygplan. Anskaffningen finansierades genom ett konsortium bestående av USA, Belgien, Tyskland, Luxemburg, Nederländerna, Norge och Rumänien. Efter att USA lämnat samarbetet 2025 bedömde de kvarvarande deltagarna att den strategiska och finansiella grunden för projektet hade försvunnit, varpå planerna på att anskaffa E-7A avbröts. Vid Natos försvarsindustriforum i Ankara i juli 2026 meddelade elva allierade, däribland Kanada, att de gemensamt ska anskaffa upp till tio Saab GlobalEye som Natos nya AEW&C-system. Beslutet stärker samtidigt GlobalEyes ställning i Kanadas nationella program, även om inget bindande anskaffningskontrakt ännu har undertecknats.²¹⁹

Valet illustrerar den övergripande avvägning som präglar kanadensisk försvarspolitik: mellan att bibehålla och fördjupa integrationen med USA och att samtidigt skapa handlingsutrymme genom teknologisk och industriell breddning. AEW&C-anskaffningen utgör därmed inte enbart ett kapacitetsval, utan även ett strategiskt vägval med konsekvenser för Kanadas framtida roll inom NORAD, dess relation till USA och utvecklingen av landets försvarsindustriella bas.

Transport- och specialflyg

Kanada har moderniserat sitt strategiska transport- och lufttankningsflyg genom anskaffningen av Airbus A330 Multi Role Tanker Transport (MRTT), i kanadensisk tjänst benämnda CC-330 Husky. De nya planen ersätter den åldrande CC-150 Polaris-flottan och stärker Kanadas förmåga till strategisk lufttransport, lufttankning och medicinska evakueringar samt stöd

215 *Our North, Strong and Free*; Richard Nghiem, "AEW&C Report: Arctic Overwatch," *Canadian Defence Review*, 30 July 2025.

216 Government of Canada, *Airborne Early Warning & Control*; *Canadian Defence Review*, "Procurement/Projects: AEW&C – Airborne Early Warning & Control," 2 May 2026.

217 Därutöver deltar även L3Harris Technologies med konceptet Phoenix AEW&C, utvecklat i samarbete med israeliska IAI/Elta Systems och Korean Air Aerospace Division (KAL-ASD). I november 2025 undertecknade Kanada ett samarbetsavtal avseende avancerad utbildning kopplad till Saabs AEW-plattformar, inklusive GlobalEye. Detta bör dock inte tolkas som en direkt indikation på kommande plattformsväl, utan snarare som en del av en bredare konkurrenssituation där industriella, operativa och strategiska faktorer samverkar.

218 L3Harris Technologies är även en aktör i upphandlingen och erbjuder flygplanet Phoenix AEW&C i samarbete med israeliska IAI/Elta Systems och Korean Air Aerospace Division (KAL-ASD); Nghiem, "AEW&C Report: Arctic Overwatch"; Thomas Newdick, "Saab GlobalEye Set to Challenge Boeing E-7 as Canada's New Radar Plane," *The War Zone*, 28 May 2025.

219 Michael Peck, "US AWACS Cancellation Leaves NATO Scrambling," Center for European Policy Analysis (CEPA), 15 July 2025.

till nationella och allierade operationer. Anskaffningen bidrar även till ökad interoperabilitet med Nato-partners och stärker den kontinentala beredskapen.²²⁰

Moderniseringsprogrammet omfattar anskaffningen fyra nyproducerade A330 MRTT samt konvertering av fem begagnade A330-200, varav flera flygplan har levererats och tagits i operativ drift.

Havsövervaknings- och ubåtsjaktflygplan

Inom ramen för Canadian Multi-Mission Aircraft-projektet avser Kanada att ersätta sina befintliga CP140 Aurora patrullflygplan med P-8A Poseidon. Dessa långgräckviddiga flygplan är specialiserade på havsövervakning och ubåtsjakt. Totalt planeras 14 P-8A-flygplan att köpas, med option på ytterligare två flygplan. Det första planet förväntas att levereras under 2027. Projektet syftar till att stärka Kanadas långsiktiga sjöövervakning och underrättelseförmåga, samtidigt som interoperabiliteten med Nato och Five Eyes-partners förstärks ytterligare.²²¹

5.8 Teknologidrivna försvarssatsningar: cyber, rymd, obemannat och ledning

Under de senaste fem åren har Kanada initierat eller förstärkt ett antal kompletterande materiel- och förmågeprojekt som i högre grad än traditionella plattformsatsningar fokuserar på informationsdominans, teknologisk anpassningsförmåga och långsiktig resiliens. Dessa satsningar speglar både förändrade hotbilder, med ökat fokus på teknikintensiva och möjliggörande förmågor, och ett behov av att kompensera för begränsningar i numerär och konventionell slagkraft.

Kanada har successivt förstärkt sina satsningar inom cyberförsvar och rymdbaserade militära förmågor, områden som blivit alltmer centrala för såväl nationellt försvar som allierad interoperabilitet. Inom cyberdomänen har investeringar genomförts i skydd av militära nätverk, utveckling av både offensiva och defensiva cyberförmågor samt förbättrad samordning mellan försvarsmakten, underrättelsetjänster och civila myndigheter. Arbetet sker i nära samverkan med Five Eyes-partnerna,

där interoperabilitet och informationsdelning prioriteras, vilket samtidigt förstärker Kanadas beroende av gemensamma tekniska arkitekturer och standarder.

På rymdområdet har Kanada fortsatt att utveckla och modernisera sina rymdbaserade sensorer för övervakning, kommunikation och lägesuppfattning, med särskilt fokus på Arktis. Detta sker bland annat genom viderautveckling av program inom RADARSAT-serien. Samtidigt har samarbeten med både USA och Europeiska rymdorganisationen (ESA) intensifierats, vilket indikerar en ambition att bredda det internationella samverkansmönstret bortom den strikt nordamerikanska ramen. Rymdförmågan ses i ökande grad som en förutsättning för nationell suveränitet och effektivt deltagande i multinationella operationer, men utvecklas fortsatt inom ramen för ett betydande västligt teknikberoende.

Utvecklingen och anskaffningen av obemannade system har även fått förnyad prioritet, särskilt som ett kostnadseffektivt sätt att öka uthållighet, räckvidd och närvaro i svåråtkomliga områden. Kanada har investerat i mark-, luft- och marina obemannade plattformar, med tyngdpunkt på övervakning, underrättelseinhämtning och stöd till marina operationer i Arktis och kustnära miljöer. Obemannade system bedöms här kunna minska operativ risk och personalkrav, särskilt i geografiskt utmanande områden. Satsningarna kombinerar inköp av färdiga system med FoU-stöd till inhemska företag och forskningsmiljöer, ofta i samarbete med större internationella aktörer. Detta speglar en ambition att bygga teknisk kompetens nationellt, samtidigt som man accepterar att många kritiska komponenter och systemlösningar fortsatt kommer från utländska leverantörer.

Moderniseringen av C4ISR-system (Command, Control, Communications, Computers, Intelligence, Surveillance and Reconnaissance) utgör en central del av Kanadas försvarsförnyelse. Fokus ligger på att förbättra förmågan till realtidsdelning av information mellan försvarsgrenarna samt med allierade, vilket är avgörande för nätverkscentrisk krigföring och gemensamma operationer inom Nato och Five Eyes. Uppgraderingarna omfattar både hårdvara och mjukvara, inklusive säkra kommunikationssystem, integrerade sensorsystem och förbättrade beslutsstöd. Särskild vikt läggs vid interoperabilitet snarare än nationellt unika lösningar, vilket stärker Kanadas roll som en pålitlig partner i koalitioner, men samtidigt begränsar graden av teknologisk autonomi.

220 Government of Canada, *Strategic Tanker Transport Capability Project*. NATO, *NATO's new Airborne Warning and Control System is announced*. July 7, 2026.

221 Government of Canada, *Canadian Multi-Mission Aircraft Project*.

5.9 Samlad bedömning

Kanada har påbörjat en historisk försvarspolitisk omställning som svar på en mer osäker och konfliktpräglad omvärld, med ambitionen att öka försvarsutgifterna från strax över 1 procent av BNP till Natos nya riktmärke på 5 procent inom en generation. Denna omställning bör dock i första hand förstås som ett försök att stärka nationell kapacitet och strategiskt handlingsutrymme inom ramen för fortsatt alliansberoende, snarare än som ett steg mot strategisk autonomi i egentlig mening.

Sammantaget visar dessa storskaliga satsningar, reformer och materielanskaffningsprojekt hur Kanada söker stärka sitt strategiska handlingsutrymme, hävda sin suveränitet, öka sin nationella resiliens och etablera sig som en aktör på den globala arenan vars intressen och politiska ställningstaganden i ökad utsträckning kan backas upp av ökad militär förmåga.

Omställningen drivs inte minst av Arktis växande strategiska betydelse, ökade stormaktsspänningar och kraven från en mer teknikintensiv och högintensiv konfliktmiljö. Utvecklingen präglas samtidigt av en grundläggande spänning mellan fördjupad integration med allierade, ett fortsatt strukturellt beroende av USA och västliga samarbeten, och ambitionen att stärka nationell handlingsfrihet och motståndskraft. Detta innebär att Kanada eftersträvar större strategiskt handlingsutrymme, men utan att bryta med de beroendestrukturer som samtidigt utgör grunden för landets säkerhetspolitiska styrka.

Ambitioner och möjligheter till industriell breddning och diversifiering finns, men möjligheterna att påtagligt minska beroendet av USA är i realiteten begränsade, särskilt inom tekniskt avancerade förmågor där interoperabilitetskrav, försörjningskedjor och etablerade säkerhetspolitiska samarbeten är styrande.

Försvarsmaterielanskaffningen präglas därför mindre av strävan efter självförsörjning och mer av kapacitetsuppbyggnad inom ramen för befintliga alliansstrukturer, där interoperabilitet, leveranssäkerhet och politisk trovärdighet ges företräde framför nationell autonomi.

Omställningen innebär också en tydlig geografisk tyngdpunktsförskjutning, där Arktis, Nordatlanten och det euroatlantiska området i ökande grad framstår som kärnområden för kanadensisk försvarsplanering och framtida maktprojektion.

Genomförandeutmaningarna är samtidigt betydande. Omställningen kräver långsiktig politisk och ekonomisk uthållighet – något Kanada haft svårt att upprätthålla sedan kalla krigets slut – samtidigt som de makroekonomiska förutsättningarna nu är mindre gynnsamma. Flera parallella storskaliga projekt med långa tidshorisonter skapar dessutom risk för kostnadsökningar, resursutspädning, förseningar och framtida förmågeglapp.

Därtill kvarstår en strukturell utmaning i att omsätta ökade investeringar i faktisk operativ effekt. Personalbrist, begränsad organisatorisk tillväxt, institutionella trögheter och brister i genomförandekapacitet utgör fortsatt betydande hinder. Utan tillräcklig bemanning och organisatorisk anpassning finns en tydlig risk att ambitionsnivån långt överstiger den faktiska genomförandeförmågan, vilket i sig utgör en betydande politisk och strategisk risk.

Lyckas Kanada däremot hantera dessa utmaningar lägger satsningarnas omfattning, tillsammans med ambitionen att bredda internationella samarbeten, grunden för att landet kan spela en större säkerhetspolitisk roll framöver – inte minst i Arktis, Nordatlanten och i stödet till europeisk säkerhet, särskilt i norra Europa. Den avgörande frågan framöver är därför inte om Kanada kan rusta upp, utan i vilken grad landet förmår omsätta ambition, resurser och partnerskap i uthållig strategisk effekt.

6. Tre strategiska kulturer i en föränderlig värld

DETTA KAPITEL ÅTERVÄNDER TILL rapportens teoretiska utgångspunkter och reflekterar över deras förklaringskraft i ljuset av den empiriska analysen. Syftet är att lyfta blicken och sätta dem i ett bredare analytiskt sammanhang. Frågan är i vilken utsträckning Kanadas agerande kan förstås utifrån landets position som mellanstor makt och de tre strategiska kulturer som historiskt har präglat dess säkerhets- och försvarspolitik: kontinentalismen, atlantismen och imperieorienteringen.

Analysen talar för att dessa utgångspunkter fortfarande är relevanta. Kanadas strategiska vägval under de senaste åren kan svårigen förstås utan att beakta både landets strukturella beroende av USA och de tre strategiska kulturer som präglar hur Kanada tolkar sitt strategiska läge, definierar sina intressen och väger olika handlingsalternativ mot varandra. Samtidigt har den strategiska omgivningen förändrats på ett sätt som gör att samma strategiska kulturer verkar under andra förutsättningar än tidigare. Det är därför inte kulturerna i sig som behöver omprövas, utan deras verkan i en förändrad strategisk miljö.

Den förändrade omvärlden gör också spänningarna mellan kulturerna tydligare. Kanada behöver fortsatt den kontinentala säkerhetsgemenskapen med USA, samtidigt som beroendet skapar sårbarheter som landet försöker minska genom fördjupade europeiska och andra internationella partnerskap. Ambitionen att ta ett större internationellt ansvar driver dessutom Kanada mot en bredare säkerhetspolitisk roll än landets materiella resurser alltid medger. De tre kulturerna är därmed inte bara kompletterande, utan rymmer också olika prioriteringar som kan konkurrera om samma begränsade resurser och politiska handlingsutrymme.

Det är mot denna bakgrund som den pågående kanadensiska försvars- och säkerhetspolitiska omställningen bör förstås. Den centrala frågan är inte vilken av de tre strategiska kulturerna som bäst beskriver dagens Kanada, utan hur de tillsammans formar landets vägval när de strategiska förutsättningarna förändras. För en mellanstor stat innebär detta en återkommande avvägning mellan beroende och handlingsfrihet, mellan internationellt ansvar och begränsade resurser samt mellan ambitionen att påverka den strategiska omgivningen och behovet av att anpassa sig till rådande maktförhållanden.

6.1 En strategisk karta som ritas om

Liksom den strategiska kartan ritades om efter det kalla krigets slut håller den nu på att ritas om igen. Stormaktskonkurrensen är tillbaka, Rysslands krig mot Ukraina har återfört storskaligt krig till Europa och Kinas ekonomiska, teknologiska och militära makt växer. Samtidigt har Donald Trumps presidentskap inneburit en omprövning av USA:s internationella roll, vilket har gjort den amerikanska säkerhetsgarantin mindre självklar. Kraven på Kanada att ta större ansvar för sin egen och den gemensamma säkerheten ökar.

Den strategiska omgivningen förändras också genom en mer geopolitiserad ekonomi, där handel, investeringar, teknologi och försörjningskedjor i ökande grad präglas av säkerhetspolitiska överväganden. Samtidigt pressas den liberala internationella ordningen, medan Arktis har blivit en allt viktigare arena för stormaktskonkurrens. Den minskande havsisen ökar regionens tillgänglighet och strategiska betydelse, medan Rysslands militära aktivitet och Kinas växande intresse ytterligare förändrar säkerhetsläget. Teknologisk utveckling inom bland annat cyber, rymd och långgräckviddiga vapensystem minskar dessutom betydelsen av geografiska avstånd.

Kanadas geografiska läge är detsamma, men de strategiska förutsättningarna för att dra nytta av det har förändrats. Det säkerhetsöverskott som under lång tid präglat landets strategiska situation har därmed börjat erodera. Kanada möter ökade säkerhetspolitiska krav i flera riktningar – i Europa och Nordatlanten, i den indopacifiska regionen och i ett alltmer omstritt Arktis – samtidigt som förväntningarna på landet att ta större ansvar för europeisk och nordamerikansk säkerhet ökar.

Utvecklingen i USA förstärker denna press. En mer transaktionell amerikansk hållning till allianser och handel, en snävare definition av nationella intressen och större betoning av bilaterala maktförhållanden skapar osäkerhet kring de ramar som länge gett Kanada både säkerhet och inflytande. Detta står dessutom i spänning med Kanadas normativa självbild och gör landets djupa ekonomiska och säkerhetspolitiska beroende av USA till en allt tydligare sårbarhet.

Kanada befinner sig därmed vid en strategisk brytpunkt. Premiärminister Mark Carneys tal vid World

Economic Forum i januari 2026 kan ses som ett uttryck för denna förändrade självförståelse. Den tidigare ordningen, förankrad i amerikansk makt och multilaterala institutioner, kan inte längre tas för given. För en mellanstor stat innebär det att egen kapacitet och förmågan att bygga och upprätthålla partnerskap blir viktigare.

Det är här Carneys formulering om värdebaserad realism (value-based realism) blir analytiskt intressant.²²² Den innebär inte ett övergivande av Kanadas normativa tradition, utan ett försök att förena den med en mer realistisk syn på internationell makt. Som Carney uttryckte det handlar det inte längre enbart om "the strength of our values", utan också om "the value of our strength".²²³ För Kanada innebär detta en viktig förskjutning: värden, diplomati och multilaterala institutioner förblir centrala, men deras genomslag kan inte längre tas för givet utan ekonomisk, teknologisk och militär förmåga som understödjer dem.

Carneys resonemang kan samtidigt förstås som en samtida formulering av den spänning som de tre strategiska kulturerna fångar. Kontinentalismen, atlantismen och imperieorienteringen har olika historiska ursprung och tyngdpunkter, men de uttrycker alla försök att förena Kanadas beroende av starkare aktörer med ambitionen att bevara och öka landets eget strategiska handlingsutrymme. Frågan blir därmed hur denna kombination kan upprätthållas när kostnaden för att förena den ökar.

6.2 Tre strategiska kulturer i en ny omvärld

De tre strategiska kulturerna bör inte förstås som avgränsade eller ömsesidigt uteslutande traditioner, utan som olika historiskt framvuxna sätt att hantera Kanadas grundläggande strategiska problem. Deras betydelse blir särskilt tydlig mot bakgrund av landets position som mellanstor makt.

Kanada har betydande ekonomiska, diplomatiska och militära resurser och kan utöva internationellt inflytande, men saknar förmåga att ensidigt forma sin strategiska omgivning. Landets strategiska handlingsutrymme formas därför av en återkommande avvägning mellan strukturella begränsningar och normativa ambitioner, mellan beroende av starkare aktörer och strävan efter ökad handlingsfrihet samt mellan anpassning till rådande maktförhållanden och ambitionen att påverka dem.

Kombinationen av mellanstatsposition och strategisk kultur bidrar till att förklara ett återkommande drag i kanadensiskt agerande: Kanada söker sällan autonomi genom självförsörjning eller strategisk distansering. I stället försöker landet skapa handlingsutrymme genom allianser, institutionell inbäddning, diversifierade partnerskap och selektiv uppbyggnad av egen kapacitet. Multilateralism blir därmed inte enbart ett normativt ideal, utan också ett strategiskt verktyg för att sprida risker, mobilisera större maktresurser och öka det egna inflytandet.

Kontinentalismen: beroendets dubbla logik

Kontinentalismen förblir den grundläggande säkerhetspolitiska logiken. Kanadas geografi, integrerade försvarsstrukturer, försvarsindustriella beroenden och underrättelsesamarbete gör landets säkerhet oupplösligt förbunden med USA. Moderniseringen av NORAD och det fortsatta beroendet av amerikanska tekniska och militära system visar hur central den kontinentala relationen är för Kanadas säkerhet. Särskilt i fråga om Arktis, strategisk förvarning, kärnvapenavskräckning samt luft- och robotförsvaret är USA:s roll strukturellt svårersättlig.

Den förändrade amerikanska politiken har emellertid gjort detta beroende mer problematiskt. Det som tidigare främst kunde uppfattas som ett stabilt säkerhetsfundament framstår nu också som en strukturell sårbarhet. Kontinentalismen rymmer därmed en inneboende dubbelhet: det som ger Kanada säkerhet begränsar samtidigt dess strategiska handlingsfrihet.

Kanadas svar är inte att överge kontinentalismen, utan att minska de risker som följer av beroendet. Den till synes motsägelsefulla kombinationen av fördjupad integration med USA och samtidig diversifiering bort från USA kan därför förstås som två delar av samma strategi. Investeringarna i NORAD syftar till att bevara den kontinentala säkerheten och Kanadas inflytande över den, medan europeiska och andra partnerskap ska skapa strategisk redundans och minska sårbarheten i relationen till Washington.

Diversifieringen har emellertid tydliga gränser. Kanada kan bredda sina teknologiska, industriella och säkerhetspolitiska relationer, men USA:s centrala roll i det nordamerikanska försvaret förblir svår att ersätta. Den strategiska frågan blir därför inte om Kanada kan frigöra sig från det kontinentala beroendet, utan hur

²²² Carney tillskriver Finlands president Alexander Stubb begreppet "värdebaserad realism" (*value-based realism*).

²²³ Prime Minister of Canada, "Principled and Pragmatic: Canada's Path: Prime Minister Carney Addresses the World Economic Forum Annual Meeting," 20 January 2026.

landet kan stärka sin motståndskraft och sitt strategiska handlingsutrymme inom ramen för det.

Atlantismen: Europa som ankare och redundans

Atlantismen har fått ökad betydelse. Kanadas stöd till Ukraina, ökade engagemang inom NATO och fördjupade försvars- och säkerhetspolitiska relationer med europeiska stater visar att Europa åter har fått en central plats i kanadensiskt strategiskt tänkande.²²⁴

Atlantismen är både säkerhetspolitisk och normativ. Europa är en central arena för att försvara de värden och principer som Kanada identifierar sig med, men också för att bygga säkerhetsmässiga, teknologiska och industriella nätverk som kan minska landets ensidiga beroende av USA. Fördjupade relationer med bland andra Frankrike, Tyskland och de nordiska länderna samt ökat deltagande i europeiska försvarsinitiativ kan därför förstås som strategisk redundans snarare än strategisk frikoppling. Kanadas val av det tyska alternativet i ubåtsanskaffningen illustrerar denna orientering: beslutet fördjupar de försvarsindustriella banden till Europa och stärker den europeiska dimensionen av Kanadas säkerhetspolitiska nätverk.

Det är en viktig distinktion. Europa framstår inte som ett alternativ till USA, utan som ett ytterligare institutionellt och industriellt ankare. Genom en djupare förankring i europeiska och transatlantiska nätverk kan Kanada både bidra till den säkerhetsordning landet vill försvara och skapa fler vägar att mobilisera resurser, teknologi och politiskt stöd.

Atlantismen förstärker därmed kontinentalismens grundläggande logik snarare än att ersätta den. Ett starkare Europa och ett tätare transatlantiskt samarbete kan göra det möjligt för Kanada att bära en större del av den gemensamma säkerhetsbördan, samtidigt som fler och djupare partnerskap minskar sårbarheten i den asymmetriska relationen till USA. Kanadas europeiska engagemang kan därför förstås som ett försök att bredda sina strategiska beroenden snarare än att avskaffa dem.

Imperieorienteringen: ambitionen att bidra och påverka

Imperieorienteringen tillför en annan dimension. Dess historiska kärna ligger i en rolluppfattning där Kanada ser sig som en stat med ansvar för att bidra till försvaret av en större politisk ordning. Den ursprungliga lojaliteten till det brittiska imperiet har försvunnit, men föreställningen om Kanada som en internationellt ansvarstagande stat med en expeditionär roll har levt vidare och successivt knutits till NATO och den bredare västliga säkerhetsgemenskapen.

Det centrala arvet är därmed inte lojaliteten till Storbritannien som sådan, utan föreställningen att Kanada bör bidra till att försvara och upprätthålla en större internationell ordning även utanför det egna territoriet. I dag kommer detta till uttryck i ambitionen att inte enbart skydda Kanada utan också påverka den internationella säkerhetsordningens utveckling. Stödet till Ukraina, det militära engagemanget i Europa och ambitionen att spela en större roll i Arktis och den indopacifiska regionen speglar denna strävan.

Imperieorienteringen bidrar också till att förklara varför Kanada återkommande söker en internationell roll som går utöver vad landets egna materiella resurser skulle kräva. För en mellanstor stat kan internationellt inflytande inte enbart byggas genom materiell styrka. Det kan också skapas genom att ta ansvar, bygga koalitioner och göra sig relevant för starkare aktörer och institutioner. Ansvarstagande och närvaro kan på så sätt bli källor till inflytande.

Det är emellertid också här som en särskild spänning uppstår. Ambitionen att vara en ansvarstagande och inflytelserik internationell aktör kan växa snabbare än de materiella resurserna. Kanada vill försvara Nordamerika, bidra till europeisk säkerhet, stärka sin närvaro i Arktis och öka sitt engagemang i den indopacifiska regionen. Dessa ambitioner kan inte utan vidare förenas med ett begränsat militärt, ekonomiskt och industriellt resursunderlag.

Imperieorienteringen kan därför hamna i spänning både med kontinentalismens geografiska realiteter

224 Inför beslutet spekulerades det i att ett val av sydkoreansk leverantör skulle kunna fördjupa Kanadas industriella och säkerhetspolitiska relationer med en viktig partner i den indopacifiska regionen, men samtidigt innebära en relativ försvagning av banden till en av landets traditionella europeiska försvarspartners och därmed även av den atlantiska orienteringen. Det tyska alternativet innebar i detta avseende en annan strategisk signal.

och med de resurser som krävs för att omsätta internationella ambitioner i faktisk förmåga. Den rolluppfattning som driver Kanada att ta ett större internationellt ansvar kan därmed också skapa ett växande gap mellan politisk ambition och faktisk förmåga.

6.3 Tre kulturer – en strategisk balansgång

De tre strategiska kulturerna förstärker varandra, men rymmer också inbyggda spänningar. Kontinentalismen förankrar Kanada i den nordamerikanska säkerhetsgemenskapen, atlantismen i Europa och den transatlantiska gemenskapen, medan imperieorienteringen driver landet mot en bredare internationell roll. Dessa riktningar behöver inte stå i motsats till varandra, men de ställer olika krav på Kanadas strategiska resurser och prioriteringar.

Gränserna mellan kulturerna är samtidigt mindre tydliga än denna schematiska uppdelning antyder. Kontinentalismen och atlantismen möts i NATO och den bredare nordatlantiska säkerhetsgemenskapen. Atlantismen och imperieorienteringen förenas i ambitionen att försvara de värden och principer som Kanada uppfattar som legitima och värda att försvara. Kontinentalismen och imperieorienteringen möts i ambitionen att göra Kanada till en trovärdig säkerhetspolitisk partner som kan bidra till gemensam säkerhet.

Det är därför mer fruktbart att se kulturerna som överlappande logiker som både kompletterar och korregerar varandra. Kontinentalismen ger Kanada ett säkerhetspolitiskt fundament, atlantismen skapar ytterligare institutionella och strategiska ankare, medan imperieorienteringen ger en bredare rolluppfattning som motiverar Kanada att använda sina resurser för att bidra till säkerhet även utanför det egna territoriet.

Samtidigt kvarstår deras inbördes spänningar. Kontinentalismen kräver nära integration med Washington, samtidigt som denna integration skapar den sårbarhet som diversifieringen försöker minska. Atlantismen kan bredda Kanadas strategiska handlingsutrymme, men inte ersätta USA:s centrala betydelse för det nordamerikanska försvaret. Imperieorienteringen driver mot ett större internationellt ansvar, men kan samtidigt förstärka avståndet mellan politiska ambitioner och faktisk militär förmåga.

Detta bidrar till att förklara den till synes ambivalenta karaktären i Kanadas säkerhets- och försvarspolitik. Storsatsningen på NORAD sker parallellt med ambitionen att minska sårbarheten i relationen till USA. Fördjupade europeiska samarbeten kombineras med

fortsatt djup integration i amerikanska försvars- och underrättelsestrukturer. Ambitionen om en större internationell roll består samtidigt som Kanada har betydande personal- och resursbegränsningar.

Motsättningarna behöver därför inte förstås som inkonsekvens, utan som resultatet av att Kanada försöker förena flera strategiska logiker inom ramen för en mellanstor stats begränsade resurser och handlingsutrymme. Ambivalensen är i detta perspektiv inte ett undantag från den kanadensiska strategin, utan en konsekvens av dess grundläggande struktur.

6.4 En högre kostnad för den kanadensiska modellen

Det som förändras är därför inte i första hand de tre strategiska kulturerna, utan förutsättningarna och kostnaden för att förena dem. Den förändrade strategiska omgivningen gör kontinentalismens beroende, atlantismens diversifieringslogik och imperieorienteringens internationella ambitioner tydligare – men också mer resurskrävande.

Efter det kalla kriget kunde Kanada i högre grad förlita sig på amerikansk militär överlägsenhet, en relativt stabil internationell ordning och multilaterala institutioner för att kombinera begränsade försvarsinsatser med betydande internationella ambitioner. Det gjorde det möjligt för Kanada att dra nytta av det säkerhetsöverskott som dessa förhållanden skapade och samtidigt upprätthålla en bred internationell roll med begränsade egna resurser.

I dagens strategiska miljö har denna balans blivit svårare att upprätthålla. Kanada måste i högre grad själv bidra med de resurser som krävs för den säkerhet, det inflytande och den internationella roll som tidigare kunde uppnås med stöd av amerikansk makt och en stabilare strategisk omgivning. Frågan är därför inte längre enbart vad Kanada vill göra, utan också vilka ambitioner landet har förmåga att omsätta i praktiken.

Detta är centralt för att förstå den pågående försvarsuppbyggnaden. Ökade försvarsutgifter, omfattande materielanskaffningar, satsningar på försvarsindustri och teknologiska förmågor samt en breddning av internationella partnerskap är delar av samma övergripande strävan: att stärka Kanadas materiella förmåga och därigenom dess strategiska handlingsutrymme utan att överge de allianser och institutioner som fortsatt utgör grunden för landets säkerhet.

Målet är således inte strategisk autonomi i egentlig mening. Det handlar snarare om att skapa större förmåga att välja, bidra och agera i en mer osäker

internationell miljö. Selektiv diversifiering, snarare än frikoppling, framstår därför som den mest sannolika vägen framåt. Utmaningen blir att bygga den militära och industriella förmåga som krävs för att förena de tre strategiska kulturerna utan att ambitionerna överstiger de resurser som står till buds.

6.5 Strategiska kulturer i en ny tid

Mot denna bakgrund kan Carneys värdebaserade realism förstås som ett försök att formulera hur Kanada bör navigera i denna nya strategiska miljö. Förskjutningen från "the strength of our values" till "the value of our strength" fångar denna förändring väl. Värden, diplomati och multilateralt engagemang förblir centrala för Kanadas internationella roll, men deras genomslag blir i högre grad beroende av ekonomisk, teknologisk och militär förmåga.

Kanada kan därför inte välja mellan kontinentalism, atlantism och imperieorientering. Landets strategiska position gör att det måste förena dem. Utmaningen

är att göra det inom ramen för begränsade resurser och ett fortsatt strukturellt beroende av starkare stater och institutioner. Om politiska ambitioner växer snabbare än den militära, ekonomiska och industriella förmågan riskerar gapet mellan ambition och faktisk förmåga att öka. Om Kanada däremot lyckas omsätta de ökade resurserna i uthållig operativ effekt kan landet stärka sitt strategiska handlingsutrymme utan att bryta med de beroendestrukturer som fortsatt utgör grunden för dess säkerhet.

Den centrala frågan för Kanadas framtida strategi är därför inte vilken av de tre strategiska kulturerna som kommer att dominera, utan om landet förmår förena dem på ett sätt som är materiellt och politiskt hållbart. Det är i denna balans mellan beroende och handlingsfrihet, mellan internationellt ansvar och begränsade resurser, och mellan värden och materiell styrka som Kanadas strategiska vägval ytterst avgörs.

7. Sverige och Kanada: nya möjligheter till strategiskt samarbete

ANALYSEN I FÖREGÅENDE KAPITEL visar att Kanada befinner sig i en period av strategisk omorientering, där landet söker bredda sina internationella partnerskap, minska sårbarheter kopplade till beroendet av USA samt stärka sin säkerhets- och försvarspolitiska handlingsfrihet i en alltmer osäker omvärld. Denna utveckling sker parallellt med en omfattande militär upprustning, ett ökat fokus på Arktis samt ett fördjupat engagemang i Europa och Nato.

För Sverige innebär detta en växande potential för fördjupat samarbete med Kanada. Trots långvariga politiska och ekonomiska relationer har de säkerhets-, försvars- och försvarsindustriella banden historiskt varit begränsade, men detta håller nu på att förändras. Den 18 november 2025 ingick länderna ett strategiskt partnerskap med ambitionen att bredda samarbetet inom säkerhet, försvar, försvarsindustri, innovation och forskning. Mot denna bakgrund identifierar detta kapitel centrala områden där ett fördjupat svensk-kanadensiskt samarbete framstår som särskilt lovande.

7.1 Strategisk och normativ konvergens

Sverige och Kanada delar flera grundläggande strategiska utgångspunkter. Båda är internationellt orienterade, exportberoende medelstora stater vars välstånd och säkerhet är nära knutna till en öppen världsekonomi och en stabil internationell ordning. Länderna förlitar sig i hög grad på multilaterala institutioner, en regelbaserad internationell ordning och koalitionsbaserad säkerhet. Det handlar dock inte enbart om att dra nytta av dessa institutioner, utan också om en gemensam övertygelse om vikten av att upprätthålla och försvara dem.

Kanadas ökade fokus på Europa och Sveriges Nato-medlemskap förstärker samtidigt förutsättningarna för närmare samverkan. Båda länderna är även öppna för nya samarbetsformat och minilaterala initiativ i olika konstellationer. Därtill delar länderna en bred värdegemenskap präglad av demokrati, rättsstatlighet och respekt för internationell rätt. Båda har också profilerat sig i frågor som rör klimatförändringar, hållbar utveckling och internationellt samarbete.

Sverige och Kanada är därutöver arktiska stater, vilket ger ett gemensamt strategiskt intresse av utvecklingen i Arktis och Nordatlanten – ett område där säkerhetspolitiska, ekonomiska, klimatrelaterade och geostrategiska dimensioner i allt högre grad sammanfaller. Båda är samtidigt resurs- och teknikintensiva ekonomier med starka beroenden av kritiska råvaror, avancerad teknologi och robusta försörjningskedjor, vilket skapar naturliga beröringspunkter för fördjupat samarbete.

Kanada erbjuder också ett särskilt mervärde genom sin unika erfarenhet av att leva i skuggan av USA. Ingen annan allierad kombinerar samma geografiska närhet, ekonomiska integration och säkerhetspolitiska beroende av USA. För Sverige, som efter Nato-inträdet behöver fördjupa sin förståelse av amerikansk strategisk kultur, politiskt beslutsfattande och säkerhetspolitiska prioriteringar, utgör landet därför en värdefull kunskapspartner. Genom sin nära integration med USA erbjuder Kanada därutöver en unik kombination av insyn i och praktiska erfarenheter av amerikansk politik, ekonomi och säkerhetspolitik, vilket kan bidra till en bättre svensk förståelse av USA:s framtida utveckling och prioriteringar.

7.2 Möjligheter till fördjupat försvars- och säkerhetssamarbete

Kanada är en viktig aktör i Nato och har sedan alliansens bildande varit en konsekvent bidragsgivare till den transatlantiska säkerhetsordningen. Landets engagemang i Europas säkerhet är fortsatt betydande, inte minst genom ledarskapet för Natos multinationella brigad i Lettland, där även Sverige deltar. Detta skapar en naturlig plattform för fördjupad operativ samverkan i Östersjö- och Baltikumregionen.

Samtidigt har Kanada under senare år fördjupat sina relationer med flera nordiska länder. I takt med att Arktis, Nordatlanten och norra Europa får ökad strategisk betydelse finns goda möjligheter att integrera Kanada närmare i nordiska säkerhetspolitiska samarbeten. Kanadas intresse för det brittiskleda Joint Expeditionary Force (JEF) illustrerar denna utveckling och öppnar ytterligare möjligheter till samverkan.

Sveriges medlemskap i Nato och etableringen av Combined Air Operations Centre (CAOC) i norska Bodø skapar samtidigt nya möjligheter för fördjupad svensk-kanadensisk samverkan inom luftförsvaret. CAOC Bodø kan därmed fungera som en institutionell katalysator för närmare operativ integration mellan det svenska och kanadensiska flygvapnet. Inom ramen för Natos gemensamma luftledningsstruktur integreras svenska och kanadensiska flygstridskrafter i samma operativa ledningsnätverk för alliansens norra flank, vilket underlättar gemensam planering, informationsdelning och interoperabilitetsutveckling.

Den operativa samverkan kan även fördjupas inom det maritima området genom Kanadas deltagande i och ledning av Natos stående maritima styrkor. Gemensamma övningar, erfarenhetsutbyte och interoperabilitetsutveckling skulle kunna stärka båda ländernas förmåga att verka i Nordatlanten och Arktis.

I den arktiska dimensionen finns dessutom möjligheter till ömsesidigt lärande. Kanadas Canadian Rangers – lokalt förankrade reservförband med uppgifter kopplade till närvaro, övervakning och stöd i avlägsna nordliga områden – erbjuder erfarenheter som kan vara relevanta för svensk utveckling av militär närvaro i glesbefolkade områden. Samtidigt väcker det svenska totalförsvarskonceptet och arbetet med civil beredskap ett växande intresse i Kanada.

De båda länderna har även identifierat Ukraina som ett prioriterat samarbetsområde och avser att fördjupa sitt samarbete kring politiskt, militärt och ekonomiskt stöd till landet. Inrättandet av en fördjupad svensk-kanadensisk strategisk dialog om säkerhet och försvar skapar därmed en institutionell ram för långsiktig samverkan.

7.3 Potential för försvarsindustriell och teknologisk samverkan

Kanadas pågående upprustning och modernisering av försvarsmakten skapar betydande möjligheter för svenska företag och forskningsaktörer. Diskussionerna kring möjliga kanadensiska anskaffningar av svenska system såsom GlobalEye och Gripen illustrerar denna potential, men möjligheterna sträcker sig betydligt längre än enskilda materielprojekt.

En särskilt viktig utveckling är att Kanada blivit det första icke-europeiska landet som ges möjlighet att delta i EU:s försvarsindustriella samarbetsramverk Security Action for Europe (SAFE). Detta öppnar nya möjligheter för kanadensiska och svenska företag att

samverka inom europeiska värdekedjor, forskningsprojekt och gemensamma upphandlingar.

Samtidigt finns skäl att ha realistiska förväntningar på utvecklingstakten. Kanadas materielanskaffningsprocess har historiskt präglats av komplexitet, omfattande politisering och begränsad genomförandeförmåga, vilket innebär att även lovande samarbetsinitiativ kan kräva långsiktighet och tålamod innan de omsätts i konkreta resultat. Därtill är Kanada djupt integrerat i USA:s försvarsindustriella och teknologiska strukturer, vilket i vissa fall kan komplicera industrisamarbeten, informationsdelning och tekniköverföring med externa partner.

Kanadas ambition att bredda sina internationella samarbeten måste därför fortlöpande balanseras mot de krav som följer av interoperabilitet med amerikanska system, etablerade försörjningskedjor och hänsyn till relationen med USA. Samma förutsättningar påverkar även svensk-kanadensiska samarbetsinitiativ. Eftersom både Sverige och Kanada är djupt integrerade i amerikanskledda säkerhets- och teknologiska strukturer kommer delar av ett framtida samarbete sannolikt att behöva utformas med hänsyn till amerikanska regelverk, interoperabilitetskrav och strategiska prioriteringar.

På forskningsområdet finns goda förutsättningar för samarbete mellan exempelvis Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) och Defence Research and Development Canada (DRDC), vilka har liknande uppdrag och verksamhetsområden. Båda arbetar med frågor som cyberförsvar, sensorsystem, artificiell intelligens, autonoma system, CBRN-skydd, operationsanalys och säkerhetspolitik. Eftersom organisationerna dessutom verkar inom samma Nato-strukturer finns redan en naturlig grund för fördjupade samarbeten.

Utöver DRDC finns även andra relevanta kanadensiska forskningsmiljöer, såsom National Research Council Canada (NRC), som bedriver forskning inom avancerad teknik, rymdverksamhet, artificiell intelligens och dual-use-teknologier. Tillsammans skapar detta goda förutsättningar för ett bredare svensk-kanadensiskt samarbete som omfattar såväl försvar som civil beredskap, innovation och teknologisk utveckling.

7.4 Samlad bedömning

Sammantaget talar mycket för att de svensk-kanadensiska relationerna kommer att fördjupas under de kommande åren. Länderna delar inte bara grundläggande strategiska intressen och värderingar, utan också ett växande behov av att stärka sin säkerhet, motståndskraft och handlingsfrihet i en mer osäker internationell miljö. Därtill finns i dag en tydlig politisk vilja på båda

sidor att utveckla relationen, vilket kommit till uttryck genom det strategiska partnerskapet från 2025 och de initiativ som därefter lanserats.

Förutsättningarna för ett närmare samarbete är därmed ovanligt goda. Den centrala utmaningen handlar inte främst om att identifiera nya samarbetsområden,

utan om att omsätta politiska ambitioner och deklamationer i konkreta projekt, institutionella samarbeten och långsiktiga partnerskap. För Sverige och Kanada är möjligheterna tydliga.

Appendix

Detta appendix innehåller en sammanställning av större projekt inom ramen för moderniseringen av NORAD. Samtliga uppgifter är hämtade från Kanadas försvarsdepartement.

Investeringsområde: Modernisering av övervakningssystem

System/Projekt	Inriktning och syfte	Planerad projektdefinitionsfas	Planerad initial operativ förmåga (IOC)	Planerad full operativ förmåga (FOC)
Arctic Over-the-Horizon Radar (A-OTHR)	Anskaffning och införande av ett arktiskt långräckviddigt över-horisonten-radarsystem för att säkerställa förmåga till tidig förvarning, detektion och målföljning, från gränsområdet mellan Kanada och USA upp till polcirkeln.	2024	2028	2031
Polar Over-the-Horizon Radar (P-OTHR)	Anskaffning och införande av ett polärt långräckviddigt över-horisonten-radarsystem för att möjliggöra förmåga till tidig förvarning och kontinuerlig övervakning över och bortom de nordligaste tillfartsriktningarna mot Nordamerika, inklusive den kanadensiska arktiska arkipelagen.	2029	2032	2033
Crossbow	I samarbete med USA genomförs utveckling och införande av ett kompletterande, geografiskt distribuerat sensorsystem över norra Kanada, avsedd att utgöra ett ytterligare sensor- och detektionslager inom den samlade luft- och rymdlägesbilden.	2025	2029	2030
Defence Enhanced Surveillance from Space (DESSP)	Vidareutveckling av rymdbaserade underrättelse-, övervaknings- och spaningsförmågor (ISR), inklusive övervakning av nationellt territorium och maritima tillfartsområden, genom tilldelning av ytterligare medel för att färdigställa och vidmakthålla det rymdbaserade övervakningsprojekt som aviserades i SSE	2024	2035	2036

Investeringsområde: Teknikstöd beslutsfattning

System/Projekt	Inriktning och syfte	Planerad projektdefinitionsfas	IOC	FOC
Modernized Command and Control Information Systems (MC2IS)	Modernisering lednings- och sambandssystem för att säkerställa robust, skyddad och interoperabel ledningsförmåga på strategisk, operativ och taktisk nivå.	2025	2032	2034
Future Combined Aerospace Operations Centre (FCC)	Modernisering av Kanadas Combined Air Operations Centre genom införande av ett avancerat och skyddat luftoperativt ledningssystem (C2), bestående av personal, processer och tekniska system för planering, ledning, uppföljning och samordning av nationella, kontinentala och globala operationer dygnet runt.	2027	2030	2032
Air Navigation Aid Systems Replacement (AirNAS)	Införande av en ny förmåga inom positionering, navigering och tidssynkronisering (PNT) för att stödja luftfart i avlägsna områden genom integrering av navigationslösningar som inte enbart är beroende av GPS.	2025	2030	2032
High Frequency/ Low Frequency Communications (HFLF)	Uppgradering och vidmakthållande av hög- och lågfrekventa radiosystem för att säkerställa långräckviddig och redundant sambands- och ledningsförmåga.	2026	2029	2038
Enhanced Satellite Communication – Polar (ESCP-P)	Förstärkning av arktisk satellitkommunikationsförmåga genom tillförsel av ytterligare medel för att färdigställa och vidareutveckla det polära kommunikationsprojekt som aviserades i SSE	2025	2036	2040
RCAF Air Weapons Control Coverage Expansion (RACE)	Ersättning och utökning av digital radiotäckning för att säkerställa fortsatt flygtrafikledningstjänst (Ground-Air-Ground) för operatörer vid NAV CANADA:s kontrollcentraler samt prioriterat stöd till Kanadas luftförsvarssektorer.	2026	2031	2032
NORAD Cloud-Based Command and Control (CBC2)	Vidareutveckling, i samarbete med USA, av ett molnbaserat ledningssystem (C2) inom NORAD, tidigare benämnt Pathfinder-initiativet, med nyttjande av molnbaserad databehandling och maskininlärning för att möjliggöra informerade och tidskritiska beslutsprocesser.	-	2023	2026

Investeringsområde: Modernisering av luftstridsvapen

System/Projekt	Inriktning och syfte	Planerad projektdefinitionsfas	IOC	FOC
Advanced Short Range Missile (ASRM)	Anskaffning av avancerade kortdistans luft-till-luft-robotar för att säkerställa förmågan att bekämpa hot på korta avstånd inom visuell räckvidd.	2023	2028	2030
Medium Range Air-to-Air Missile (MRAAM)	Anskaffning av avancerade medeldistans luft-till-luft-robotar för att säkerställa förmåga att bekämpa hot på medellånga avstånd bortom visuell räckvidd.	2023	2027	2031
Long Range Air-to-Air Missile (LRAAM)	Anskaffning av långräckviddiga luft-till-luft-robotar för att möjliggöra bekämpning av hot på långa avstånd och stärka luftförsvarsförmågan i ett kontinentalt perspektiv.	2026	2030	2035

Investeringsområde: Infrastruktur och stödjande förmågor

System/Projekt	Inriktning och syfte	Planerad projektdefinitionsfas	IOC	FOC
Additional Air-to-Air Refuelling (AAR+/STTC+)	Utökning av lufttanknings- och strategisk transportförmåga genom anskaffning av ytterligare tank- och transportflygplan inom ramen för projektet Strategic Tanker Transport Capability (STTC)	2023	2029	2033
Defence of Canada Fighter Infrastructure Project (DCFI)	Modernisering av stridsflygsinfrastruktur samt förstärkning av NORAD:s Quick Reaction Alert-förmåga vid baser i Kanada för att stödja införandet av F-35-systemet och interoperabilitet med USA.	2022	2029	2032
Northern Basing Infrastructure	Uppgradering av militär infrastruktur vid fyra framskjutna baseringsplatser i norra Kanada (Inuvik, Yellowknife, Iqaluit och Goose Bay) för att säkerställa att infrastrukturen möter NORAD:s och Kanadas operativa krav, inklusive möjlighet till flerfunktionsanvändning i samverkan med regionala aktörer.	2027	2034	2039
Operational Training Infrastructure Enterprise Modernization (OTIEM)	Modernisering av luftoperativ utbildnings- och övningsinfrastruktur för att säkerställa ändamålsenlig träning och interoperabilitet i ett modernt luftoperativt sammanhang.	2026	2029	2032

.

Investeringsområde: Forskning, utveckling och innovation

System/Projekt	Inriktning och syfte	Tidsperiod
Space Systems R&D	Forskning och utveckling av nya satellitkommunikationslösningar samt förstärkt rymdbaserad övervaknings- och rymdlägesuppfattningsförmåga	2022–2028 (olika delprojekt)
Integrated Air and Missile Defence (IAMD) R&D	Forskning för att förstå framväxande robot- och missilhot samt utveckla teknik för detektion, målföljning, bekämpning och integrerat luft- och robotförsvar i ett system-av-system-perspektiv.	2022–2028
Autonomy R&D	Forskning och utveckling av semi-autonoma system för luft-, mark-, sjö- och undervattensoperationer, inklusive människa-maskin-samverkan och systemintegration.	2024–2028
Counter Uncrewed Aerial Systems (UAS) R&D	Utveckling av sensorer och motmedel mot obemannade luftfartygssystem, inklusive prototypsystem för att detektera och bekämpa drönare och svärmar samt metoder för samordnad lägesbild.	2024–2028
Cyber R&D	Forskning för att identifiera cyberrelaterade sårbarheter samt utveckling av cyberförmågor och automatiserade verktyg.	2024–2028
Quantum-Enabled Defence Capabilities R&D	Forskning inom kvantteknologi med fokus på kommunikation, sensorer (radar/lidar), alternativ PNT samt tillämpning av kvantdatorer för nya material och medicinska motmedel.	2024–2028
Arctic R&D	Forskning för att stärka militär beredskap, framskjuten närvaro och lägesuppfattning i Arktis samt minska miljöpåverkan av ökad militär närvaro; inkluderar klimatrelaterade säkerhetsimplikationer och teknikutveckling för arktiska operationer.	2024–2028
Over-the-Horizon Radar (OTHR) R&D	Forskning för att vidareutveckla över-horisonten-radartechnik, inklusive förbättrad räckvidd, hotdetektion och integrerade långgräckviddiga kommunikationsapplikationer.	2022–2028

Litteraturförteckning

- Abelson, Donald E., and Stephen Brooks, eds. *History Has Made Us Friends: Reassessing the Special Relationship between Canada and the United States*. Montreal and Kingston: McGill-Queen's University Press, 2024.
- Alden, Edward, and Inu Manak. "What Mark Carney's Election Win Means for Trade and U.S.-Canada Relations." Council on Foreign Relations, April 29, 2025.
- Angus Reid Institute. "Anger, Betrayal and Anxiety: Canadians Say They're Ready to Fight Back After Tariffs Drive Views of U.S. to New Low." March 4, 2025.
- Angus Reid Institute. "Tariffs, Border Demands & Defence: Half of Canadians Say This Country Should Play Hardball Against Trump's Threats." December 5, 2024.
- Arbour, Louise. *Report of the Independent External Comprehensive Review of the Department of National Defence and the Canadian Armed Forces*. Ottawa: Department of National Defence, 2022.
- Bailey, Ian. "Top General Slams 'Toxic Narratives' in Media Coverage of Canadian Forces." *The Globe and Mail*, February 2, 2017. <https://www.theglobeandmail.com/news/national/top-general-slams-toxic-narratives-in-media-coverage-of-canadian-forces/article33891706/> Hämtad 11 juni 2026.
- BBC News. "Donald Trump Calls for Canada to Become 51st State over Tariffs." *BBC News*, 11 March 2025.
- Berger, Carl. *The Sense of Power: Studies in the Ideas of Canadian Imperialism, 1867–1914*. Toronto: University of Toronto Press, 1970.
- Bland, Douglas L. *The Administration of Defence Policy in Canada, 1947–1985*. Kingston, ON: Ronald P. Frye & Company, 1987.
- Blatchford, Andy. "Canada Taking 'Comprehensive Look' at Joining U.S. Ballistic Missile Defense." *Politico*, May 10, 2022. <https://www.politico.com/news/2022/05/10/canada-eyeing-bold-and-aggressive-military-options-to-defend-continent-00031349> Hämtad 11 juni 2026.
- Bosold, David, and David G. Haglund. *A Different Kind of Linchpin? Canada, Germany, and the Future of Transatlanticism*. Forthcoming, 2026.
- Bratt, Duane, and Christopher Kukucha, eds. *Readings in Canadian Foreign Policy: Classic Debates and New Ideas*. 3rd ed. Toronto: Oxford University Press, 2015.
- Brewster, Murray. "'Large Proportion' of Military Disliked Relaxed Rules on Personal Grooming, Survey Finds." *CBC News*, July 2, 2024. <https://www.cbc.ca/news/politics/canadian-armed-forces-uniform-hair-grooming-1.7248687> Hämtad 11 juni 2026.
- Byers, Michael, and Stewart Webb. *That Sinking Feeling: Canada's Submarine Program Springs a Leak*. Ottawa: Canadian Centre for Policy Alternatives, 2013.
- Canadian Defence Review. "Procurement/Projects: AEW&C – Airborne Early Warning & Control." 2 May 2026.
- Canadian Department of National Defence. *Minister McGuinty Visits NORAD*. 2025.
- Canadian Global Affairs Institute. *Between the Eagle and the Dragon: Managing Canada-China Relations in a Shifting Geopolitical Reality*. August 2025.
- Canadian Naval Review. "Four Submarines and a Funeral." February 2, 2012 (updated July 2020). <https://www.navalreview.ca/2012/02/four-submarines-and-a-funeral/> Hämtad 11 juni 2026.
- Charron, Andrea, and James Fergusson. "Canada and Defence Against Help: The Wrong Theory for the Wrong Country at the Wrong Time." In *Canadian Defence Policy*, edited by Thomas Juneau et al., 99–115.
- Charron, Andrea. "USNORTHCOM Shifts Eastward." Canadian Global Affairs Institute, October 2025.
- Collins, Jeffrey F. *Deadline 2036: Assessing the Requirements and Options for Canada's Future Submarine Force*. Ottawa: Macdonald-Laurier Institute, 2021.
- Congressional Research Service. *Canada's Digital Services Tax Act: Issues Facing Congress*. July 24, 2024.

- Congressional Research Service. *The U.S. Defense Industrial Base: Background and Issues for Congress*. September 23, 2024.
- Congressional Research Service. *U.S.-Canada Softwood Lumber Trade: Current Issues for Congress*. December 30, 2025.
- Corben, Tom, and William C. Greenwalt. *Breaking the Barriers: Reforming US Export Controls to Realise the Potential of AUKUS*. United States Studies Centre, 2023.
- D'Andrea, Aaron. "Canada's Military Facing 'Death Spiral' on Recruitment, Minister Says." *Global News*, March 7, 2024. <https://globalnews.ca/news/10341588/canadian-forces-recruitment-death-spiral/> Hämtad 11 juni 2026.
- De Kerckhove, Ferry. "The Strategic Outlook for Canada 2016." CDA Institute Vimy Paper 27, 2016.
- Department of Finance Canada. "G7 Finance Ministers' Statement on Extraordinary Revenue Acceleration (ERA) Loan Initiative." October 25, 2024. <https://www.canada.ca/en/department-finance/news/2024/10/g7-finance-ministers-statement-on-extraordinary-revenue-acceleration-era-loan-initiative.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Department of National Defence. *Departmental Results Report 2023–24*. December 2024. <https://www.canada.ca/content/dam/dnd-mdn/documents/reports/2024/12-23-drr-2023-24.pdf> Hämtad 11 juni 2026.
- Department of National Defence. *Departmental Results Report 2024–25*. 2025. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/corporate/reports-publications/departmental-results-report/2024-25-index.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Department of National Defence. *Departmental Plan 2026–27*. 2026. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/corporate/reports-publications/departmental-plans/departmental-plan-2026-27.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Department of National Defence. *Inflection Point 2025: Canadian Army Modernization*. 2025. <https://www.canada.ca/en/army/services/army-modernization/inflection-point-2025.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Department of National Defence. *Our North, Strong and Free: A Renewed Vision for Canada's Defence*. April 2024. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/corporate/reports-publications/north-strong-free-2024.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Department of National Defence, *Defence Minister Blair Concludes Productive Visit to Washington, D.C. for NATO Summit*, 12 July 2024.
- DeWitt, David, Mary Young, Alex Brouse, and Jinelle Piereder. "AWOL: Canada's Defence Policy and Presence in the Asia Pacific." *International Journal* 73, no. 1 (2018): 1–18.
- Duffield, John S. "Political Culture and State Behavior." *International Organization* 53, no. 4 (1999): 765–803.
- Edvardsson Lampinen, Frida. *K-Defense: Sydkoreansk försvarspolitik och export*. FOI-R--5815--SE, 2026.
- EnergyNow.ca, "Chinese Refiners Are Importing Record Amounts of Canadian Crude After Slashing Purchases of U.S. Oil," 17 April 2025.
- Engström, Alina, and Olof Kronvall, eds. *Grönlandskrisen: Implikationer för transatlantisk och global säkerhet*. FOI Memo 9205, 2026.
- Europeiska kommissionen, *EU och Kanada stärker sitt digitala partnerskap med fokus på artificiell intelligens, digitala identitetsplånböcker och oberoende medier*, 8 Dec 8 2025.
- European Commission. *Preserving Peace: Defence Readiness Roadmap 2030*. October 16, 2025.
- European Commission. *White Paper for European Defence – Readiness 2030*. March 19, 2025.
- Fergusson, Ian F., and Paul K. Kerr. *The U.S. Export Control System and the Export Control Reform Initiative*. Congressional Research Service, January 28, 2020.
- Fox, William T. R. *A Continent Apart: The United States and Canada in World Politics*. Toronto: University of Toronto Press, 1985.
- Government of Canada. *A Role of Pride and Influence in the World: International Policy Statement*. Ottawa, 2005. <https://publications.gc.ca/site/eng/9.687242/publication.html>. Hämtad 11 juni 2026.

- Government of Canada, A sociodemographic profile of Ukrainian-Canadians, 28 april 2022. <https://www150.statcan.gc.ca/n1/pub/36-28-0001/2022004/article/00003-eng.htm> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Arctic and Northern Policy Framework*. 2019. <https://www.rcaanc-cirnac.gc.ca/eng/1560523306861/1560523330587> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Arctic and Offshore Patrol Ships*. Department of National Defence. <https://www.canada.ca/en/public-services-procurement/services/acquisitions/defence-marine/national-shipbuilding-strategy/projects/large-vessels/arctic-patrol-navy.html>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Arctic Waters Surveillance*. Office of the Auditor General of Canada, 2022. <https://www.canada.ca/en/auditor-general/our-work/audit-reports/parl-oag-202211-06-e.html>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Buy Canadian Policy*. 2025–2026. <https://canadabuys.canada.ca/en/buy-canadian-policy>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada First Defence Strategy*. 2008. <https://www.canada.ca/en/departement-national-defence/corporate/policies-standards/canada-first-defence-strategy-complete-document.html>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada–Indo-Pacific Strategy*. Global Affairs Canada, 2022. <https://www.international.gc.ca/transparency-transparence/indo-pacific-indo-pacifique/index.aspx>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada–Indo-Pacific Strategy Implementation Update*. 2024. https://www.international.gc.ca/world-monde/international_relations-relations_internationales/indo-pacific-pacifique/update-miseajour.aspx?lang=eng. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada's Arctic Foreign Policy*. Global Affairs Canada, 2024. <https://international.canada.ca/en/global-affairs/corporate/reports/arctic-policy-2024>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada–Republic of Korea Security and Defence Cooperation Partnership (SDCP)*. <https://www.international.gc.ca/news-nouvelles/2025/2025-10-29-republic-korea-republique-coree.aspx?lang=eng> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada's Response to the Russian Invasion of Ukraine*. https://www.international.gc.ca/world-monde/issues_development-enjeux_developpement/response_conflict-reponse_conflits/crisis-crisis/ukraine.aspx?lang=eng Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada–Ukraine Authorization for Emergency Travel: Key Figures*. <https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/immigrate-canada/ukraine-measures/key-figures.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada–Ukraine Relations*. <https://www.international.gc.ca/country-pays/ukraine/relations.aspx?lang=eng> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada–United Kingdom Trade Continuity Agreement*. <https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/cuktca-accru/index.aspx?lang=eng> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canadian Donations and Military Support to Ukraine*. <https://www.canada.ca/en/departement-national-defence/campaigns/canadian-military-support-to-ukraine.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP)*. <https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/cptpp-ptpgp/index.aspx?> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Current Operations List*. 6 June 2026. <https://www.canada.ca/en/departement-national-defence/services/operations/military-operations/current-operations/list.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Defence Procurement Strategy*. Public Services and Procurement Canada, 2021. <https://www.canada.ca/en/public-services-procurement/services/defence-procurement.html>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Export Controls: Military and Strategic Goods and Technology*. Global Affairs Canada, 2025. <https://international.canada.ca/en/global-affairs/services/controls/export/military-goods>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Ground Based Air Defence Project*. Department of National Defence, 2025. <https://apps.forces.gc.ca/en/defence-capabilities-blueprint/project-details.asp?id=1936>. Hämtad 11 juni 2026.

- Government of Canada. *Joint Statement on NORAD Modernization*. 14 August 2021. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/news/2021/08/joint-statement-on-norad-modernization.html>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *NORAD Modernization Project Timelines*. Department of National Defence. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/services/operations/allies-partners/norad/norad-modernization-project-timelines.html>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Operation HORIZON*. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/services/operations/military-operations/current-operations/operation-horizon.html>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Operation NEON*. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/services/operations/military-operations/current-operations/operation-neon.html>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Operation PROJECTION*. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/services/operations/military-operations/current-operations/operation-projection.html>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Operation REASSURANCE*. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/services/operations/military-operations/current-operations/operation-reassurance.html>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Operation UNIFIER*. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/services/operations/military-operations/current-operations/operation-unifier.html>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Security, Sovereignty and Prosperity: Canada's Defence Industrial Strategy*. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/corporate/reports-publications/industrial-strategy/security-sovereignty-prosperity.html>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Security and Defence Partnership Between the European Union and Canada*. 2025. https://www.international.gc.ca/world-monde/international_relations-relations_internationales/eu-ue/security-defence-securite-defense.aspx?. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Trade Commissioner Service: Export Controls*. <https://www.tradecommissioner.gc.ca/en/market-industry-info/search-country-region/country/canada-united-states-export/u-s-government-procurement/procurement-basics/export-controls.html>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Victoria Class Modernization*. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/services/procurement/victoria-class-modernization.html>. Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada and United States. *Defence Production Sharing Agreement between Canada and the United States of America*. 27 July 1956. <https://www.ccc.ca/wp-content/uploads/2021/07/defence-production-sharing-agreement-en.pdf> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Memorandum of Understanding Between Canada and the Republic of Korea on Critical Mineral Supply Chains, Clean Energy Transition and Energy Security*. 16 May 2023. https://www.international.gc.ca/country_news-pays_nouvelles/2023-05-16-korea-coree.aspx?lang=eng Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Minister McGuinty Signs an Equipment and Technology Transfer Agreement With Japan*. 27 January 2026. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/news/2026/01/minister-mcguinty-signs-an-equipment-and-technology-transfer-agreement-with-japan.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada–Japan Comprehensive Strategic Roadmap*. 6 March 2026. <https://www.pm.gc.ca/en/news/backgrounders/2026/03/06/canada-japan-comprehensive-strategic-roadmap> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada–Japan Action Plan for Contributing to a Free and Open Indo-Pacific Region*. <https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2022/10/canada-japan-action-plan-for-contributing-to-a-free-and-open-indo-pacific-region.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada–Japan 6 Shared Priorities Action Plan*. <https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2022/10/backgrounder--action-plan-canada-japan-6-shared-priorities.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada Secures Renewed Market Access with China to Boost Exports and Strengthen Economic Collaboration*. 4 March 2026. <https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2026/03/canada-secures-renewed-market-access-with-china-to-boost-exports-and-strengthen-economic-collaboration.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada–France Creates New Joint Committee on Science, Technology and Research*. 24 April 2023. <https://www.canada.ca/en/innovation-science-economic-development/news/2023/04/governments-of-canada-france-create-new-joint-committee-on-science-technology-and-research.html> Hämtad 11 juni 2026.

- Government of Canada. *Canada–France Declaration on a Stronger Defence and Security Partnership*. 26 September 2024. <https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2024/09/canadafrance-declaration-on-a-stronger-defence-and-security-partnership.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Joint Declaration of Intent Between Canada and Germany on Critical Minerals Cooperation*. 26 August 2025. <https://www.canada.ca/en/natural-resources-canada/news/2025/08/joint-declaration-of-intent-between-canada-and-germany-on-critical-minerals-cooperation.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada and Germany Deepen Their Collaboration on Advanced Technologies*. 8 December 2025. <https://www.canada.ca/en/innovation-science-economic-development/news/2025/12/canada-and-germany-deepen-their-collaboration-on-advanced-technologies.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Northern Operational Support Hubs (NOSH)*. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/services/northern-operational-support-hubs.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Enhanced Canadian Armed Forces Arctic Operations Reinforce Sovereignty Throughout 2026*. 19 February 2026. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/news/2026/02/enhanced-canadian-armed-forces-arctic-operations-reinforce-sovereignty-throughout-2026.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Icebreaker Collaboration Effort*. <https://www.canada.ca/en/public-services-procurement/services/acquisitions/defence-marine/icebreaker-collaboration-effort-pact.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada–Sweden Strategic Partnership*. 18 November 2025. <https://www.government.se/swedish-treaty-series/2025/11/strategic-partnership-between-canada-and-sweden/> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. *Joint Statement on Strategic Cooperation Between Canada and the Kingdom of Norway*. 14 March 2026. <https://www.pm.gc.ca/en/news/statements/2026/03/14/joint-statement-strategic-cooperation-between-canada-and-kingdom-norway> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada–Finland Joint Statement on Foreign and Security Policy Strategic Partnership*. 19 August 2025. <https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2025/08/canada-and-finland-joint-statement-on-foreign-and-security-policy-strategic-partnership.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada Strengthens Defence Cooperation With the Kingdom of Denmark*. 14 February 2026. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/news/2026/02/canada-strengthens-defence-cooperation-with-the-kingdom-of-denmark.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada and Government of Denmark. *Joint Statement on Quantum Cooperation*. 10 November 2025. <https://www.canada.ca/en/innovation-science-economic-development/news/2025/11/governments-of-canada-and-denmark-sign-joint-statement-on-quantum-cooperation.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Memorandum of Understanding Among Canada, Finland and the United States on Arctic and Polar Icebreakers*. 13 November 2024. <https://www.canada.ca/en/public-services-procurement/services/acquisitions/defence-marine/icebreaker-collaboration-effort-pact.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Sweden Joins the Sustainable Critical Minerals Alliance*. 27 June 2024. <https://www.canada.ca/en/natural-resources-canada/news/2024/06/sweden-joins-the-sustainable-critical-minerals-alliance-committing-to-the-sustainable-development-and-sourcing-of-critical-minerals.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Future Fighter Capability Project*. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/services/procurement/fighter-jets/future-fighter-capability-project.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Supplementing the CF-18 Fleet*. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/services/procurement/fighter-jets/supplementing-cf-18-fleet.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Strategic Tanker Transport Capability Project*. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/services/procurement/strategic-tanker-transport-capability-project.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canadian Multi-Mission Aircraft Project*. <https://www.canada.ca/en/services/defence/defence-equipment-purchases-upgrades/air-equipment-procurement/canadian-multi-mission-aircraft-project.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Integrating Australian Jets into the Current Royal Canadian Air Force Fighter Fleet*. 12 December 2017. https://www.canada.ca/en/department-national-defence/news/2017/12/integrating_australianjetsintotheurrentroyalcanadianairforcefig.html Hämtad 11 juni 2026.

- Government of Canada. *Dual Memoranda of Understanding Cement Canada–UK Science and Innovation Ties*. 31 January 2024. <https://www.canada.ca/en/innovation-science-economic-development/news/2024/01/dual-memorandums-of-understanding-cement-canadauk-science-and-innovation-ties.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada Strong: Budget 2025*. 4 November 2025. <https://budget.canada.ca/2025/report-rapport/pdf/budget-2025.pdf> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *State of Canada's Defence Industry Report – Spring 2024*. 2024. https://ised-isde.canada.ca/site/aerospace-defence/sites/default/files/documents/State_of_Defence_2024_eng.pdf Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *River-Class Destroyer (Canadian Surface Combatant)*. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/services/procurement/canadian-surface-combatant.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Airborne Early Warning & Control*. <https://apps.forces.gc.ca/en/defence-capabilities-blueprint/project-details.asp?id=2318> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Canada Acquiring Air Defence and Anti-Drone Capabilities for NATO Deployment in Latvia*. 15 February 2024. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/news/2024/02/canada-acquiring-air-defence-and-anti-drone-capabilities-for-canadian-armed-forces-members-deployed-with-nato-in-latvia.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Advances to Next Step in Canadian Patrol Submarine Project Procurement*. 26 August 2025. <https://www.canada.ca/en/public-services-procurement/news/2025/08/government-of-canada-advances-to-next-step-in-canadian-patrol-submarine-project-procurement.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Defence Investment Agency Seeks Input from Canadian Industry on Future Submarine Fleet Sustainment*. 5 March 2026. <https://www.canada.ca/en/defence-investment-agency/news/2026/03/defence-investment-agency-seeks-input-from-canadian-industry-on-future-submarine-fleet-sustainment.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Updated Dress Instructions Promote Respect, Diversity and Inclusiveness*. 6 September 2022. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/maple-leaf/defence/2022/09/updated-dress-instructions-respect-diversity-inclusiveness.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Minister McGuinty Announces Investment of \$1.4 Billion into Domestic Ammunition Production*. 18 March 2026. <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/news/2026/03/minister-mcguinty-announces-investment-of-1-4-billion-into-domestic-ammunition-production.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Government of Canada. *Government of Canada Announces Contract Award for Maintenance of Leopard 2 Tanks*. 12 September 2024. <https://www.canada.ca/en/public-services-procurement/news/2024/09/government-of-canada-announces-contract-award-for-maintenance-of-leopard-2-tanks0.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Gray, Colin S. *Modern Strategy*. Oxford: Oxford University Press, 1999.
- Gray, Colin S. "Strategic Culture as Context: The First Generation of Theory Strikes Back." *Review of International Studies* 25, no. 1 (1999): 49–69.
- Gray, Colin S. "Out of the Wilderness: Prime Time for Strategic Culture." *Comparative Strategy* 26, no. 1 (2007): 1–20.
- Gustafsson, Jakob, and Eva Hagström Frisell. *A New Generation of Forward Defence—NATO in the Baltic States*. FOI-R–5765–SE. June 2025.
- Haglund, David G. *Has the Imperial Presidency Gone APE?* Forthcoming, 2026.
- Hampson, Fen Osler, et al. *Strategic Reflections: Canada's Indo-Pacific Strategy One Year After Implementation*. Asia Pacific Foundation of Canada, 2024.
- Hellyer, Paul. *Damn the Torpedoes: My Fight to Unify Canada's Armed Forces*. Toronto: McClelland & Stewart, 1990.
- Hernandez-Roy, Christopher, Vincent Rigby, and Henry Ziemer. *Canadian Membership in AUKUS: A Time for Action*. CSIS, 2023.
- Horn, Bernd, Howard G. Coombs, and Tony Balasevicius, eds. *The Northern Flank – The Arctic: Implications for SOF*. Ottawa: Canadian Special Operations Forces Command, 2025.
- International Monetary Fund. *Canada: Staff Concluding Statement of the 2025 Article IV Mission*. December 5, 2025.

- International Monetary Fund. *Global Debt Database*. <https://www.imf.org/external/datamapper/datasets/GDD>. Hämtad 11 juni 2026.
- Jeffery, Michael K. *Inside Canadian Forces Transformation: Institutional Leadership as a Catalyst for Change*. Kingston, ON: Canadian Defence Academy Press, 2009.
- Johnston, Alastair Iain. *Cultural Realism: Strategic Culture and Grand Strategy in Chinese History*. Princeton University Press, 1995.
- Johnston, Alastair Iain. "Thinking about Strategic Culture." *International Security* 19, no. 4 (1995): 32–64.
- Joyner, Allan. "Tank Centralization: A Bridge to the Army's Future Armoured Capability." *Canadian Army Today*, 2025.
- Juneau, Thomas, Philippe Lagassé, and Srdjan Vucetic, eds. *Canadian Defence Policy in Theory and Practice*. New York: Palgrave Macmillan, 2020.
- Katz, Justin. "Canada Names Hanwha, Thyssenkrupp as 'Qualified Suppliers' for New Submarine Program." *Breaking Defense*, 27 August 2025.
- Karadeglija, Anja. "Department of National Defence Using U.S. Cloud Services." *Global News*, September 19, 2025.
- Katzenstein, Peter J. (ed.), *The Culture of National Security: Norms and Identity in World Politics* (New York: Columbia University Press, 1996).
- Kim, Julie. "The Canadian Patrol Submarine Project (CPSP) and Its Geopolitical Implications," Canadian Global Affairs Institute, July 2025.
- King, Mackenzie. "Canada as an International Power." Speech delivered in the House of Commons, Ottawa, 18 June 1936. https://www.lipad.ca/search/?q=Canada+as+an+International+Power&pol=King%2C+Mackenzie&par=&sd_year=1936&sd_month=1&sd_day=1&ed_year=1936&ed_month=12&ed_day=18 Hämtad 11 juni 2026.
- Klein, Lilit. *Canada, the EU, and the Future of the ITAR Exemption*. Canadian Global Affairs Institute, January 2026.
- Labrecque, Charles. *Canada–China Relations Since Meng Wanzhou's Arrest*. Canadian Global Affairs Institute, December 2019.
- Lackenbauer, P. Whitney. *The Canadian Rangers @ 75: Key Documents, 1947–2022*. Calgary: University of Calgary, 2022.
- Lackenbauer, P. Whitney. "'Defence Against Help': Revisiting a Primary Justification for Canadian Participation in Continental Defence with the United States." *Journal of Military and Strategic Studies* 20, no. 2 (2021): 62–89.
- Lackenbauer, P. Whitney, and Bianca Romagnoli. *The Canadian Rangers: NAADSN Suggested Readings*. North American and Arctic Defence and Security Network (NAADSN), April 2024.
- Lackenbauer, P. Whitney. *Canada's Northern Strategies from Trudeau to Trudeau, 1970–2024*. Documents on Canadian Arctic Sovereignty and Security No. 17, rev. ed. Calgary: University of Calgary, 2025.
- Lagassé, Philippe, and Justin Massie. "Don't Count on Us: Canada's Military Unreadiness." *War on the Rocks*, 2024. <https://warontherocks.com/dont-count-on-us-canadas-military-unreadiness/> Hämtad 11 juni 2026.
- Latham, Andrew. "Canada Should Think Twice About AUKUS: Our Strategic Future Lies Closer to Home." Institute for Peace & Diplomacy, September 26, 2024.
- Latham, Andrew. "Canada's Military Is Slowly Rotting Away." *1945*, 2025. <https://www.19fortyfive.com/2025/04/canadas-military-is-slowly-rotting-away/> Hämtad 11 juni 2026.
- Latham, Andrew. "Why Canada's Air Force Is Falling Apart." *1945*, 2025. <https://www.19fortyfive.com/2025/01/why-canadas-air-force-is-falling-apart-and-how-to-fix-it/> Hämtad 11 juni 2026.
- Leblanc, Daniel. "Canada Discreetly Puts Money Down on 14 Additional F-35s." *CBC News*, February 10, 2026.
- Legree, David. "Joly Says Canada Should Look at Joining U.S. Ballistic Missile Program," *iPolitics*, 6 December 2024.
- Legro, Jeffrey W. "Culture and Preferences in International Cooperation." *American Political Science Review* 90, no. 1 (1996): 118–137.
- Leuprecht, Christian, and Joel J. Sokolsky. "Defense Policy 'Walmart Style': Canadian Lessons in 'Not-So-Grand' Grand Strategy." *Armed Forces & Society* 41, no. 3 (2015): 541–562.

- Leuprecht, Christian, Joel J. Sokolsky, and Thomas Hughes, eds. *North American Strategic Defense in the 21st Century: Security and Sovereignty in an Uncertain World*. Cham, Switzerland: Springer, 2018.
- Massie, Justin. *Francosphère: L'importance de la France dans la culture stratégique du Canada*. Québec: Presses de l'Université du Québec, 2013.
- Massot, Pascale. "The 'China Clause' in USMCA Is American Posturing, Not a Veto." Centre for International Policy Studies, October 18, 2018.
- Minister of National Defence Advisory Panel on Systemic Racism and Discrimination with a Focus on Anti-Indigenous and Anti-Black Racism, LGBTQ2+ Prejudice, Gender Bias, and White Supremacy. *Final Report*. Ottawa: Department of National Defence, 2020.
- Morton, Desmond. *A Military History of Canada*. 5th ed. Toronto: McClelland & Stewart, 2007.
- Morton, Desmond. "Defending the Indefensible: Some Historical Perspectives on Canadian Defence, 1867–1987," *International Journal* 42, no. 4 (1987): 699–718.
- Murphy, Jessica, and Nadine Yousif. "'Respect Canadian Sovereignty,' Carney Tells US Officials After They Meet Alberta Separatists." *BBC News*, 29 January 2026.
- NATO. *Defence Expenditure of NATO Countries 2014–2024*. Brussels, 2024.
- NATO. *Integrated Air and Missile Defence Policy*. 2025.
- Naval Association of Canada. *The National Shipbuilding Strategy and the Canadian Surface Combatant*. Ottawa, 2021.
- Navy Lookout, "Canadian Navy Reveals Latest Modifications to River-Class Destroyer," *Navy Lookout*, 24 March 2026.
- Naval News, "Korean Shipbuilding Giants Join Forces in Naval Export Market," *Naval News*, 25 February 2025.
- Neuman Bergenwall, Samuel. *Indien som säkerhetspolitisk aktör: Konsekvenser för svenska försvarsrelationer*, FOI-R--5588--SE, April 2024.
- Newdick, Thomas. "Saab GlobalEye Set to Challenge Boeing E-7 as Canada's New Radar Plane." *The War Zone*, 28 May 2025.
- Richard Nghiem, "AEW&C Report: Arctic Overwatch," *Canadian Defence Review*, 30 July 2025. <https://canadiandefencereview.com/aewc-report-arctic-overwatch/> Hämtad 11 juni 2026.
- Nossal, Kim Richard. *Charlie Foxtrot: Fixing Defence Procurement in Canada*. Toronto: Dundurn Press, 2016.
- Office of the Auditor General of Canada. *Delivering Canada's Future Fighter*. 2025. <https://www.canada.ca/en/auditor-general/our-work/audit-reports/report-2-delivering-canadas-future-fighter-jet-capability.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Office of the Auditor General of Canada, *Arctic Waters Surveillance*, 2022. <https://www.canada.ca/en/auditor-general/our-work/audit-reports/parl-oag-202211-06-e.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Office of the Auditor General of Canada, *Report of the Auditor General of Canada to the Parliament of Canada: Housing Canadian Armed Forces Members*, 21 October 2025. <https://www.canada.ca/en/auditor-general/our-work/audit-reports/housing-canadian-armed-forces-members.html> Hämtad 11 juni 2026.
- Office of the Auditor General of Canada, *Report of the Auditor General of Canada to the Parliament of Canada: Housing Canadian Armed Forces Members*, 21 October 2025.
- Office of the Parliamentary Budget Officer. *The Life Cycle Cost of the Canadian Surface Combatants: A Fiscal Analysis*. 2022. <https://www.pbo-dpb.ca/en/publications/RP-2223-016-C--life-cycle-cost-canadian-surface-combatants-fiscal-analysis--cout-cycle-vie-navires-combat-surface-canadien-analyse-financiere> Hämtad 11 juni 2026.
- Office of the United States Trade Representative, *Agreement between the United States of America, the United Mexican States, and Canada*, 1 July 2020.
- Ørvik, Nils. "Defence Against Help—A Strategy for Small States?" *Survival* 15, no. 3 (1973): 228–231.
- Peck, Michael. "US AWACS Cancellation Leaves NATO Scrambling." CEPA, 2025.
- Prime Minister of Canada. "Principled and Pragmatic: Canada's Path: Prime Minister Carney Addresses the World Economic Forum Annual Meeting." January 20, 2026. <https://www.pm.gc.ca/en/news/speeches/2026/01/20/principled-and-pragmatic-canadas-path-prime-minister-carney-addresses> Hämtad 11 juni 2026.

- Prime Minister of Canada. *Prime Minister Carney Launches New Measures to Protect, Build, and Transform Canadian Strategic Industries*. September 5, 2025. <https://www.pm.gc.ca/en/news/news-releases/2025/09/05/prime-minister-carney-launches-new-measures-protect-building> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. *Prime Minister Carney Secures Canada's Participation in the European Union's SAFE Initiative*. December 1, 2025. <https://www.pm.gc.ca/en/news/news-releases/2025/12/01/prime-minister-carney-secures-canadas-participation-european-unions> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. *Prime Minister Carney to Diversify Canada's Trade, Attract New Investment, and Secure New Partnerships With Visits to India, Australia, and Japan*. February 23, 2026. <https://www.pm.gc.ca/en/news/news-releases/2026/02/23/prime-minister-carney-diversify-canadas-trade-attract-new-investment> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. "Roadmap for a Renewed U.S.–Canada Partnership." February 23, 2021. <https://www.pm.gc.ca/en/news/statements/2021/02/23/roadmap-renewed-us-canada-partnership> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. *Joint Statement on Strategic Cooperation Between Canada and the Kingdom of Norway*. March 14, 2026. <https://www.pm.gc.ca/en/news/statements/2026/03/14/joint-statement-strategic-cooperation-between-canada-and-kingdom-norway> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. *Prime Minister Carney Launches Canada's First Defence Industrial Strategy to Strengthen Security, Create Prosperity, and Reinforce Strategic Autonomy*. February 17, 2026. <https://www.pm.gc.ca/en/news/news-releases/2026/02/17/prime-minister-carney-launches-canadas-first-defence-industrial> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. "Prime Minister Carney Addresses WEF Annual Meeting." January 20, 2026. <https://www.weforum.org/stories/2026/01/davos-2026-special-address-by-mark-carney-prime-minister-of-canada/> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. *Prime Minister Carney Secures Ambitious New Partnership With India Focused on Energy, Talent, and Technology*. March 2, 2026. <https://www.pm.gc.ca/en/news/news-releases/2026/03/02/prime-minister-carney-secures-ambitious-new-partnership-india-focused> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. *Joint Statement by the Prime Ministers of the Nordic Countries and Canada*. March 15, 2026. <https://www.government.se/statements/2026/03/joint-statement-by-the-prime-ministers-of-the-nordic-countries-and-canada/> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. *Prime Minister Carney Forges New Comprehensive Strategic Partnership With Japan Across Defence, Energy, Trade, and Technology*. March 6, 2026. <https://www.pm.gc.ca/en/news/news-releases/2026/03/06/prime-minister-carney-forges-new-comprehensive-strategic-partnership> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. "Prime Minister Carney Announces New Measures to Protect and Transform Canada's Steel and Lumber Industries." November 26, 2025. <https://www.pm.gc.ca/en/news/news-releases/2025/11/26/prime-minister-carney-announces-new-measures-protect-and-transform> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. "Prime Minister Carney Forges New Strategic Partnership with China." January 16, 2026. <https://www.pm.gc.ca/en/news/news-releases/2026/01/16/prime-minister-carney-forges-new-strategic-partnership-peoples> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. "Prime Minister Carney Strengthens Canada's Security and Sovereignty." March 18, 2025. <https://www.pm.gc.ca/en/news/news-releases/2025/03/18/prime-minister-carney-strengthens-canada-security-and-sovereignty> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. "Prime Minister Carney Reinforcing Canada's Arctic Security." March 18, 2025. <https://www.pm.gc.ca/en/news/backgrounders/2025/03/18/reinforcing-canadas-security-and-sovereignty-arctic> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. "Prime Minister Carney Announces Plan for the North." March 12, 2026. <https://www.pm.gc.ca/en/news/news-releases/2026/03/12/prime-minister-carney-announces-ambitious-new-plan-defend-build-and> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada. "Joint Statement with Prime Minister Starmer." June 15, 2025. <https://www.pm.gc.ca/en/news/statements/2025/06/15/joint-statement-prime-minister-mark-carney-and-prime-minister-sir-keir-starmer> Hämtad 11 juni 2026.

- Prime Minister of Canada. "Statement on India-linked Security Investigation (Trudeau)." October 14, 2024. <https://www.pm.gc.ca/en/news/statements/2024/10/14/statement-prime-minister-ongoing-investigation-violent-criminal-activity-linked> Hämtad 11 juni 2026.
- Prime Minister of Canada, Statement by Prime Minister Carney on Canada-U.S. trade negotiations, 21 August 2026. <https://www.pm.gc.ca/en/news/statements/2026/08/21/statement-prime-minister-carney-canada-us-trade-negotiations> Hämtad 24 augusti 2026.
- Pugliese, David. "General Told 'Woke' Dress Code Retreat Improved Troop Morale." *Ottawa Citizen*, 5 December 2024.
- Pugliese, David. "Path Cleared for Canada to Take Part in Trump's 'Golden Dome' Missile Shield." *Ottawa Citizen*, 7 August 2025.
- Pugliese, David. "South Korea Wants to Sell Submarines to Canada as Relations Sour With U.S." *Ottawa Citizen*, 10 March 2025.
- Pugliese, David. "New Leopard Tanks Could Be Coming to Canadian Army." *Ottawa Citizen*, 20 March 2026.
- Razack, Sherene H. *Dark Threats and White Knights*. Toronto: University of Toronto Press, 2004.
- Rigby, Vincent, and Lawrence Herman. *Trump, Greenland and the Arctic – Is Canada on the Menu?* Canadian Global Affairs Institute, February 2026.
- Ross, Douglas Alan. "Canadian International Security Policy in the 21st Century." In *Readings in Canadian Foreign Policy*, Oxford University Press, 2015.
- Roussel, Stéphane. "Hobson's Choice? Does Canada Have Any Options in Its Defence and Security Relations with the United States?," *International Journal* 55, no. 3 (2000): 415–431.
- Saab, *RBS 70 NG – Ground-Based Air Defence System*, <https://www.saab.com/products/rbs-70-ng> Hämtad 11 juni 2026.
- Saltman, Max. "Old US-Canada Relationship Is 'Over,' Warns Canadian Prime Minister," CNN, 28 March 2025.
- Shimooka, Richard. *The Catastrophe: Canada's Fighter Replacement Fiasco*. Macdonald-Laurier Institute, 2019.
- Shimooka, Richard. *The Good (and Lots of Bad) in Canada's New Defence Industrial Strategy*. Macdonald-Laurier Institute, 19 February 2026.
- SIPRI. *Top 100 Arms-Producing Companies*. 2024. <https://www.sipri.org/visualizations/2026/sipri-top-100-ranking-2024> Hämtad 11 juni 2026.
- Snyder, Jack. *The Soviet Strategic Culture*. RAND Corporation, 1977.
- Sokolsky, Joel J. "Realism Canadian Style: National Security Policy and the Chrétien Legacy," *Policy Matters* 5, no. 2 (2004):
- Stairs, Denon. "The Media and the Military in Canada," *International Journal* 53, no. 3 (1988): 544–553;
- Statistics Canada. Government datasets. <https://www.statcan.gc.ca/en/start> Hämtad 11 juni 2026.
- Stone, J. Craig, and Binyam Solomon. "The Political Economy of Defence." In *Canadian Defence Policy*.
- Trudeau, Pierre. Speech to the National Press Club. Washington, DC, 1969. <https://www.cbc.ca/player/play/video/1.3593435> Hämtad 11 juni 2026.
- U.S. Department of State. *Joint Statement on Beaufort Sea Boundary Task Force*. 2024. <https://2021-2025.state.gov/joint-statement-on-creation-of-joint-task-force-to-negotiate-beaufort-sea-boundary/> Hämtad 11 juni 2026.
- U.S. Department of War. *Statement by Chief Pentagon Spokesman, Sean Parnell on the Unified Command Plan*. 17 June 2005. <https://www.war.gov/News/Releases/Release/Article/4218736/statement-by-chief-pentagon-spokesman-sean-parnell-on-the-unified-command-plan/> Hämtad 11 juni 2026.
- U.S. Defense Security Cooperation Agency. *Canada – M142 HIMARS*. 2025. <https://www.dscs.mil/Press-Media/Major-Arms-Sales/Article-Display/Article/4320012/canada-m142-high-mobility-artillery-rocket-systems> Hämtad 11 juni 2026.
- Yousif, Nadien. "Carney Says Canada in Talks to Join Trump's Golden Dome Defence System," BBC News, 22 May 2025
- Vieira, Paul. "Canada's Carney Heads to India to Deepen Commercial Ties With Indo-Pacific Region." *Wall Street Journal*, February 25, 2026.
- Winslow, Donna. "Misplaced Loyalties: The Role of Military Culture in the Breakdown of Discipline in Two Peace Operations." *Journal of Military and Strategic Studies* 6, no. 3 (Spring 2004): 1–24.

Kanadas största strategiska tillgång har på kort tid blivit en av landets största sårbarheter. Den nära relationen till USA har under lång tid gett Kanada säkerhet, ekonomisk styrka och internationellt handlingsutrymme. Nu har förutsättningarna förändrats. Ett försämrat säkerhetsläge, växande stormaktskonkurrens, Arktis ökade strategiska betydelse och Donald Trumps syn på USA:s internationella roll driver Kanada mot en strategisk omorientering. Landet stärker sin försvarsförmåga, söker nya partnerskap i Europa och den indopacifiska regionen samt ökar sin militära närvaro och förmåga i Arktis – utan att bryta med USA. Rapporten analyserar denna balansgång och dess betydelse för Sverige.